

2013

2014

ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ
PROJECT B' ΤΑΞΗΣ Β' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ
ΤΙΤΛΟΣ: «Ιστορίες ολοκληρωτισμού και άλλα τινά...
ιδεολογικο-πολιτικο-κοινωνικά»
ΥΠΟΤΙΤΛΟΣ: «Ναζισμός»

Παρόλο που σύγχρονοι ιστορικοί, όπως ο Stanley G. Payne, θεωρούν πολιτικά αδύνατη την αναβίωση του Φασισμού σήμερα, τουλάχιστον με τη μορφή του Ναζισμού, ελλοχεύει ο κίνδυνος εκφασισμού της ελληνικής κοινωνίας, εξαιτίας της εκτροπής των μικρομεσαίων κοινωνικών στρωμάτων στα άκρα, που οφείλεται κυρίως στην οικονομική τους εξαθλίωση.

Κι ενώ ο Φασισμός κάθε τύπου, ιταλικού, γερμανικού, κ.τ.λ., έχει καταδικαστεί στη συνείδηση όλης της ανθρωπότητας, πάντα θα υπάρχουν οι αμετανόητοι νοσταλγοί και οι ιδεολογικοί θιασώτες του. Και βέβαια, η αποτελεσματική αντιμετώπισή του απαιτεί προληπτικά, παρά κατασταλτικά για τις εγκληματικές του δράσεις μέτρα και προϋποθέτει πολιτικά για την ιδεολογική του εξάπλωση μέτρα, όπως η εδραίωση των δημοκρατικών θεσμών, η καταπολέμηση της φτώχειας και η παροχή παιδείας που καλλιεργεί την κριτική σκέψη και την έκφραση της ελεύθερης βούλησης.

Ο ελληνικός λαός έχει πληρώσει βαρύ φόρο αίματος στο Φασισμό και το Ναζισμό κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και κατά τη διάρκεια της επτάχρονης δικτατορίας. Εξάλλου, ο ελληνικός πολιτισμός και η Ορθόδοξη Παράδοση όχι μόνο δεν συνάδουν με το Φασισμό και το Ναζισμό, αλλά βρίσκονται στον αντίποδά τους. **ΑΥΤΗ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΕΛΟΥΜΕ ΝΑ ΔΙΔΑΣΚΕΤΑΙ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ.**

ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΙ: Η ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
"ΙΔΕΟΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΓΡΑΜΜΟΣ"

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΞΟΦΥΛΛΟ	σελ. 1
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	σελ. 2
Η ΟΜΑΔΑ ΜΑΣ	σελ. 3
ΠΡΟΛΟΓΙΚΑ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΚΟ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΙΣΤΟΡΙΚΑ	σελ. 4-5
Η ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΜΑΣ	
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ PROJECT	σελ. 6-7
Η ΟΜΑΔΑ ΜΑΣ	
«ΙΔΕΟΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΓΡΑΜΜΟΣ» ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ	σελ. 8-14
ΟΙ ΔΕΚΑΞΕΙ (16) ΔΙΑΦΑΝΕΙΕΣ POWERPOINT ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΗΘΗΚΑΝ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ	σελ. 15-22
Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΑΣ	σελ. 23
ΑΝΤΙ ΠΕΡΙΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	σελ. 24-25
ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΟΥΣ	σελ. 26
Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	σελ. 27
ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ...	
I. ΠΡΟΣΔΙ-ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΝΑΖΙΣΜΟΥ	σελ. 28-33
II. Ο ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΝΑΖΙΣΜΟΣ:	
ΜΙΑ ΜΟΝΑΔΙΚΗ (;;;) ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΦΑΣΙΣΜΟΥ	σελ. 33-45
III. Ο ΧΙΤΛΕΡ	σελ. 45-56
IV. ΥΦΕΣΗ ΚΑΙ ΑΝΟΔΟΣ ΤΟΥ ΝΑΖΙΣΜΟΥ (1930 ΕΩΣ ΤΟ 1933)	σελ. 56-62
V. Η ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ	σελ. 62-66
VI. ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΣΕΡΔΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ	σελ. 66-68
VII. ΕΘΝΙΚΟΣΕΡΔΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΚΑΙ ΤΡΠΟ ΡΑΪΧ	σελ. 68-76
VIII. Ο ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΘΕΣΜΩΝ	σελ. 76-87
IX. ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΗΤΤΑ	σελ. 87-94
X. ΝΕΟΝΑΖΙΣΜΟΣ	σελ. 94-101
ΣΥΝΟΨΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	σελ. 102-105
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ	σελ. 106

Η ΟΜΑΔΑ «ΙΔΕΟΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΓΡΑΜΜΟΣ»

ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ

ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΓΑΡΟΥΦΗ ΝΙΚΗ

ΚΑΤΣΙΡΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

ΚΟΚΚΩΝΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΚΟΛΑ ΑΡΜΑΝΤΟ

ΜΕΝΕΓΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΝΑΝΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΝΤΕΛΗΣ ΠΟΛΥΖΩΗΣ

ΡΟΔΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

ΣΑΒΒΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΤΣΠΕΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΕΣ

ΕΠΟΠΤΕΙΑ - ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ

ΑΣΠΡΟΓΕΡΑΚΑ ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ (ΠΕ01)

ΣΤΗΡΙΞΗ

ΠΑΥΛΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ (ΠΕ19)

ΠΡΟΛΟΓΙΚΑ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟ – ΠΟΛΙΤΙΚΟ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ – ΙΣΤΟΡΙΚΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ «ΙΔΕΟΤΥΠΟΣ ΚΑΙ
ΥΠΕΡΓΡΑΜΜΟΣ»

Την τελευταία πενταετία, η πλέον πληττόμενη από την οικονομική κρίση πληθυσμιακή ομάδα του Ευρωπαϊκού Νότου είναι η νεολαία. Στην Ελλάδα, η γενιά των 800 ευρώ έγινε αρχικά γενιά των 700 ευρώ και στη συνέχεια γενιά των 600 ή των 500 ή ακόμη και των 400 ευρώ, ενώ στις μέρες μας των 300 έως και των 200 ευρώ. Σύμφωνα με την έρευνα εργατικού δυναμικού της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), τα ποσοστά ανεργίας στους νέους αγγίζουν το 60% με αποτέλεσμα η χώρα να στερείται τον ανθό της νεολαίας της, αφού οι νέοι που μεταναστεύουν από την Ελλάδα είναι -κατά κανόνα- κάτοχοι υψηλότατων επαγγελματιών προσόντων, τα οποία θέτουν στην υπηρεσία των χωρών που μεταβαίνουν, για να εργαστούν. Το μέλλον της νέας γενιάς υπονομεύτηκε και υποθηκεύτηκε από πολιτικές ηγεσίες, κόμματα και πνευματικούς ταγούς.

ΠΟΤΕ ΞΑΝΑ!!!

Κι επειδή, όπως λέει ο λαός, «ο λύκος στην αναμπουμπούλα χαιρέται», την τελευταία πενταετία ο λύκος ξύπνησε ξαφνικά, φόρεσε πατριωτικό προσωπίο και με σημαία «τα πεπρωμένα της φυλής» άρχισε να ψάχνει για αποδιοπομπαίους τράγους στα πρόσωπα ανθρώπων που κατέφυγαν στην Ελλάδα με την ελπίδα μιας καλύτερης ζωής, ή με την ελπίδα να γλυτώσουν από τον πόλεμο, ή τις πολιτικές διώξεις, σπέρνοντας το μίσος, το ρατσισμό και την ξενοφοβία.

Η πιο ζωντανή και μαχητική δύναμη της κοινωνίας, οι νέοι που απέμειναν στη χώρα, χρειάστηκε να πάρουν θέση απέναντι στο φαινόμενο της ολοκληρωτικής θεώρησης της πολιτείας και της κοινωνίας. Κάποιοι, υπό το καθεστώς της απογοήτευσης, της πίκρας, της υλικής και πνευματικής ένδειας και της ανασφάλειας για το μέλλον που φαντάζει όχι απλώς δυσσίωνο, αλλά ζοφερό, υιοθέτησαν ουδέτερη, κάποιοι άλλοι ανεκτική και πολύ λιγότεροι φιλική στάση απέναντι στην επίδειξη ισχύος, την άσκηση βίας και τη

ρατσιστική συμπεριφορά των ομάδων των νεοναζιστικών οργανώσεων.

Παρόλο που σύγχρονοι ιστορικοί, όπως ο **Stanley G. Payne**, θεωρούν πολιτικά αδύνατη την αναβίωση του Φασισμού σήμερα, τουλάχιστον με τη μορφή του Ναζισμού, ελλοχεύει ο κίνδυνος εκφασισμού της ελληνικής κοινωνίας, εξαιτίας της εκτροπής των μικρομεσαίων κοινωνικών στρωμάτων στα άκρα που οφείλεται κυρίως στην οικονομική τους εξαθλίωση.

Κι ενώ ο Φασισμός κάθε τύπου, ιταλικού, γερμανικού, κ.τ.λ., έχει καταδικαστεί στη συνείδηση όλης της ανθρωπότητας, πάντα θα υπάρχουν οι αμετανόητοι νοσταλγοί και οι ιδεολογικοί θιασώτες του. Και βέβαια, η αποτελεσματική αντιμετώπισή του απαιτεί προληπτικά, παρά κατασταλτικά για τις εγκληματικές του δράσεις μέτρα και προϋποθέτει πολιτικά για την ιδεολογική του εξάπλωση μέτρα, όπως η εδραίωση των δημοκρατικών θεσμών, η καταπολέμηση της φτώχειας και η παροχή παιδείας που καλλιεργεί την κριτική σκέψη και την έκφραση της ελεύθερης βούλησης.

Ο ελληνικός λαός έχει πληρώσει βαρύ φόρο αίματος στο Φασισμό και το Ναζισμό κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και κατά τη διάρκεια της επτάχρονης δικτατορίας. Εξάλλου, ο ελληνικός πολιτισμός και η Ορθόδοξη Παράδοση όχι μόνο δεν συνάδουν με το Φασισμό και το Ναζισμό, αλλά βρίσκονται στον αντίποδά τους. **ΑΥΤΗ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΕΛΟΥΜΕ ΝΑ ΔΙΔΑΣΚΕΤΑΙ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ.**

Σημείωση: Το κείμενο αφορά στην εκπόνηση των Ερευνητικών Εργασιών της Β' Τάξης, Α' και Β' Τετραμήνου, του σχολικού έτους 2013-14, με γενικό τίτλο: «Ιστορίες ολοκληρωτισμού και άλλα τινά... ιδεολογικο-πολιτικο-κοινωνικά» και υπότιτλους: «Φασισμός» και «Ναζισμός», αντίστοιχα και προλογίζει το γενικό τίτλο των Ερευνητικών Εργασιών των δύο Τετραμήνων.

ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ: 2013 - 14

**PROJECT Β' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ Β' ΤΑΞΗΣ ΜΕ ΤΙΤΛΟ:
«ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΤΙΝΑ...
ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΚΟ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ»
ΚΑΙ ΥΠΟΤΙΤΛΟ: «ΝΑΖΙΣΜΟΣ»**

**ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΕΣ
ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ: ΑΣΠΡΟΓΕΡΑΚΑ ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ
ΣΤΗΡΙΞΗ: ΠΑΥΛΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ**

Τίτλος του Project: «Ιστορίες ολοκληρωτισμού και άλλα τινά... ιδεολογικο-πολιτικο-κοινωνικά»
Υπότιτλος: «Ναζισμός»

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ PROJECT
ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ
Β' ΤΑΞΗΣ, Β' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2013-14
ΜΕ ΤΙΤΛΟ: «ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΤΙΝΑ...
ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΚΟ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ»
ΚΑΙ ΥΠΟΤΙΤΛΟ: «ΝΑΖΙΣΜΟΣ»**

Οι μαθητές της Ομάδας «Ιδεότυπος και Υπεργραμμός», αποφασίσαμε την Παρουσίαση της Εργασίας μας με αναπαραστάση ζωντανής εκπομπής ντοκυμαντέρ που περιλαμβάνει αφήγηση δύο μαθητών – παρουσιαστών, προβολή διαφανειών Powerpoint, και τρεις προβολές από το YouTube, με σκοπό:

- Την προσέγγιση του φαινομένου «Ναζισμός-Νεοναζισμός» με πρωτότυπο και εύληπτο τρόπο και στόχους:
- Την ευαισθητοποίηση όλων στο συγκεκριμένο θέμα.
- Τη διαμόρφωση συνειδητής προσωπικής άποψης και την υιοθέτηση υπεύθυνης στάσης απέναντι στο φαινόμενο.

Εισαγωγή: Προβολή από το YouTube:

«Μικρόκοσμος» του Θάνου Μικρούτσικου, σε ποίηση Ναζίμ Χικμέτ και απόδοση Γιάννη Ρίτσου, ερμηνευμένο από τα «Υπόγεια Ρεύματα».

Στην Παρουσίαση, οι μαθητές

**Κατίρα Αγγελική
Ντελής Πολυζώης**

Κλείσιμο: Προβολή από το YouTube

1^{ον} Ομιλίας αξιωματούχου του ναζιστικού κόμματος ακολουθούμενης από νεοναζιστικό βιντεοκλίπ – ύμνο στο ναζισμό και 2^{ον} του μονόλογου του Τσάρλι Τσάπλιν από την ταινία του «Ο μεγάλος δικτάτορας».

Εποπτεία και Καθοδήγηση, η καθηγήτρια

Ασπρογέρακα Καλομοίρα (ΠΕ01)

Στήριξη, η καθηγήτρια

Παυλίδου Μαρία (ΠΕ19)

**Η ΟΜΑΔΑ «ΙΔΕΟΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΓΡΑΜΜΟΣ» ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ
ΤΟ ΝΤΟΚΥΜΑΝΤΕΡ «ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΙΜΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΤΙΝΑ...
ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΚΟ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ»
ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΟ «ΝΑΖΙΣΜΟ»
ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΤΟΥ PROJECT Β' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ
ΜΕ ΟΜΩΝΥΜΟ ΤΙΤΛΟ ΚΑΙ ΘΕΜΑ**

ΣΚΗΝΙΚΟ: Σκηνικό τηλεοπτικού πλατώ. Ξεκινάει να παίζει από το YouTube σε επιφάνεια προβολής το βίντεο κλιπ του τραγουδιού «Μικρόκοσμος», του Θάνου Μικρούτσικου σε ποίηση Ναζίμ Χικμέτ και απόδοση του Γιάννη Ρίτσου, ερμηνευμένο από το «Υπόγεια Ρεύματα» (<http://youtu.be/P61ENZHT04Q>). Με το τέλος του τραγουδιού μπαίνουν μαζί οι παρουσιαστές της εκπομπής, ετοιμάζουν τα χαρτιά τους και ξεκινούν την Παρουσίαση του θέματος, η οποία καθ' όλη τη διάρκειά της υποστηρίζεται και από την προβολή 16 διαφανειών Powerpoint (που παρατίθενται στο τέλος του κειμένου Παρουσίασης). Η Παρουσίαση κλείνει με δύο προβολές από το YouTube που αφορούν η 1^η στο ναζισμό - νεοναζισμό και η 2^η στη διαχρονική απάντηση σε αυτόν.

(1^η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)

ΠΤΕΛΗ ΠΟΛΥΣΩΣΗ: -Το μεσημέρι της 9^{ης} Νοεμβρίου 1923, μια διαδήλωση μιας φάλαγγας ενόπλων στρατιωτών, σε σειρές των 12, περνούσε στο κέντρο του Μονάχου με επικεφαλής ένστολους σημαιοφόρους.

(2^η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)

ΠΤΕΛΗ ΠΟΛΥΣΩΣΗ: -Τη φάλαγγα ακολουθούσε ο γνωστός σε όλη τη Γερμανία, στρατάρχης του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, Λούντεν-

τορφ και ο γνωστός στο Μόναχο, 34χρονος δεκανέας στον ίδιο Πόλεμο, Αδόλφος Χίτλερ.

(3^η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)

ΝΤΕΛΗΕ ΠΟΛΥΣΩΣΗ: –Ο Χίτλερ μαζί με το στρατάρχη και πρότυπό του την «πορεία προς τη Ρώμη» του Μουσολίνι είχε την πρόθεση μιας «εθνικής επανάστασης», μιας εκστρατείας για την ένοπλη πτώση της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης. Όμως, το «Πραξικόπημα της Μπυραρίας», όπως έμεινε γνωστό στην Ιστορία, κατέληξε, κάτω από καταγιισμό σφαιρών της βαυαρικής χωροφυλακής, σε οικτρή αποτυχία.

(4^η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)

ΝΤΕΛΗΕ ΠΟΛΥΣΩΣΗ: –Ο Λούντεντορφ συνελήφθη επί τόπου, ενώ ο Χίτλερ κατάφερε να ξεφύγει, όμως φυλακίστηκε δύο μέρες αργότερα και μισό χρόνο μετά δικάστηκαν και οι δύο για «εσχάτη προδοσία».

(5^η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)

ΚΑΤΣΙΡΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ: –Το δικαστήριο αθώωσε τον Λούντεντορφ και καταδίκασε τον Χίτλερ σε πενταετή φυλάκιση, που όμως διήρκεσε μόλις λίγους μήνες, αφού ο άπολις προδότης αμνηστεύτηκε, αποκτώντας την ευκαιρία για μια δεύτερη εκστρατεία κατάληψης της εξουσίας στη Γερμανία.

Αυτή τη δεύτερη εκστρατεία του, ο Χίτλερ την προετοίμασε συστηματικά και σε κάθε της λεπτομέρεια, εκμεταλλευόμενος όλες τις δυνατότητες του κοινοβουλευτικού συστήματος για την αναρρίχηση του στην εξουσία, τον Ιανουάριο του 1933, στην Καγκελαρία στο Βερολίνο.

(6^η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)

ΚΑΤΣΙΡΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ: -Μερικούς μήνες πριν, ο πιστός του ακόλουθος, Γκαίμπελς, έγραφε στο ημερολόγιό του: «Έτσι και καταλάβουμε την εξουσία ποτέ δεν θα την εγκαταλείψουμε, εκτός αν μας απομακρύνουν ως πτώματα από τα αξιώματά μας».

(7^η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)

ΝΤΕΛΗΕ ΠΟΛΥΖΩΗΣ: -Η προφητεία επαληθεύτηκε 12 χρόνια αργότερα, όταν ο ναζισμός είχε αιματοκυλήσει ολόκληρο τον κόσμο εμπλεκοντάς τον σ' έναν Πόλεμο, οι συνέπειες του οποίου βαρύνουν τη Γερμανία και ζουν στην ιστορική μνήμη των εθνών που υπέστησαν τις θηριωδίες της εγκληματικής της κυριαρχίας.

(8^η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)

ΝΤΕΛΗΕ ΠΟΛΥΖΩΗΣ: -Στη διάρκεια της ολιγόμηνης φυλάκισής του, μετά το Πραξικόπημα της Μπυραρίας του Μονάχου, ο Χίτλερ έγραψε το βιβλίο του «Ο Αγών μου» που έγινε η Βίβλος του εθνικοσοσιαλισμού και το κυβερνητικό του πρόγραμμα.

(9^η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)

ΝΤΕΛΗΕ ΠΟΛΥΖΩΗΣ: -Στη συγγραφή του περιλαμβάνονται όλες οι «συνταχές» της ρατσιστικής, ιμπεριαλιστικής και αντιδημοκρατικής σκέψης του ναζισμού: αντισημιτισμός και αντιμπολσεβικισμός, συνδυασμένα μ' ένα εξίσου απειλητικό λαϊκίστικο δόγμα, όπου η αδυσώπητη εξόντωση των Εβραίων και ο ανελέητος αγώνας για νέο «ζωτικό χώρο» στην Ανατολή αποτελούσαν τους κύριους στόχους του εθνικοσοσιαλισμού.

ΚΑΤΣΙΡΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ: -Ο προσεκτικός αναγνώστης του βιβλίου συνειδητο-

ποιεί ότι, από τη δεκαετία του '20 η πολιτική του Χίτλερ ήταν ο πόλεμος και η δολοφονική εξόντωση ολόκληρων λαών. Το πρόγραμμά του, ένα συνοθύλευμα από συνθήματα και αιτήματα, δεν διέφερε από άλλων ριζοσπαστικών αιρέσεων της Δεξιάς. Μετά το 1925, το κόμμα του Χίτλερ όφειλε την άνοδό του στην πολυπληθέστερη δύναμη στο χώρο της ακροδεξιάς και στο γεγονός ότι τα μέλη και τα στελέχη είχαν υποταχθεί εντελώς στην πολιτική βούλησή του.

(10^η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)

ΚΑΤΣΙΡΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ: -Η απαίτησή του για υποταγή στην απολυταρχική ηγεσία του, η ρητορική του ικανότητα, η πολιτική του ασυδοσία, ο φανατισμός του ως ιδεολογικού πρόμαχου των σπαδών του λαϊκισμού, δημιούργησε φανατικούς σπαδούς, έτοιμους να τον ακολουθήσουν παντού.

(11^η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)

ΝΤΕΛΗ ΠΟΛΥΖΩΗ: -Ήδη, στις αρχές του 1920 είχε καλλιεργηθεί στο ναζιστικό κόμμα ο «μύθος του Χίτλερ», δηλαδή η «ψυχή τε και σώματι» υποταγή των μελών του κόμματος στην καθοδήγηση του αρχηγού και η απεριόριστη εμπιστοσύνη στο πρόγραμμά του, σαν να επρόκειτο για θρησκευτική αποκάλυψη. Ο ίδιος, ως χαρισματικός ηγέτης, μετέδιδε στα μέλη του κόμματος τη βεβαιότητα ότι ανήκουν σε μια συνωμοτική κοινότητα που θα οδηγούσε τη Γερμανία από τη γκρίζα πραγματικότητα προς ένα φωτεινό μέλλον, αν ακολουθούσαν πιστά τις εντολές του.

(12^η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)

ΝΤΕΛΗ ΠΟΛΥΖΩΗ: -Η απότομη άνοδος του ναζιστικού κόμματος είχε ελκύσει ακτιβιστές παραστρατιωτικών ενώσεων, κατάλοιπα

ακροδεξιών ομάδων, συντηρητικούς αντίπαλους της Δημοκρατίας, υψηλόβαθμους στρατιωτικούς, ιθύνοντες οικονομικούς παράγοντες, ανώτατους δημόσιους υπαλλήλους και δικαστές, τη φεουδαρχική αριστοκρατία, μια ελίτ συγγραφέων και καθηγητών, αξιωματούχους της εκκλησίας, όλους συσπειρωμένους στο στρατόπεδο των εχθρών της Δημοκρατίας αμέσως μετά την ίδρυσή της.

ΝΤΕΛΗΕ ΠΟΛΥΣΩΣΗ: -Η συμμαχία του λαϊκίστικου ναζιστικού κόμματος, της υψηλής κοινωνίας και των, κατατρυχόμενων από κομμουνιστοφοβία, πολιτών μέσης ιδιοκτησίας και μόρφωσης δημιούργησε μια ισχυρή βάση εναντίον του πολυκομματικού κράτους.

ΚΑΤΕΙΡΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ: -Τα αίτια αυτής της συμμαχίας, πρέπει να αναζητηθούν στις επιπτώσεις της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης και της δραματικής αύξησης των ανέργων στη Γερμανία του 1932 σε 6 εκατομμύρια.

(13^η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)

ΚΑΤΕΙΡΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ: -Και με δεδομένο ότι η Δημοκρατία της Βαϊμάρης ήταν εξ αρχής ένα άφιλο πολίτευμα, γιατί η γέννησή της συνέπεσε με την ήττα της Γερμανίας στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, και επίσης, γιατί οι πολιτικοί της εκπρόσωποι δεν θέλησαν ή δεν μπορούσαν ν' ανταποκριθούν στο λαϊκό αίσθημα εθνικής ανασυγκρότησης και αυτοκρατορικού μεγαλείου. Στη διάρκεια της πολιτειακής και οικονομικής κρίσης, το εθνικοσοσιαλιστικό κόμμα ήξερε καλύτερα απ' όλα τα άλλα κόμματα να κινητοποιεί τους φόβους, τις ελπίδες και την ανασφάλεια των απλών ανθρώπων.

(14^η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)

ΚΑΤΣΙΡΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ: -Έτσι μεταβλήθηκε σε μαζικό κόμμα διαμαρτυρίας, όπου συνωστίζονταν ετερογενή κοινωνικά στρώματα, στα οποία η αχαλίνωτη προπαγάνδα ασκούσε μεγάλη επιρροή.

Οι προειδοποιήσεις για την απάνθρωπη ιδεολογία του εθνικοσοσιαλισμού έμειναν χωρίς ανταπόκριση, παρόλο που στις τάξεις του εργατικού κινήματος και του πολιτικοποιημένου καθολικισμού είχαν αναπτυχθεί ισχυρές δυνάμεις αντίστασης.

ΝΤΕΛΗΕ ΠΟΛΥΖΩΗΣ: -Οι οπαδοί και ψηφοφόροι του αδημονούσαν για γρήγορη άνοδο, αν και στις κοινοβουλευτικές εκλογές για το εθνικό κοινοβούλιο, του Νοεμβρίου του 1932, το ναζιστικό κόμμα είχε ήδη χάσει, με τις μαζικές διαμαρτυρίες, την αρχική δυναμική του.

(15^η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)

ΝΤΕΛΗΕ ΠΟΛΥΖΩΗΣ: -Παρόλα όμως αυτά, ο Χίτλερ σχημάτισε κυβέρνηση ως καγκελάριος στις 30 Ιανουαρίου του 1933, γεγονός που οφείλεται στις συντηρητικές δυνάμεις της πολιτικής ελίτ, η οποία σκόπευε να τον χρησιμοποιήσει για τους σκοπούς της. Στο πρόσωπο του ηγέτη του ναζιστικού κόμματος έβλεπαν έναν περιστασιακό σύμμαχο που θα οδηγούσε στην κατάλυση της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης και στην εγκαθίδρυση ενός απολυταρχικού καθεστώτος.

(16^η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ)

ΝΤΕΛΗΕ ΠΟΛΥΖΩΗΣ: -Κι ενώ αρχικά, οι μηχανορράφοι βάσιζαν τους χειρισμούς τους στην τυφλή εμπιστοσύνη του προέδρου του Ράιχ, Χίντενμπουργκ, υποτιμώντας τη βουλιμία του Χίτλερ και

των ακολούθων του στην εξουσία, λίγο αργότερα συνθηκολόγησαν κι οι ίδιοι μπροστά στη χωρίς φραγμούς δυναμική και την απεριόριστη τρομοκρατία του χιτλερικού συστήματος.

ΚΑΤΕΙΡΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ: –Στις μέρες μας, που ο ναζισμός αναβιώνει στα ευρωπαϊκά κράτη με την ίδρυση και δράση νεοναζιστικών οργανώσεων, το φαινόμενο του νεοναζισμού παίρνει ανησυχητικές διαστάσεις.

Θα κλείσουμε τη σημερινή εκπομπή, με δύο προβολές από το YouTube: η πρώτη αφορά στο Ναζισμό του παρελθόντος και του παρόντος, και η δεύτερη στη διαχρονική απάντηση στη βαρβαρότητα, αφήνοντας το θέμα ανοιχτό σε κάθε σκεπτόμενο άνθρωπο...

1^η ΠΡΟΒΟΛΗ (ΑΠΟ ΤΟ YOUTUBE): ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΟΜΙΛΙΑ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΥ ΤΟΥ ΝΑΖΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΜΕΝΗΣ ΑΠΟ ΝΕΟΝΑΖΙΣΤΙΚΟ ΒΙΝΤΕΟΚΛΙΠ - ΥΜΝΟ ΣΤΟ ΝΑΖΙΣΜΟ. (<http://youtu.be/2YBz0EuXFc0>)

2^η ΠΡΟΒΟΛΗ (ΑΠΟ ΤΟ YOUTUBE): Ο ΜΟΝΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΤΣΑΡΛΙ ΤΣΑΠΛΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΑΙΝΙΑ ΤΟΥ: «Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΑΣ». (<http://youtu.be/ydvmIOhmmqw>)

ΟΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΕΣ POWERPOINT ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΗΘΗΚΑΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

1^Η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

2^Η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Τίτλος του Project: «Ιστορίες ολοκληρωτισμού και άλλα τινά... ιδεολογικο-πολιτικο-κοινωνικά»
Υπότιτλος: «Ναζισμός»

3^Η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Μόναχο, 9 Νοεμβρίου 1923, κατά τη διάρκεια του Πραξικοπήματος

4^Η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Η αποτυχία του Πραξικοπήματος της μπουραρίας του Μονάχου

5^Η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

**Κατά την Δίκη των πραξικοπηματιών (1 Απριλίου 1924).
Από αριστερά Πέρνετ, Βέμπερ, Φρικ, Κρίμπελ,
Λούντεντορφ, Χίτλερ, Μπρύνκερ, Ρεμ, Βάγκνερ.**

6^Η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Χίτλερ και Γκαίμπελς

7^Η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Εικόνες φρίκης από το στρατόπεδο συγκέντρωσης του Άουσβιτς

8^Η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Αδόλφος Χίτλερ: «Ο Αγών μου»

9^Η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Αντισημιτικό αυστριακό πλακάτ

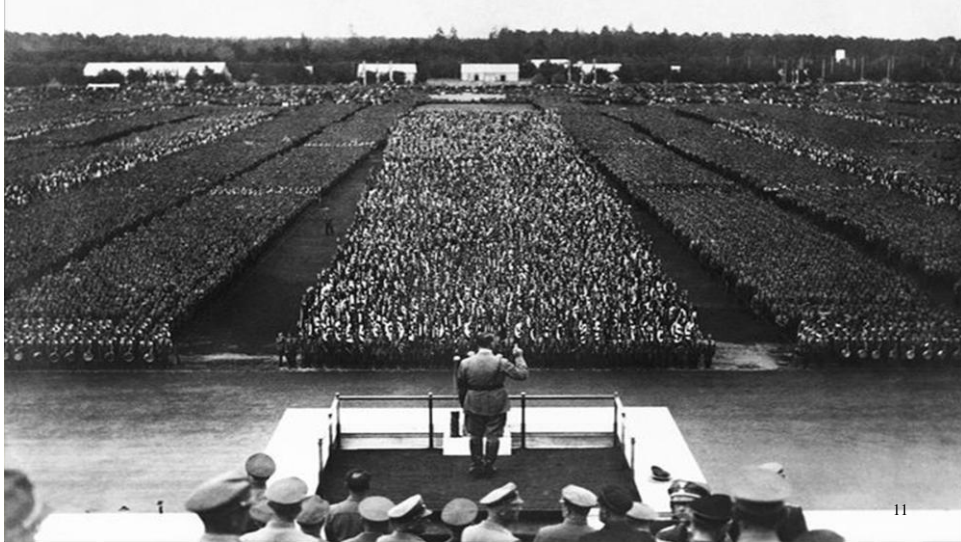
10^Η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Η θρησκευία του Χιτλερισμού

11^Η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Ο χαρισματικός ηγέτης

12^Η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Από τις μεγαλύτερες τελετές του ναζιστικού κόμματος στη Νυρεμβέργη με αρχιερέα τον Χίτλερ

13^Η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Η οικονομική κρίση της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης

14^Η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Σκίτσο της εποχής με τον Χίντεμπουργκ και τον Φον Πάπεν να υποβαστάζουν τον Χίτλερ στο δρόμο προς την εξουσία

15^Η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Ο Χίντενμπουργκ παραδίδει την Καγκελαρία του Βερολίνου στον Χίτλερ

16^Η ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

**Λίγες βδομάδες χρειάστηκε ο Χίτλερ για να γίνει ο
απόλυτος δικτάτορας της Γερμανίας. Ούτε στη
διαδρομή αυτή, μετά τις 30 Ιανουαρίου, συνάντησε
εμπόδια από την άρχουσα τάξη.**

Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΑΣ

«ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΤΙΝΑ...
ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟΠΟΛΙΤΙΚΟΚΟΙΝΩΝΙΚΑ: ΝΑΖΙΣΜΟΣ»

ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΕΣ

ΕΠΟΠΤΕΙΑ-ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ: ΑΣΠΡΟΤΕΡΑΚΑ ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ (ΠΕ01)

ΣΤΗΡΙΞΗ: ΠΑΥΛΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ (ΠΕ19)

ΑΝΤΙ ΠΕΡΙΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

-Τι να σημαίνει άραγε «ναζισμός»;

«Τι είναι καλό; Καθετί που ανυψώνει στον άνθρωπο το αίσθημα της δύναμης, τη θέληση για δύναμη, την ίδια τη δύναμη. Τι είναι κακό; Καθετί που ξεπηδά από την αδυναμία. [...] Οι αδύναμοι και οι αποτυχημένοι πρέπει να αφανιστούν: πρώτη πρόταση της δικής μας αγάπης για τον άνθρωπο. Και πρέπει να τους βοηθήσουμε σ' αυτό το πράγμα. Τι είναι πιο βλαβερό από οποιοδήποτε ελάττωμα; Το ενεργό συμπάσχειν με όλους τους αποτυχημένους και τους αδύναμους – ο χριστιανισμός...»

Σ' αυτά τα λόγια, έτσι όπως τα διαβάζουμε στο δεύτερο άρθρο του βιβλίου του Φρειδερίκου Νίτσε «Ο Αντίχριστος», συμπυκνώνεται το φιλοσοφικό υπόβαθρο του ναζισμού, της πιο αντιδραστικής μορφής του Φασισμού, δηλαδή ο Φασισμός γερμανικού τύπου, γνωστός και ως εθνικοσοσιαλισμός. Αν και οι ιστορικοί εκφραστές του με επικεφαλής τον Χίτλερ, υπαίτιοι για την έναρξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ηττήθηκαν κατά κράτος, βρίσκουν θιασώτες και υμνητές μέχρι τις μέρες μας στη χώρα μας, αλλά και στην υπόλοιπη Ευρώπη και μάλιστα ως συνεχιστές, όπως διακηρύττουν, της αρχαίας ελληνικής ιστορίας, κατηλευόμενοι οικουμενικές διαχρονικές αξίες και ιδεώδη.

Στο δοκίμιό της «Η γοητεία του φασισμού», η Σούζαν Σόνταγκ γράφει: «Θεωρείται γενικά ότι ο εθνικοσοσιαλισμός σημαίνει μόνο κτηνωδία και τρόμο. Αλλ' αυτό δεν είναι αλήθεια. Ο εθνικοσοσιαλισμός –και γενικότερα ο φασισμός– σημαίνει επίσης και ένα ιδεώδες ή μάλλον κάποια ιδεώδη που επιβιώνουν σήμερα κάτω από άλλες σημαίες: το ιδεώδες της ζωής ως τέχνης, η λατρεία της ομορφιάς, ο φетиχισμός του θάρρους, η διάλυση της αποξένωσης σε ειστατικά αισθήματα κοινότητας· η απόρριψη της

διανόησης· η ανδροκρατική οικογένεια (υπό την πατρική αιγίδα των ηγετών)».

Μέσα σ' αυτή την οργιαστική ναζιστική αισθητική που εκφράζεται με το ναζιστικό look, αναφύεται το όνειρο της ανασύστασης της αυτοκρατορίας και του ολοκληρωτικού ελέγχου: Όπως γράφει ο Johann Charoutot, στο βιβλίο του «Ο εθνικοσοσιαλισμός και η Αρχαιότητα», «Ο Χίτλερ και οι ιθύνοντες του καθεστώτος κατατρύχονταν από τους μύθους, βασανίζονταν από τα πεπραγμένα των προγόνων τα οποία καλούνταν να επαναλάβουν οι ίδιοι, διακατέχονταν από τα οράματα μεγάλων εποποιϊών τις οποίες καλούνταν να αναβιώσουν. [...] Μόνο μια τόσο μεγάλη αγάπη για τον μύθο και μια ανάλογη περιφρόνηση για την πραγματικότητα θα τον έκανε να πιστέψει ότι η δύναμη της θέλησης θα επέτρεπε στη Ρώμη να ξαναγεννηθεί, στην Ελλάδα να ακτινοβολήσει για μία ακόμα φορά, στους νέους Τεύτονες να ακολουθήσουν τον Μέγα Αλέξανδρο στους δρόμους της Ανατολής».

Η Ομάδα μας πραγματεύτηκε το προς έρευνα θέμα, καταγράφοντας το ιδεολογικό – πολιτικό – κοινωνικό στίγμα τού ναζισμού στην ιστορική του δράση και εστιάζοντας κυρίως: 1. στον προσδι-Ορισμό και τη μοναδικότητα/ιδιαιτερότητά του, 2. στην ανάληψη της αρχηγίας του κόμματος από τον Χίτλερ και την πορεία του στο δρόμο προς την εξουσία, 3. στην εγκαθίδρυση της απόλυτης δικτατορίας του Χίτλερ στη Γερμανία, και 4. στην επέκταση και ήττα του Τρίτου Ράιχ και στο φαινόμενο του νεοφασισμού, διαπιστώνοντας ότι από τη φράση του υπουργού προπαγάνδας των Ναζί, Γκαίμπελς, «Η ιστορία θα μας καταγράψει ή σαν τους καλύτερους πολιτικούς όλων των εποχών ή σαν τους μεγαλύτερους εγκληματίες», επαληθεύτηκε η δεύτερη εκδοχή.

ΟΙ ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΟΥΣ

1^η ΟΜΑΔΑ: ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ (ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ)
ΚΑΤΣΙΡΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ
ΤΣΠΕΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ I. ΠΡΟΣΔΙ-ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΝΑΖΙΣΜΟΥ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ II. Ο ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΝΑΖΙΣΜΟΣ:
1^ο ΥΠΟ- ΜΙΑ ΜΟΝΑΔΙΚΗ (,;;) ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ
ΘΕΜΑΤΟΣ ΦΑΣΙΣΜΟΥ

2^η ΟΜΑΔΑ: ΚΟΚΚΩΝΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ (ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ)
ΜΕΝΕΓΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΣΑΒΒΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ III. Ο ΧΙΠΛΕΡ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ IV. ΥΦΕΣΗ
2^ο ΥΠΟ- ΚΑΙ ΑΝΘΩΣ
ΘΕΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΝΑΖΙΣΜΟΥ (1930 ΕΩΣ ΤΟ 1933)

3^η ΟΜΑΔΑ: ΝΤΕΛΗΣ ΠΟΛΥΖΩΗΣ (ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ)
ΚΟΛΑ ΑΡΜΑΝΤΟ
ΝΑΝΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ V. Η ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ VI. ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΔΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ
3^ο ΥΠΟ- VII. ΕΘΝΙΚΟΔΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΚΑΙ ΤΡΙΤΟ ΡΑΪΧ
ΘΕΜΑΤΟΣ VIII. Ο ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΘΕΣΜΩΝ

4^η ΟΜΑΔΑ: ΡΟΔΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ (ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ)
ΓΑΡΟΥΦΗ ΝΙΚΗ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ IX. ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΕΠΕΚΤΑΣΗ
4^ο ΥΠΟ- ΚΑΙ Η Τ Τ Α
ΘΕΜΑΤΟΣ X. ΝΕΟΦΑΣΙΣΜΟΣ

Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

1) Με βάση τα ερευνητικά ερωτήματα, επιμερισμός του θέματος σε υπο-θέματα, αυτοτελώς εξετασθέντα από τις Ομάδες Εργασίας.

2) Ανακοίνωση των πορισμάτων των Ομάδων Εργασίας.

3) Συνεργασία των Ομάδων α) για τη σύνθεση και συγγραφή της Εργασίας και β) για την Παρουσίαση της Εργασίας μετά από την εξαγωγή των συμπερασμάτων.

**ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ «ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΙΜΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΤΙΝΑ...
ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΚΟ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ»
Β' «ΝΑΖΙΣΜΟΣ»**

I. ΠΡΟΣΔΙ-ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΝΑΖΙΣΜΟΥ

A. ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΠΑΛΙΚΟ ΦΑΣΙΣΜΟ...

Μεγάλο ποσοστό δυτικών χρησιμοποιούν τον όρο «Φασισμός», για να αναφερθούν στον εθνικοσοσιαλισμό του Χίτλερ και όχι στο κίνημα του Μουσολίνι και τούτο, επειδή οι περισσότερες θεωρίες και ερμηνείες για το Φασισμό αναφέρονται πρώτα στη Γερμανία και όχι σ' άλλες χώρες, αφού ποτέ άλλοτε στην Ιστορία της η ανθρωπότητα δεν γνώρισε περισσότερο ολοκληρωτικό καταστροφικό καθεστώς από το καθεστώς των «ναζί», όπως ονομάστηκε από τους εχθρούς του από τις δύο πρώτες συλλαβές του όρου «εθνικός» στα γερμανικά.

1. Αδόλφος Χίτλερ

Εθνικοσοσιαλισμός και ιταλικός φασισμός μοιράζονται πολλά κοινά: ακραίος εθνικισμός, βία, κομματική πολιτοφυλακή, μονοκομματική δικτατορία, βιταλιστική - μη ορθολογιστική κουλτούρα, πίστη σε έναν καινούριο άνθρωπο, έντονος милитарισμός, λογική αποκορύφωση στην «αρχή της ηγεσίας», μεγάλη έμφαση στη νεολαία, στην οργανική κοινωνία, σε ένα εθνικιστικό οικονομικό πρόγραμμα είναι το «φασιστικό ελάχιστο» των δύο καθεστώτων. Όμως, οι μεταξύ τους διαφορές είναι τόσο μεγάλες που απαιτούν υψηλή αφαιρετική ικανότητα για να ενταχθούν στην ίδια κατηγορία. Οι κυριότερες διαφορές τους συνίστανται στα εξής:

1. Η εθνικοσοσιαλιστική ιδεολογία οικοδομήθηκε πάνω στον μυστικό νορδικό φυλετισμό, άγνωστο και ξένο στους Ιταλούς και ήταν αμιγώς επαναστατική σε σχέση με το Φασισμό που δεν αρνήθηκε τη σχέση του με ρεύματα της Δύσης όπως σοσιαλισμό, δημοκρατία και φιλελευθερισμό, για τα οποία ο Μουσολίνι διακήρυττε ότι ο Φασισμός ενσωμάτωσε πολλά στοιχεία τους, σε αντίθεση με το Χίτλερ που αξίωνε πλήρη απόρριψή τους ως ανταγωνιστικών δογμάτων, στοχεύοντας στον καινούριο άνθρωπο του εθνικοσοσιαλισμού, ένα νέο βιολογικό και πολιτιστικό προϊόν, σε αντίθεση με το Μουσολίνι που είχε ως βάση την εξάσκηση, την εμπειρία, την εκπαίδευση.
2. Σε αντίθεση με το Μουσολίνι, ο Χίτλερ το 1934 έγινε απόλυτος δικτάτορας και αρχηγός του κράτους. Το ιταλικό κράτος υπό φασιστικό καθεστώς παρέμενε ημιπλουραλιστικό, σε αρκετό βαθμό νομοθετικό που αν και εφηύρε τον όρο «ολοκληρωτικό» δεν επέβαλε τον έλεγχό του σε όλους τους θεσμούς, όταν δεν έθιγαν πολιτικά το Φασισμό, γεγονός που έκανε εφικτή την ανατροπή του Ντούτσε από τους εσωτερικούς ανταγωνιστές του. Σε αντίθεση με τον ιταλικό Φασισμό, ο εθνικοσοσιαλισμός, χωρίς να διαθέτει τη θεωρητική κατοχύρωση, ήτανε πάντα αμιγώς ολοκληρωτικός, μια δικτατορία του «ενός ανδρός» με θεσμούς ρύθμισης κάθε κοινωνικού τομέα: οικονομικού, επαγγελματικού, πολιτιστικού, εκτός του εκκλησιαστικού σε ένα βαθμό. Ο Χίτλερ απέρριψε τον ιταλικό οικονομικό κορπορατισμό του φασισμού λόγω της μερικής αυτονομίας των μερών του, προτιμώντας τους κρατικά δομημένους ελέγχους και τις ρυθμίσεις.

3. Το Εθνικοσοσιαλιστικό Γερμανικό Εργατικό Κόμμα, το NSDAP ή ναζιστικό κόμμα έπαιξε πολύ σημαντικότερο ρόλο από το Εθνικό Φασιστικό Κόμμα, το PNF, γιατί ο Χίτλερ διαχωρίζοντας Κόμμα και Αρχηγό μεταβίβαζε όλο και μεγαλύτερη εξουσία στο ναζιστικό κόμμα και στους ναζιστικούς θεσμούς, ενώ το φασιστικό κόμμα απολάμβανε σημαντικά μικρότερη αυτονομία, εξελισσόμενο σε γραφειοκρατία. Ωστόσο, η αυτονομία που παρείχε το μουσολινικό καθεστώς στο Φασιστικό Μεγάλο Συμβούλιο χρησιμοποιήθηκε από αυτό για την ανατροπή του Μουσολίνι.
4. Θεμελιώδες δόγμα του εθνικοσοσιαλισμού υπήρξε ο πιο ακραίος αντισημιτισμός σε αντίθεση με τον ιταλικό Φασισμό στις δύο πρώτες δεκαετίες του, όπου το ποσοστό των Εβραίων στο μουσολινικό κόμμα ήταν μεγαλύτερο από το ποσοστό τους στην ιταλική κοινωνία.
5. Ενώ η εξωτερική πολιτική του Μουσολίνι, εμπνεόμενη από τις φιλοδοξίες του, ακολούθησε την πορεία της ιταλικής εθνικιστικής ιμπεριαλιστικής πολιτικής μέσα στην περιοχή της Μεσογείου, η εξωτερική πολιτική του Χίτλερ υπερέβη την παραδοσιακή γερμανική επεκτατική ιμπεριαλιστική πολιτική, επιχειρώντας φυλετική αναδιαμόρφωση ολόκληρης της ευρωπαϊκής ηπείρου.

B. ΤΗ ΝΕΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑ

Η μεθοδολογία του ναζιστικού καθεστώτος για την επίτευξη των στόχων του προκάλεσε αρνητική κατάπληξη σε βαθμό που κάποιοι ερμηνευτές του έφτασαν να χρησιμοποιούν αρνητικούς προσδιορισμούς, όπως «επανάσταση του μηδενισμού» ή υπερίσχυση της «εναντίωσης στη νεωτερικότητα», αν

και ο ναζισμός αντιμετώπισε τη νεωτερικότητα με διαφορετικό τρόπο: Από τη μια αντιτιθέμενος στις αρνητικές επιδράσεις των μεγαλουπόλεων με υπόβαθρο το καθαρό περιβάλλον, τα πλεονεκτήματα της ζωής στην ύπαιθρο και τη διατήρηση του πληθυσμού στις αγροτικές περιοχές και από την άλλη πολύ υπερήφανος για τα επιτεύγματα της γερμανικής φασουστικής τεχνολογίας που υπερέβαιναν τα συνήθη όρια, καθώς και για τους κανόνες ομορφιάς, αφού, παρά τις ακρότητές του, ο Χίτλερ αξιολογείται σήμερα ως ένα ακόμη σύμπτωμα του νεωτερικού κόσμου, παθιασμένος με την ταχύτητα και την τεχνολογία, την αεροπλοΐα, την αιολική δύναμη και όλες τις καινούργιες τεχνικές, από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας, τις δημοσκοπήσεις, μέχρι τις πολιτικές για τη βιομηχανία και με μεγάλο ενδιαφέρον για την πολεοδομία που σχεδίαζε τις γεμάτες πράσινο κηπουπόλεις του μέλλοντος, με τρόπο που οι σύγχρονοι ιστορικοί καταγράφουν τη συνέχεια στην πορεία εκσυγχρονισμού της Γερμανίας την περίοδο του εθνικοσοσιαλισμού.

Η αισθησιοκρατική και φυσιοκρατική ναζιστική ανθρωπολογία ήταν καθαρά νεωτερική αντίληψη, αλλά και όλες οι πολιτικές ιδέες του Χίτλερ έχουν τις ρίζες τους στο Διαφωτισμό, όπως η ιδέα του έθνους ως ανώτερης ιστορικής δύναμης και η ιδέα των εγγενών φυλετικών διαφορών που απέρριπταν την προνεωτερική θεολογία για τις κοινές ρίζες και το μέλλον της ανθρωπότητας.

2. Ναζισμός: γέννημα-θρέμμα του Διαφωτισμού.

Επίσης, η λατρεία της βούλησης, παρά την εφαρμογή της στα άκρα από το Χίτλερ, ως βούλησης για δύναμη, είναι η βάση της νεωτερικής εποχής και

νοοτροπίας. Ο ορισμός του εθνικοσοσιαλισμού ως «βούλησης για τη δημιουργία του νέου ανθρώπου» μόνο στον 20^ο αιώνα μπορούσε να καταστεί αντιπαραδοσιακή, νεωτερική ιδέα, όπως και η ναζιστική ακραία ελευθερία και αυτονομία για το γερμανικό λαό με τη νεωτερική κατάργηση και αντικατάσταση των ορίων από άλλα ανωτέρου επιπέδου, σύμφωνα με την προσφιλή πρακτική του Χίτλερ που υπερτόνιζε το θρίαμβο της βούλησης, προωθώντας την εγωκεντρική υποκειμενική κουλτούρα και το νεωτερικό δόγμα «παν μέτρον άνθρωπος» που τέθηκε σε ισχύ και στο κοινωνικοοικονομικό πρόγραμμα των ναζί, αφού κανένας ηγέτης μέχρι σήμερα δεν έφτασε μέχρις ότου ο Χίτλερ για τις απαραίτητες φυσικές πλουτοπαραγωγικές πηγές μιας σύγχρονης οικονομίας.

Και παρότι η γερμανική οικονομία του πολέμου προωθούσε την εκβιομηχάνιση της κοινωνίας, τελικός στόχος των ναζί ήταν η εξισορρόπηση του αγροκτήματος με το εργοστάσιο ως το ανώτατο επίπεδο του εκλεπτυσμένου διαφωτισμού, γεγονός που αποδεικνύει το ενδιαφέρον του Χίτλερ για την οικολογία και τις περιβαλλοντικές μεταρρυθμίσεις.

Αν και οι γενοκτονίες μεγάλης έκτασης ήταν από τα κύρια χαρακτηριστικά του 20^{ου} αιώνα, τα σημεία διαφοροποίησης της ναζιστικής τακτικής συνίστανται στον εκσυγχρονισμό, την αποτελεσματικότητα και την ακρίβεια των μαζικών δολοφονιών με πρωτόγνωρο στην ιστορία της ανθρωπότητας, συστηματικά οργανωμένο τρόπο.

Για το αν ο εθνικοσοσιαλισμός ήταν αντιδραστικός ή επαναστατικός έχει ασχοληθεί εντατικά ο Κάρλ Ντ. Μπράνχερ, στον οποίο οφείλονται τα παρακάτω χαρακτηριστικά του εθνικοσοσιαλισμού:

1. Λατρεία του ηγέτη ως καλλιτεχνικής ιδιοφυΐας.
2. Οικοδόμηση των κυβερνητικών και κοινωνικών δομών στις βάσεις του κοινωνικού δαρβινισμού.
3. Αντικατάσταση του εθνικισμού από τη φυλετική επανάσταση.
4. Δημιουργία του πρώτου οικονομικού εθνικοσοσιαλιστικού κρατικού οικονομικού μοντέλου.
5. Εφαρμογή των εθνικοσοσιαλιστικών μεταρρυθμίσεων για το οργανικό κοινωνικό κύρος της νέας Εθνικής Κοινότητας.
6. Στόχος, ένας εξολοκλήρου νέος φυλετικός ιμπεριαλισμός παγκοσμίου επιπέδου.
7. Προώθηση της νέας τεχνολογίας, της χρήσης μέσων μαζικής ενημέρωσης, της κινητοποίησης των μαζών, της λατρείας της απόδοσης της τεχνολογίας, των νέων στρατιωτικών τακτικών, της αεροπορικής τεχνολογίας και της αυτοκίνησης.

II. Ο ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΣ ΝΑΖΙΣΜΟΣ: ΜΙΑ ΜΟΝΑΔΙΚΗ (;;;) ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΦΑΣΙΣΜΟΥ

Μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και την ολοκληρωτική ήττα του ναζιστικού καθεστώτος το 1945, ο Αδόλφος Χίτλερ και ο ναζισμός έχουν απασχολήσει την ιστορική φαντασία ακόμη και όσων δεν ενδιαφέρονται για την Ιστορία με αποτέλεσμα την ύπαρξη μιας τεράστιας σε έκταση, επιστημονικής ή μη, βιβλιογραφίας σχετικά με τον Χίτλερ, τον εθνικοσοσιαλισμό και την ιστορία της σύγχρονης Γερμανίας, που ένα μεγάλο της μέρος προσπαθεί να ερμηνεύσει τη «γερμανική καταστροφή».

Η μανιχαϊστική και ντετερμινιστική άποψη που εντοπίζει τις απαρχές του εθνικοσοσιαλισμού στην απώτατη γερμανική ιστορία ως επακόλουθο ισχυρότατων επιρροών θεωρείται πολύ απλουστευτική για να είναι αληθινή, διότι η σύγχρονη Γερμα-

νία ως πολύπλοκη και αντιφατική χώρα δεχόταν και επιρροές άσχετες με τον εθνικοσοσιαλισμό.

Βέβαια, επιβαρυντικοί παράγοντες στην επικράτηση του εθνικοσοσιαλισμού μπορούν να θεωρηθούν η μιλιταριστική κληρονομιά της Πρωσίας και του Δεύτερου Ράιχ του 1871, η πλήρης δημοκρατικοποίηση της γερμανικής κυβέρνησης μόλις το 1919 και ο έντονος εθνικισμός πολλών οργανώσεων στον ύστερο 19^ο αιώνα.

Εκτός από όλα αυτά, σημαντικοί παράγοντες θεωρούνται η ανάδειξη της Γερμανίας σε καπιταλιστικό, τεχνολογικό και πολιτισμικό κέντρο, η διευρυμένη και πολιτικά οργανωμένη μεσαία τάξη της, η προχωρημένη καλλιτεχνική και πολιτιστική της αβανγκάρντ (=πρωτοπορία), το μεγαλύτερο στον κόσμο, τηρουμένων των αναλογιών, σοσιαλδημοκρατικό της κίνημα, η αντιδημοτικότητα πριν τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο των αντισημιτικών πολιτικών ομάδων με την ταυτόχρονη συνύπαρξη ισχυρού υπερεθνικισμού, εθνοκεντρισμού και αυταρχισμού και στις δυο γενιές πριν το 1914.

Ρόλο κλειδί στη «γερμανική καταστροφή» διαδραμάτισε η αλληλεπίδραση των υπερεθνικιστικών τάσεων και των τραυματικών εμπειριών της γερμανικής κοινωνίας ανάμεσα στο 1914 και στο 1933 (κατάλυση της Γερμανικής Αυτοκρατορίας, υπογραφή της συνθήκης των Βερσαλλιών από την κυβέρνηση της Βαϊμάρης, η κομμουνιστική εξέγερση των Σπαρτακιστών, η βίαιη δολοφονία της Ρόζα Λούξεμπουργκ και του Καρλ Λίμπκνεχτ στις 15 Ιανουαρίου 1919, οικονομική κρίση,

3. Η υπογραφή της συνθήκης των

Βερσαλλιών.

πολεμικό χρέος, διατήρηση των οργάνων εξουσίας του παλαιού καθεστώτος μέσα στο σώμα της καινούργιας δημοκρατίας, το βάρος του πληθωρισμού, τραγική σειρά δολοφονιών από τους δεξιούς, κατάληψη της βιομηχανικής περιοχής του Ρουρ από τη Γαλλία σε συμφωνία με το Βέλγιο στις 11 Ιανουαρίου του 1923) που, αν και δεν υπήρξαν γενεσιουργές αιτίες του εθνικοσοσιαλισμού, δίχως αυτές δεν θα γεννιόταν ο εθνικοσοσιαλισμός.

Ο εθνικισμός στη Γερμανία αναπτύχθηκε ως αντίδραση στη Γαλλική Επανάσταση και τον Ναπολέοντειο Ιμπεριαλισμό και αν και συμμετείχε στον ευρωπαϊκό φιλελεύθερο εθνικισμό, η ενοποίηση της Γερμανίας πραγματοποιήθηκε από την πρωσική διπλωματία και τη στρατιωτική ισχύ. Στην ιστορία του γερμανικού εθνικισμού ενυπάρχει η «γερμανική επανάσταση» του έθνους που πάντα υπερέβαινε τον απλό εθνικισμό, επειδή, λόγω των φιλελεύθερων και των ριζοσπαστικών τους απόψεων, δεν εμπιστευόταν ούτε τον εθνικισμό ούτε τον ιμπεριαλισμό.

Η Γερμανία εισέρχεται στον ιμπεριαλιστικό ανταγωνισμό στο τέλος της δεκαετίας του 1880, αποκτώντας μια αυτοκρατορία ισοδύναμη με των περισσότερων ευρωπαϊκών κρατών, η μερική απομόνωση της οποίας προκάλεσε τη μνησικακία μεγάλου αριθμού εθνικιστών, οι οποίοι επιθυμούσαν μια τουλάχιστον ισότιμη σχέση με τις αυτοκρατορίες της Βρετανίας, της Γαλλίας και της Ρωσίας. Στις δεκαετίες 1880 και 1890 παρατηρείται ραγδαία αύξηση του εθνικισμού στη Γερμανία που μετεξελίσσεται από μαχητικό σε ολοένα και περισσότερο επιθετικό, με τις εξτρεμιστικές εθνικιστικές πτέρυγες να υποστηρίζουν αυταρχικές και ρατσιστικές πολιτικές. Η νίκη στο Γαλλοπρωσικό πόλεμο το 1870 ανέδειξε δυννητικά τη Γερμανία σε ηγετική

στρατιωτική δύναμη του κόσμου, στην οποία ο πολιτικός φιλελευθερισμός φάνταζε αδύναμος κάτω από μια πολιτικά ενοποιημένη, αυταρχική κυβέρνηση που λογοδοτούσε στον Κάιζερ και όχι στο Κοινοβούλιο.

Ο φιλελευθερισμός φάνταζε διαφορετικά στη Γερμανία, επειδή μετριοπαθείς και συντηρητικοί φιλελεύθεροι αντιμετώπιζαν την κυβέρνηση όχι τόσο ως σύστημα ικανό να εγγυηθεί την προστασία των ατομικών ελευθεριών και δικαιωμάτων, όπως σε Αγγλία και Γαλλία, αλλά ως σύστημα αναγκαίο για τη δημιουργία του κράτους δικαίου, δηλαδή του κράτους του «ορθού λόγου», του οποίου τα δικαιώματα υπερτερούν έναντι των απλών δικαιωμάτων των φιλελεύθερων. Το κράτος, υπό τη συγκεκριμένη θεώρηση, θα καθοδηγούσε την κοινωνία των πολιτών και θα προωθούσε την ατομική χειραφέτηση στα πλαίσια των νόμων και των δικαιωμάτων του, ώστε η αληθινή ελευθερία και χειραφέτηση να επιτυγχάνονται μόνο μέσω της υπευθυνότητας, των περιορισμών και της υπακοής στους νόμους του κράτους.

A. Η ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΕΞΑΙΡΕΣΗ (;;;) ΚΑΙ Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΝΑΖΙΣΜΟΥ

Εξαιτίας της υπεροχής του εθνικισμού και милитарισμού στη Γερμανία αναπτύχθηκε η πεποιθήση, μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, για την ιδιαίτερη ιστορική διαδρομή της Γερμανίας σε σχέση με την υπόλοιπη φιλελεύθερη δημοκρατική Βορειοδυτική Ευρώπη, καθώς και η άποψη ότι η γερμανική ιστορία είχε διαγράψει φιλοναζιστική πορεία και πριν από το Χίτλερ. Η άποψη αυτή επικυρώνεται από δέκα τουλάχιστον διαφορετικούς λόγους:

1. Την πρωσική κρατικιστική παράδοση που επηρέασε την ενοποιημένη Γερμανία.
2. Τον πρωσογερμανικό милитарισμό.

3. Τον περιορισμένο γερμανικό φιλελευθερισμό.
4. Τη γερμανική κρατικιστική οικονομική σχολή.
5. Τις γερμανικές, περί «εθνικιστικού επαναστατισμού», θεωρίες του 19^{ου} αιώνα.
6. Την επέκταση του εθνικισμού μέσω των εθνικιστικών ενώσεων στον ύστερο 19^ο αιώνα.
7. Τη μόδα της «εθνικής κουλτούρας».
8. Την ανάπτυξη της φυλετικής σκέψης στα τέλη του 19^{ου} αιώνα.
9. Την άνοδο του φυλετικού αντισημιτισμού πριν τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο.
10. Την επίδραση του ρομαντισμού, μυστικισμού και ιδεαλισμού στη σύγχρονη Γερμανία.

Παρά τον κατάλογο των μοναδικών αυτών γνωρισμάτων, οι επαίοντες στη γερμανική Ιστορία αμφισβητούν τη «γερμανική εξαίρεση», με το σκεπτικό ότι τελικά οποιαδήποτε εθνική Ιστορία είναι μοναδική και εν πολλοίς η άποψη αυτή ευσταθεί με βάση αυστηρώς ιστορικά κριτήρια, αν και η περίπτωση του φασιστικού - ναζιστικού γερμανικού κράτους δεν έχει άλλο προηγούμενο στην παγκόσμια Ιστορία. Με βάση αυτό το δεδομένο, θα ασχοληθούμε με την επισκόπηση των ακραίων εθνικιστικών τάσεων στη Γερμανία του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα.

Β. ΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟ-ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΟΥ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΥ

Γερμανοί στοχαστές και φιλόσοφοι εξέφρασαν από τα τέλη του 18^{ου} αιώνα την πίστη τους σε μια ιδιαίτερη αποστολή της γερμανικής κουλτούρας (θεσμούς και έθνος) σχετικά με το μετασχηματισμό της ζωής και του πολιτισμού σε ορίζοντες ελευθερίας και δημιουργίας, μια τάση που ξεκίνησε πριν από τη Γαλλική Επανάσταση με διανοούμενους όπως τον Καντ και όπου μετά το 1800 πήρε έντονη εθνικιστική στροφή με τον Φίχτε.

4. Εμμ. Καντ

5. Χέγκελ

Παραλλαγή αυτής της τάσης εισηγήθηκε ο μεγάλος φιλόσοφος Χέγκελ, ενώ οι νεαροί Εγελιανοί μελετητές του τον μετέστρεψαν στα αριστερά, στην κατεύθυνση της ταξικής επανάστασης υπό την καθοδήγηση του Μαρξ και τη Γερμανία να διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο σε μια παγκόσμια σοσιαλιστική επανάσταση, μια ιδέα που εντάθηκε κατά το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα, επικεντρώνοντας ωστόσο αποκλειστικά στο γερμανικό εθνικισμό και σε αυταρχικού τύπου πολιτικές, με την αντισημιτική γερμανική φιλοσοφία να ενστερνίζεται τις μυστικιστικές αντιλήψεις του νορμανδικού ρατσισμού και του βίαιου αντισημιτισμού.

Η κουλτούρα του γερμανικού ρομαντικού ιδεαλισμού ενίσχυσε το συναίσθημα σε βάρος του ορθολογισμού και της ανάλυσης, αναζητώντας νοήματα στην παράδοση και την κουλτούρα του παρελθόντος. Η διαπλοκή του ρομαντισμού με τον εθνικισμό δημιούργησε, τη γνωστή στη Γερμανία, «εθνοτική - εθνικιστική κουλτούρα» που αφορά στον πολιτιστικό και φιλοσοφικό λαϊκισμό. Ο ρομαντικός εθνικισμός που θεωρούσε ότι κάθε έθνος κατέχει μια αθάνατη κουλτούρα έδωσε τη δυνατότητα στους Γερμανούς ρομαντικούς εθνικιστές να αναγάγουν τη γερμανική κουλτούρα και ζωή σε φορέα μοναδικών αληθειών και αξιών, ικανή να εξασφαλίσει στο γερμανικό έθνος περίοπτη θέση ανάμεσα σε όλα τα άλλα έθνη.

Η «εθνοτική-εθνικιστική κουλτούρα» είχε μυστικιστικούς τόνους και κεντρική ιδέα της Οντολογίας της ήταν η απόρριξη της φύσης από μια «υψηλότερη πραγματικότητα», από το σύμπαν προς τον άνθρωπο, όπως αποκρυσταλλωνόταν στο τοπίο, το

περιβάλλον και τη ζωή των ανθρώπων, δηλαδή μια πανθεϊστική, απορριπτική για το Χριστιανισμό, θεώρηση του κόσμου που πίστευε στη δημιουργία ειδικών συνθηκών και μοναδικών δυνατοτήτων για τους ανθρώπους και ιδιαίτερα για την ικανότητα του γερμανικού τοπίου να δημιουργεί ανώτερα πολιτισμικά χαρακτηριστικά. Έτσι, το «εθνικό - εθνικιστικό» κατέστη διαμεσολαβητής για την έκφραση της υπερβατικής ουσίας, και η βάση οποιουδήποτε υψηλού αγαθού μπορούσε να δημιουργηθεί στη Γερμανία. Για τους Γερμανούς, αληθινά ελεύθερος και ικανός για μεγάλα επιτεύγματα ήταν ο άνθρωπος, η ζωή και η σκέψη του οποίου βασίζονταν εξολοκλήρου στο «εθνικό - εθνικιστικό», εξαχνισμένες από διεφθαρμένες εξωτερικές επιρροές, όπως αστικοποίηση, εκβιομηχάνιση, υλισμό, απλό επιστημονισμό, ταξικές συγκρούσεις, ηδονιστικό ατομικισμό που η Γερμανία έπρεπε να υπερνικήσει, αν ήθελε να πραγματοποιήσει την υπέρτερη αποστολή της, επιστρέφοντας στη φύση, τον πολιτιστικό εξαχνισμό και την κοινωνική ενότητα.

Ο «εθνικός - εθνικιστικός» στόχος εκφράστηκε ως η δημιουργία μιας «οργανικής» κοινωνίας, συγκροτημένης στα πρότυπα της αγνής φύσης με τρόπο που εξιδανικεύτηκαν προπάντων οι αγρότες και η μεσαία αληθινά «παραγωγική» τάξη, ενώ παράλληλα απαξιώθηκαν η αστικοποίηση και ο κοσμοπολιτισμός, με τις ιδέες του «εθνοτισμού - εθνικισμού» να προπαγανδίζονται από συγγραφείς, καλλιτέχνες και ιστορικούς, όπως ο Χάινριχ Φον Τράιτσκε, ο Χάινριχ Φον Ζίμπελ, καθώς και φιλοσόφους, όπως ο Πωλ ντε Λα Γκαρντ και ο Γιούλιους Λάνγκμπεν. Η «εθνοτική - εθνικιστική κουλτούρα» είχε εκτεταμένη απήχηση στη μεσοαστική κοινωνία και η Γερμανία, η χώρα της δυναμικότερης επιστήμης και βιομηχανίας στην Ευρώπη, βρέθηκε βαθιά διαιρεμένη και αμφίρροπη. Κι ενώ παρόμοιες με τις γερμανικές «εθνοτικές - εθνικιστικές» αντιλήψεις συναντώνται σε

όλες τις προς εκσυγχρονισμό χώρες, μόνο στη Γερμανία οι εν λόγω αντιλήψεις είχαν συγκροτήσει μια ιδεολογία που διαδίδονταν ευρύτατα από εκδότες, καλλιτέχνες, καθηγητές Πανεπιστημίου και χιλιάδες εκπαιδευτικούς, βρίσκοντας εκτεταμένη απήχηση τόσο στην ιντελιγκέντσια όσο και στις μεσαίες τάξεις, χρωματίζοντας το οργανωμένο επαναστατικό κίνημα νεολαίας που αριθμούσε περί τα 60.000 μέλη και μάλιστα την ελίτ της μεσαίας και ανώτερης μεσαίας τάξης ως κύρια πολιτιστική βάση του γερμανικού εθνικισμού.

Στο διάστημα 1870 - 1880, στην πρώτη δεκαετία της ενοποίησης της, η νέα Γερμανία με την πλειοψηφία της κοινοβουλευτικής της ομάδας να προέρχεται από το κόμμα των φιλελευθέρων, με ταχύτατα επεκτεινόμενο το εκπαιδευτικό της σύστημα, τη βιομηχανία της, τον αστικό πληθυσμό της, τους βιομηχανικούς εργάτες της και τις μεσαίες τάξεις, και με ταχύτατα συρρικνούμενο τον αγροτικό της πληθυσμό, δεν φαινόταν διαφορετική από τις άλλες δυτικοευρωπαϊκές χώρες.

Όμως, από τη δεκαετία του 1890 μέχρι το 1914 το κομματικό σύστημα στρεφόταν όλο και περισσότερο προς τα αριστερά κατακερματιζόμενο και έτσι, το μόνο κόμμα που αυξήθηκε σημαντικά μετά το 1890 ήταν το Σοσιαλιστικό Κόμμα με ένα τμήμα των συντηρητικών από το 1890 και μετά να μετακινείται στις θέσεις της ριζοσπαστικής Δεξιάς, υιοθετώντας τον αυταρχικό εθνικισμό, το милитарισμό, τον ιμπεριαλισμό, τον κορπορατισμό, το ρατσισμό και τον αντισημιτισμό με το ενδιαφέρον των συντηρητικών να αυξάνει σταθερά για τα κορπορατιστικά συστήματα αντιπροσώπευσης, αν και η αυταρχική εθνικιστική ριζοσπαστική Δεξιά δεν μπόρεσε να αναπτυχθεί σε μεγάλη δύναμη πριν το 1914.

Παρόλο που η γερμανική κυβέρνηση δεν ήταν φιλελεύθερη και αντιπροσωπευτική στο βαθμό που ήταν άλλες βόρειες και δυτικές ευρωπαϊκές κυβερνήσεις ως περισσότερο υπόλογη στον Κάιζερ, παρά στο κοινοβούλιο, και το δικαίωμα ψήφου στις τοπικές εκλογές ήταν γενικά μη ισότιμο και αντιδημοκρατικό, η γερμανική πολιτική ζωή ήταν φιλελεύθερη, με φιλελεύθερους και αριστερούς να συγκεντρώνουν περισσότερο από το 80% των ψήφων και τα 4/5 των κοινοβουλευτικών εδρών.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα της γερμανικής σκέψης στη θεωρία της Οικονομίας υπήρξε η ιστορική, ρομαντική ή κρατιστική «γερμανική σχολή», η οποία ξεκίνησε από το φιλόσοφο Γιόχαν Γκότλιμπ Φίχτε, πατέρα του γερμανικού εθνικισμού, και συνεχίστηκε από άλλους θεωρητικούς, ιδιαίτερα τον Φρίντριχ Λιστ και τον Άνταμ Μίλερ, τονίζοντας την ανάγκη για ένα οργανικό, αυταρχικό, κρατικό σύστημα που θα παρενέβαινε στην Οικονομία, για να προωθεί την ανάπτυξη με τη ρύθμιση των δυσλειτουργιών σε αντίθεση με τα δόγματα του ατομικισμού της ελεύθερης αγοράς του 19^{ου} αιώνα, ανάγοντας σε θεωρητικό επίπεδο την εθνική γερμανική οικονομία σε «πανηπειρωτική οικονομία», καθοδηγούμενη από τη Γερμανία. Οι διάδοχοι του Φρίντριχ Λιστ ανέπτυξαν μια οργανική έννοια της λαϊκής ή εθνικής οικονομίας, ενώ ο Άντολφ Βάγκνερ καθιέρωσε τον όρο «κρατικός σοσιαλισμός» για να αναφερθεί στην ευρεία κρατική παρέμβαση στην οικονομία.

6. Γιόχαν Γκότλιμπ

Φίχτε

Μετά την ενοποίηση της Γερμανίας το 1871 η κυβέρνηση εθνικοποίησε τους σιδηροδρόμους, δημοτικοποίησε υπηρεσίες κοινωνικής ωφέλειας, επεκτεινόμενη έως τα μεταλλεία και τη

βιομηχανία, κάνοντας έναν ιστορικό της οικονομίας, τον Γκούσταβ Στόλπερ, να περιγράφει τη γερμανική οικονομία ως «σύστημα πολύ διαφορετικό από το κλασικό φιλελεύθερο, αφού ακόμη και στη μεγαλοπρεπή του περίοδο ο γερμανικός καπιταλισμός αποτέλεσε μείγμα κρατικού και μετοχικού ελέγχου των επιχειρήσεων», χωρίς ποτέ να έχει υπάρξει καθαρά ως μοντέλο ελεύθερης αγοράς, επειδή ο βαθμός της κρατικής ιδιοκτησίας και παρέμβασης που απέρρευε από μια μακρά παράδοση από το 1800 θεωρητικών εθνικιστών διαφοροποιούσε τη Γερμανία από τη φιλελεύθερη δυτική Ευρώπη.

Γ. ΟΙ ΑΠΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΥΣΤΡΙΑΚΟΥ ΕΘΝΙΚΟΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΥ

Στην αυτοκρατορική Γερμανία και την Αυστρία μερικές μικροομάδες με στιγμαiαίες πολιτικές - εκλογικές επιτυχίες κατόρθωσαν να συνδυάσουν τον εθνικισμό με τον ημικολεκτιβισμό, τον κορπορατισμό, την κρατικίστικη οικονομία και τη μαζική επίκληση προς τους εργάτες, όπως το Χριστιανικό Κοινωνικό Εργατικό Κόμμα που ίδρυσε στο Βερολίνο το 1878 ο Προτεστάντης ιερέας Άντολφ Στέκερ, επιδιώκοντας ένα «χριστιανικό κράτος» που θα ρύθμιζε παρεμβατικά την οικονομία και γρήγορα υιοθέτησε αντισημιτικές θέσεις.

Η εξαρχής παρούσα στη γερμανική σκέψη και στους ακραίους εθνικιστές αντιεβραϊκή τάση, εξαιτίας της θρησκευτικής ταυτότητας των Εβραίων και περισσότερο του γεγονότος ότι ήταν η μόνη εθνοτική ομάδα με διακριτή ταυτότητα και υψηλά αξιώματα στα χρηματιστηριακά, το εμπόριο, τα ελεύθερα επαγγέλματα και την κουλτούρα στη Γερμανία, σίγησε κατά την περίοδο του φιλελεύθερου εθνικισμού στις αρχές και τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, αν και ο νέος αντισημιτισμός του 19^{ου} αιώνα παρουσίαζε εξαιρετικά διεστραμμένους και άδικους τους Εβραίους, λόγω του υποτιθέμενου ακραίου υλισμού τους και

της υποτιθέμενης άρνησης του γερμανικού έθνους, της αδελφότητας και της «αγάπης», διαφορές που ορίζονταν με φυλετικό περιεχόμενο, ώστε στο τέλος του 19^{ου} αιώνα ο γερμανικός αντισημιτισμός να πρεσβεύει φυλετικά δόγματα.

Στην, πιο αγροτική από τη Γερμανία, Αυστρία ο φιλελευθερισμός περιοριζόταν κυρίως στη Βιέννη και σε λίγες άλλες μεγάλες πόλεις, υποστηριζόμενος ιδιαίτερα από τους δημοσίους υπαλλήλους και τις ευπορότερες μεσαίες τάξεις, και συνεπώς ήταν σημαντικά πιο αδύναμος από ό,τι στη Γερμανία, μέχρι την άνοδο των εθνικιστικών κινήματων στην Αυστροουγγρική Αυτοκρατορία, οπότε ο γερμανόφωνος πληθυσμός της Αυστρίας αντέδρασε με την ίδρυση του παγγερμανισμού από τον φιλελεύθερο αριστοκράτη Γιοργκ φον Σένερερ που αποδείχτηκε σημαντικός, εξαιτίας των ιδεολογικών βάσεων του ριζοσπαστικού παγγερμανικού εθνικισμού, του μιλιταρισμού, του ιμπεριαλισμού, του αντισλαβισμού και αντιμιλιταρισμού που επέδρασαν τόσο στο ριζοσπαστικό εθνικοσοσιαλισμό όσο και στον κοινωνικό προοδευτισμό σε βαθμό που ο Σένερερ να θεωρείται ένας από τους πατέρες του κεντροευρωπαϊκού εθνικοσοσιαλισμού.

Στην Αυστρία πολιτικός φορέας του αντισημιτισμού θα γινόταν το λαϊκιστικό και μεταρρυθμιστικό Καθολικό Χριστιανοκοινωνικό Κόμμα που ιδρύθηκε στα 1889 και έγινε δημοφιλές υπό την καθοδήγηση του Καρλ Λούγκερ με πλατφόρμα όχι αυστηρά ρατσιστική, αλλά υπεραντιεβραϊκή. Και παρόλη την αποτυχία των ακραίων αντισημιτικών ομάδων, η διάδοση των αντισημιτικών ιδεών μετά το 1890 ήταν πολύ ευρύτερη απ' ό,τι μέχρι τότε.

Καθοριστική σημασία διαδραμάτισε το γεγονός της προπαγάνδας ενός αντισημιτικού ρατσιστικού ρεύματος στη Βιέννη,

μετά το 1900, από τον Γκουίντο φον Λιστ και τον απροσηματισμένο καλόγερο Γιοργκ Λαντς φον Λίμπενφελς, οι οποίοι ανέπτυξαν το αποκρυφιστικό δόγμα της Αριοσοφίας, δηλαδή της μυστικής φυλετικής σοφίας των Αρίων που, ενώ στην αρχαιότητα είχε εγγυηθεί την καθαρότητα και τη φυλετική υπεροχή των Αρίων, στην πορεία χάθηκε ή μολύνθηκε από μια συνωμοσία κατώτερων φυλετικά και εξισωτιστών ανθρώπων. Η φυλετική κυριαρχία των εθνικά καθαρών Αρίων Υπερανθρώπων θα πραγματοποιούνταν στη βάση απόκρυφων και μυστικιστικών φυλετικών αριανών δογμάτων, μυστικών γνώσεων και πρακτικών της Αριοσοφίας που διέθετε απόκρυφα σύμβολα, τελετουργίες και αποκρυφιστικές παραδόσεις.

Αυτές οι ιδέες τοποθέτησαν τα θεμέλια της επιθετικής

7. Περιοδικό Ariosophy

Ostara

1904 από Γερμανούς εργάτες, στους οποίους και απευθυνόταν εθνικά και κοινωνικά λόγω των εθνικών διακρίσεων που υφίσταντο, πιέζοντας για έναν ανάμικτο σοσιαλισμό που θα ωφελούσε όλους τους εργαζόμενους και παράλληλα τους παραγωγικούς τομείς της εθνικής κοινωνίας.

κοινότητας Οστάρα, η οποία διακήρυττε τον ακραίο νορδικό ρατσισμό, τον αντισημιτισμό και την πολιτιστική επανάσταση της λατρείας του ήλιου με αποκρυφιστικές μεθόδους, θέσεις και πρακτικές που προφανώς ο νεαρός Αδόλφος Χίτλερ είχε μελετήσει πριν από το 1913 από τα δημοσιεύματα της κοινότητας Οστάρα στη Βιέννη.

Μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, ένα γερμανικό εθνικοσοσιαλιστικό κόμμα επέζησε, το Γερμανικό Εργατικό Κόμμα, το DAP που είχε ιδρυθεί το

Από το 1913 το DAP είχε εγκολπωθεί τον παγγερμανικό φυλετισμό, τον ιμπεριαλισμό, τον αντισημιτισμό, ενώ μετά το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου μετασχηματίστηκε στο Γερμανικό Εθνικοσοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα, το DNSAP, προαναγγέλοντας με μια μικρή μετατόπιση των λέξεων το όνομα του ναζιστικού κόμματος, το NSDAP που οργανώθηκε δύο χρόνια αργότερα στο Μόναχο.

III. Ο ΧΙΤΛΕΡ

Γιος τελωνειακού υπαλλήλου, ο Χίτλερ γεννήθηκε στην Αυστρία στη συνοριακή πόλη Μπράουνουαμ - Ιν στις 20 Απριλίου 1889 και το 1903 έμεινε ορφανός από πατέρα, γεγονός που τον ανάγκασε δύο χρόνια αργότερα να

8. Ο Αδόλφος Χίτλερ σε παιδική και βρεφική ηλικία.

εγκαταλείπει το σχολείο, ενώ το 1907 έχασε και το μοναδικό πρόσωπο που αισθανόταν κοντά του, τη μητέρα του, ώστε να αφιερώσει από 'κει και μετά το χρόνο του αποκλειστικά στη ζωγραφική και στο σχέδιο, έχοντας τη φιλοδοξία να γίνει ένας αρχιτέκτονας - καλλιτέχνης, αν και στα 18 του, που πήγε στη

Βιέννη για να πραγματοποιήσει τις επαγγελματικές φιλοδοξίες του, δεν κατόρθωσε να γίνει δεκτός από την Αυστριακή Ακαδημία των Καλών Τεχνών.

Μετά το θάνατο της μητέρας του επέστρεψε στη Βιέννη, όπου έμεινε τα επόμενα 5,5 χρόνια που ο ίδιος περιέγραφε ως τα «πιο θλιβερά της ζωής του», παρόλο που, αντίθετα με το μύθο που τον θέλει σε πλήρη ανέχεια, δεν ζούσε πολύ φτωχικά, έχοντας μια σύνταξη ορφανού από το δημόσιο και μια μικρή οικογενειακή περιουσία. Περνούσε το χρόνο του σχεδιάζοντας

αρχιτεκτονικά και άλλα σχέδια, επισκεπτόμενος μουσεία και βιβλιοθήκες και ζωγραφίζοντας σκίτσα, τα οποία προσπαθούσε να πουλήσει, μέχρις ότου εξαντλήθηκαν οι οικονομικοί του πόροι και έτσι αναγκάστηκε να μείνει σε φθηνές πανσιόν και σε δημόσια άσυλα.

Τα χρόνια της παραμονής του στη Βιέννη υπήρξαν καθοριστικά για τις πολιτικές και φιλοσοφικές του θέσεις και απόψεις με σημαντικότερες επιρροές τον παγγερμανικό εθνικισμό και αντισημιτισμό του Γκέοργκ φον Σένερερ, τον εκλογικά επιτυχημένο αντισημιτισμό του δημάρχου της Βιέννης, Καρλ Λούγκερ, και τον αποκρυφιστικό ρατσιστικό αντισημιτισμό του Γιοργκ Λαντς φον Λίμπενφελς, πεποιθήσεις παγγερμανιστικές, ρατσιστικές, αριανές και ακραία αντιεβραϊκές που αποτέλεσαν τον πυρήνα της ιδεολογίας του ώριμου Χίτλερ.

Μονάχος, φτωχός, άνεργος και απομονωμένος, ο Χίτλερ εγκατέλειψε τη Βιέννη το 1913, για να εγκατασταθεί στο Μόναχο, όπου η ζωή του ήταν το ίδιο άσκοπη και μάταιη έως το ξέσπασμα του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, όταν, παρασυρόμενος από τον γερμανικό εθνικιστικό πολεμικό ενθουσιασμό απολύτως σύμφωνο με τις ρατσιστικές νορδικές πεποιθήσεις του, υπηρέτησε ως εθελοντής στο γερμανικό στρατό στον επικίνδυνο ρόλο του ταχυδρόμου ειδικών αποστολών καθόλη τη διάρκεια του Πολέμου, έχοντας για πρώτη φορά στη ζωή του έναν σκοπό και αποκτώντας ένα έξοχο βιογραφικό, αν και παράλληλη την αφοσίωση και το θάρρος του δεν κατόρθωσε να προαχθεί πάνω από το βαθμό του δεκανέα.

Η ήττα της Γερμανίας τον βρήκε σε ένα στρατιωτικό νοσοκομείο τυφλωμένο από επίθεση με χημικά αέρια, με όλα εκείνα για τα οποία μαζί με εκατομμύρια άλλους είχε κι ο ίδιος

πολεμήσει να φαίνονται χαμένη υπόθεση, γεγονός που τον έκανε να αποδεχτεί μαζί με τους συμπολεμιστές του ότι η εγγενής υπεροχή των Γερμανών είχε υπονομευθεί από τις μοχθηρές δυνάμεις των Εβραίων και άλλους προδότες, από τους οποίους μαχαιρώθηκαν πισώπλατα.

Επειδή ο στρατός ήταν ο μόνος θεσμός που είχε δώσει ένα νόημα στην ύπαρξή του παρέμεινε «πολιτικός παρατηρητής» με αποστολή να δίνει αναφορά για τις συναντήσεις των νέων εθνικιστικών ομάδων και όταν παραβρέθηκε ως «πολιτικός παρατηρητής» σε συνάντηση του DAP το 1919 συγκινήθηκε από τις ιδέες του, οι οποίες μπορούσαν να συνδυάσουν τις ριζοσπαστικές αντισημιτικές του αντιλήψεις με δημοφιλή κοινωνικοοικονομικά δόγματα για τη δημιουργία ενός ευρέως εθνικιστικού κινήματος και έτσι έγινε το 55^ο μέλος του DAP.

Η ρητορική του ικανότητα που αξιοποιήθηκε από το κόμμα τού εξασφάλισε την πηγή των εσόδων του, αφού όσοι ήθελαν να τον ακούσουν πλήρωναν ένα μικρό χρηματικό αντίτιμο στην είσοδο. Το δυνατό και ταυτοχρόνως παραισθητικό μυαλό του Χίτλερ, προσκολλημένο σε βασικές ιδέες με τρόπο παιδαριώδη, λειτουργούσε με απλούς και άκαμπτους δυϊσμούς, ενώ η φωτογραφική του μνήμη έδινε σε πολλούς την εντύπωση ότι επρόκειτο για ιδιοφυΐα, και έτσι το 1920 ο Χίτλερ υπήρξε το επίκεντρο της πρώτης μαζικής συγκέντρωσης του DAP που αριθμούσε 2.000 άτομα περίπου, για να ακούσουν τα «25 σημεία» του κόμματος που συντάχτηκαν από τον Μπέξτλερ και τον Χίτλερ, αν και είχαν επηρεαστεί πολύ από τον κοινωνικό ιδεολόγο του DAP, Γκότφριντ Φέντερ, και τον θεωρητικό της εταιρείας της Θούλης, Ντίτριχ Έκχαρτ, και ήταν τα εξής:

9. Ο Χίτλερ υποδεκανέας.

1. Απαιτούμε την ένωση ολόκληρης της Γερμανίας σε μια Μείζονα Γερμανία πάνω στη βάση του εθνικού αυτοπροσδιορισμού.
2. Απαιτούμε ισότητα δικαιωμάτων του Γερμανικού Λαού στις σχέσεις του με άλλα Έθνη και την κατάργηση των συνθηκών των Βερσαλλιών και του Σεν Ζερμέν (Saint Germain).
3. Απαιτούμε γη και χώρο (αποικίες) για τη διατροφή του λαού μας και την εγκατάσταση του πλεονάζοντος πληθυσμού.
4. Μόνο μέλη του Έθνους μπορούν να είναι πολίτες του Κράτους. Μόνον αυτοί με γερμανικό αίμα, ανεξαρτήτως πεποιθήσεων, μπορούν να είναι μέλη του Έθνους. Συνεπώς, κανείς Εβραίος δεν μπορεί να ανήκει στο Έθνος.
5. Οι μη πολίτες μπορούν να ζουν στην Γερμανία ως επισκέπτες και πρέπει να υπόκεινται στην περί ξένων νομοθεσία.
6. Του δικαιώματος του εκλέγειν την Κυβέρνηση και τα νομοθετικά όργανα του Κράτους πρέπει να απολαμβάνουν οι πολίτες του Κράτους και μόνον. Απαιτούμε, κατά συνέπεια, όλα τα δημόσια αξιώματα, οιαδήποτε τύπου, είτε εντός του Ράιχ είτε σε ελάσσονες περιοχές, να μην αποδίδονται σε άλλους ει μη σε πολίτες του Κράτους. Είμαστε αντίθετοι προς την διεφθαρμένη κοινοβουλευτική τακτική της πλήρωσης κρατικών θέσεων σύμφωνα με κομματικές πεποιθήσεις και χωρίς αναφορά στον χαρακτήρα ή στις ικανότητες.
7. Απαιτούμε το Κράτος να εκπληρώσει το πρωταρχικό του καθήκον για να εξασφαλίσει τα προς το ζην σε όλους τους πολίτες του. Αν αποδειχθεί αδύνατη η διατροφή ολόκληρου του πληθυσμού, οι μη πολίτες πρέπει να απελαθούν από το Ράιχ.

8. Η μετανάστευση όλων των μη Γερμανών προς την χώρα πρέπει να απαγορευθεί. Απαιτούμε όλοι οι μη Γερμανοί, που εισήλθαν στην χώρα μετά τις 2 Αυγούστου 1914, να κληθούν να εγκαταλείψουν άμεσα την Γερμανία.

9. Όλοι οι πολίτες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις.

10. Πρέπει να είναι πρωταρχικό καθήκον κάθε πολίτη να εκτελεί χειρωνακτική ή νοητική εργασία.

Οι δραστηριότητες κάθε ατόμου δεν πρέπει να έρχονται σε σύγκρουση με το γενικό συμφέρον, αλλά πρέπει να συμπλέουν με το γενικό πλαίσιο της κοινότητας και για το καλό του συνόλου. Κατά συνέπεια, απαιτούμε: την κατάργηση της υποδούλωσης στους τόνους.

11. Την κατάργηση εισοδημάτων που δεν προέρχονται από εργασία.

12. Με την προοπτική των τρομακτικών θυσιών ζώων και περιουσιών που απαιτεί από κάθε έθνος ένας πόλεμος, ο ατομικός πλουτισμός από τον πόλεμο πρέπει να θεωρείται ως έγκλημα κατά του Έθνους. Απαιτούμε, κατά συνέπεια, την άμεση κατάσχεση όλων των κερδών που προήλθαν από τον πόλεμο.

13. Απαιτούμε την εθνικοποίηση όλων των εταιρειών που έχουν συμπήξει ενώσεις σχηματίζοντας τράστ.

14. Απαιτούμε την διανομή των κερδών μεγάλων βιομηχανικών εταιρειών.

15. Απαιτούμε εκτεταμένη ανάπτυξη της ασφάλισης των ατόμων μεγάλης ηλικίας.

16. Απαιτούμε την δημιουργία και διατήρηση υγιούς μεσαίας τάξης, την άμεση κοινωνικοποίηση των μεγάλων πολυκαταστημάτων και την παραχώρησή τους, με φθηνό αντίτιμο, σε μικρεμπόρους και ότι ο υπέρτατος σεβασμός θα επιδειχθεί στους μικρεμπόρους με την πρόταξη των Κρατικών και Κοινοτικών διαταγμάτων.

17. Απαιτούμε αναδιανομή της γης σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Έθνους μας και την ψήφιση νόμου για την απαλλοτρίωση γαιών με σκοπό την κοινοτική τους χρήση χωρίς αντάλλαγμα, την κατάργηση της εκμίσθωσης γης και την απαγόρευση κάθε κερδοσκοπίας από τη χρήση γης.

18. Απαιτούμε την αμείλικτη δίωξη όσων οι δραστηριότητες θίγουν το δημόσιο συμφέρον. Οι κοινοί εγκληματίες, οι τοκογλύφοι, οι κερδοσκόποι κλπ., πρέπει να τιμωρούνται με θάνατο, ανεξαρτήτως πεποιθήσεων ή φυλετικής καταγωγής.

19. Απαιτούμε το Ρωμαϊκό Δίκαιο, το οποίο υπηρετεί μια υλιστική παγκόσμια τάξη, να αντικατασταθεί από το κοινό Γερμανικό Δίκαιο.

20. Το Κράτος πρέπει να αναλάβει εκτεταμένη ανασυγκρότηση του εθνικού εκπαιδευτικού συστήματος (με σκοπό να καταστεί αυτό προσβάσιμο σε κάθε ικανό και σκληρά εργαζόμενο Γερμανό, δίνοντάς του τη δυνατότητα ανώτερης εκπαίδευσης και επιτυγχάνοντας, έτσι, πρόοδο). Το αναλυτικό πρόγραμμα όλων των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων οφείλει να ευθυγραμμιστεί με τις πρακτικές απαιτήσεις της καθημερινής ζωής. Το σχολείο οφείλει να παράσχει στον μαθητή, εκκινώντας από την πρώτη ένδειξη ευφυΐας του, την κατανόηση του Έθνους και του Κράτους (μέσω της μελέτης των πολιτικών υποθέσεων). Απαιτούμε η μόρφωση χαρισματικών παιδιών από φτωχές οικογένειες, ανεξάρτητα από την κοινωνική τάξη ή το επάγγελμά τους, να αναλαμβάνεται από το Κράτος.

21. Το Κράτος πρέπει να διασφαλίσει ώστε τα επίπεδα υγείας του Έθνους να ανέλθουν, προστατεύοντας μητέρες και παιδιά, απαγορεύοντας την παιδική εργασία, ενισχύοντας την φυσική δύναμη μέσω νομοθεσίας για υποχρεωτική γυμναστική και άθληση και με την εκτεταμένη υποστήριξη συλλόγων εμπλεκόμενων στην φυσική αγωγή των νέων.

22. Απαιτούμε την κατάργηση του μισθοφορικού στρατού και την δημιουργία ενός λαϊκού στρατού.

23. Απαιτούμε σύννομη διαμάχη της σκόπιμης πολιτικής ψευδολογίας και της διασποράς της μέσω του Τύπου. Για την δημιουργία ενός Εθνικού Γερμανικού Τύπου απαιτούμε:

Όλοι οι εκδότες και συντάκτες – συνεργάτες των Γερμανόφωνων εφημερίδων να ανήκουν στο Έθνος.

Ότι καμία μη Γερμανική εφημερίδα δεν μπορεί να κυκλοφορήσει χωρίς εκπεφρασμένη έγκριση του Κράτους. Δεν πρέπει να τυπώνεται στην Γερμανική γλώσσα.

Οι μη Γερμανοί πρέπει να εμποδίζονται από τον Νόμο να συμμετέχουν οικονομικά ή να επηρεάζουν Γερμανικές εφημερίδες και η ποινή για παράβαση αυτού του Νόμου πρέπει να είναι η απαγόρευση έκδοσης της εφημερίδας και η άμεση απέλαση των εμπλεκόμενων μη Γερμανών. Η έκδοση εφημερίδων που δεν προωθούν την εθνική πρόοδο πρέπει να απαγορεύεται. Απαιτούμε την δια Νόμου δίωξη όλων των τάσεων της τέχνης και της λογοτεχνίας που διαφθείρουν την εθνική ζωή και την απαγόρευση πολιτιστικών εκδηλώσεων που παραβιάζουν αυτή την απαίτηση.

24. Απαιτούμε ελευθερία όλων των θρησκευτικών δογμάτων ανά την Επικρατία, υπό την προϋπόθεση ότι δεν απειλούν την ύπαρξή της και δεν προσβάλλουν το δημόσιο αίσθημα της Γερμανικής φυλής. Το Κόμμα υποστηρίζει το χριστιανικό δόγμα, αλλά δεν προσαρτά εαυτό σε κανένα συγκεκριμένο δόγμα. Αντιμάχεται την Ιουδαϊκή – υλιστική νοοτροπία, εσωτερική και εξωτερική, και είναι πεπεισμένο ότι το Έθνος μας μπορεί να επιτύχει την αέναη υγεία μόνο επί τη βάσει της εξής αρχής: Το κοινό συμφέρον είναι υπεράνω του ατομικού συμφέροντος.

25. Για να υλοποιηθούν όλα τα σημεία αυτού του Προγράμματος, απαιτούμε την δημιουργία ισχυρής

κεντρικής διακυβέρνησης του Ράιχ, την άνευ όρων εξουσία του πολιτικού Κεντρικού Κοινοβουλίου σε ολόκληρο το Ράιχ και τις οργανώσεις του και τον σχηματισμό Ενώσεων βασισμένων σε κοινωνικά και επαγγελματικά κριτήρια για την εκτέλεση των Νόμων που ψηφίζονται από το Ράιχ σε όλα τα επιμέρους Γερμανικά κρατίδια.

Οι ηγέτες του Κόμματος υπόσχονται να εργαστούν ακατάπαυστα –μέχρι και να θυσιάσουν την ζωή τους– για να υλοποιήσουν το παρόν Πρόγραμμα».

Στα «25 σημεία» διακηρύσσεται ο γερμανικός εθνικοσοσιαλισμός που βασίζεται στον ακραίο εθνικισμό και στην ένωση όλων των Γερμανών, οι οποίοι με βάση τη φυλετική τους υπεροχή τοποθετούνται σε ξεχωριστό από τους άλλους λαούς επίπεδο.

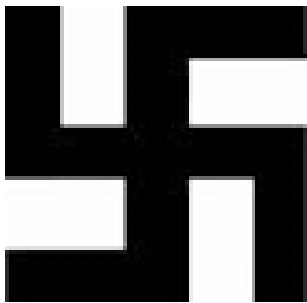
Ο εθνικοσοσιαλισμός, αναγνωρίζοντας την ατομική ιδιοκτησία και πρωτοβουλία ως αντιπροσωπευτικές γερμανικές αξίες, δεν στόχευε στην κολεκτιβοποίηση όλης της οικονομίας, όμως ερχόταν σε αντίθεση με τους αργόσχολους πλουσίους και την καπιταλιστική εκμετάλλευση. Οι μικρές επιχειρήσεις απολάμβαναν προστασίας, αλλά το 51% των μεγάλων επιχειρήσεων θα εθνικοποιούνταν, ώστε να διοικούνται με βάση το κοινό συμφέρον. Επίσης, προβλεπόταν μερική εθνικοποίηση των αποταμιεύσεων και της τραπεζικής πίστης, ενώ οι μεγάλες γαιοκτησίες θα διαιρούνταν σε οικογενειακά αγροκτήματα. Τα κέρδη από τον Πόλεμο έπρεπε να κατασχεθούν και να μοιραστούν, να καταδιωχθούν οι τοκογλύφοι, να οργανωθεί ένα ευρύτερο σύστημα συντάξεων, να μπει τέλος στην παιδική εργασία και να υπάρχει μόρφωση για όλους.

Οι Εβραίοι αποκηρύσσονταν ως κοσμοπολίτες και εκμεταλλευτές που δεν ανήκαν σε κανένα έθνος, ενώ έπρεπε να ανατραπεί η Συνθήκη των Βερσαλλιών και να αποκατασταθεί η γερμα-

νική ισχύς και ευημερία.

Το κόμμα μετονομάστηκε σε Εθνικοσοσιαλιστικό Γερμανικό Εργατικό Κόμμα (NSDAP) και ο Χίτλερ το 1920 συνταξιοδοτήθηκε από το στρατό και έγινε διευθυντής προπαγάνδας του κόμματος, ενώ το 1921 ανέλαβε την ηγεσία του ως Führer (ηγέτης) που μετέτρεψε κάθε συνάντησή του με τα πλήθη σε τελετουργικό γεγονός με έμφαση στα σύμβολα, τις τελετουργίες, την ενορχήστρωση του μαζικού δημόσιου ενθουσιασμού, τις στολές, τα κομματικά διακριτικά και εμβλήματα, τις σημαίες και τα κομματικά πανό.

Η σβάστικα, αρχαίο αποκρυφιστικό επινόημα που ήδη χρησιμοποιούσαν διάφορες ρατσιστικές εθνικιστικές ομάδες ως

σύμβολο του ήλιου, έγινε κεντρικό, επίσημο σύμβολο και εισήχθησαν οι κομματικοί χαιρετισμοί «Heil» (ρωμαλέος) και «Sieg Heil» (ρωμαλέα νίκη), δανεισμένοι από προηγούμενες εθνικοσοσιαλιστικές ομάδες νεολαίας.

Το 1921 συγκροτήθηκε η κομματική πολιτοφυλακή των φαιοχιτώνων (Η Μεραρχία Θυέλλης, SA).

Όμως, οι εθνικιστές συνωμότες άργησαν πάρα πολύ και το «Τραξικόπημα της Μπυραρίας» αποδείχτηκε πλήρης αποτυχία, αντίθετα από την «Πορεία προς τη Ρώμη», ο Χίτλερ καταδικάστηκε σε πέντε χρόνια φυλάκιση, και το κίνημα βρισκόταν υπό διάλυση.

Ο Χίτλερ τελικά εξέτισε μόνο το ένα από τα πέντε χρόνια της ποινής του και έπειτα ετοίμασε την πολιτική αυτοβιογραφία του, το έργο του: «Ο Αγών Μου» που σκιαγραφούσε τους στόχους του εθνικοσοσιαλιστικού κινήματος, επεξεργαζόμενος

τις ακραίες ρατσιστικές ιδέες και τις ιδέες περί κοινωνικού Δαρβινισμού που είχε ασπαστεί τα προηγούμενα χρόνια, περιστρεφόμενος γύρω από δύο έννοιες - κλειδιά: «φυλή» και «χώρο», δηλώνοντας ότι όλη η ιστορία είναι προϊόν φυλετικής διαπάλης και ότι θεμελιώδες στοιχείο της ανθρώπινης κοινωνίας είναι η φυλή.

Ο Χίτλερ βάσιζε όλη τη φιλοσοφία του πάνω στη φυσική τάξη, διότι η ίδια η φύση είχε χωρίσει την κοινωνία σε διακριτές φυλές, οι διαφορετικές ποιότητες των οποίων καθορίζουν όλα τα υπόλοιπα, ούτως ώστε οι φυλές να σχηματίζουν ένα είδος πυραμίδας με την αρία ή νορδική φυλή στην κορυφή ως ανώτερη όχι μόνο πολιτισμικά, αλλά και ως προς όλα τα άλλα υψηλά γνωρίσματα, μια φυλή που δεν περιοριζόταν στους Γερμανούς αφού, σύμφωνα με τις πεποιθήσεις του Χίτλερ, επεκτεινόταν και σε άλλους λαούς ή τμήματα άλλων λαών στην Κεντρική και Βόρεια Ευρώπη.

Η ανώτερη φυλή εδικαιούτο να κυριαρχήσει, αλλά για την κυριαρχία της χρειαζόταν ζωτικό χώρο που ο Χίτλερ εντόπιζε κυρίως στα ανατολικά σε βάρος της Σοβιετικής Ένωσης, αν και ο πιο επικίνδυνος εχθρός των Αρίων δεν ήταν οι κομμουνιστές ή οι κατώτερες φυλές, κατά τον Χίτλερ, αλλά οι Εβραίοι που τους περιέγραφε ως δαιμονική αντιφυλή, προσηλωμένη στην καταστροφή της καθαρότητας όλων των άλλων φυλών και για τούτο θεωρούσε ότι έπρεπε να εκλείψουν. Αν και το δόγμα του δαιμονικού φυλετικού αν-

11. Αντισημιτικό αυστριακό

πλακάτ

τισημιτισμού είχε προβληθεί από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα από Γάλλους, Ρώσους, Γερμανούς και Αυστριακούς ιδεολόγους, ο Χίτλερ με κίνητρο το απύθμενο μίσος το έκανε περισσότερο βίαιο και το ανήγαγε σε κεντρικό σημείο της ιδεολογίας του.

Η επιτυχία του Χίτλερ βασιζόταν στην ικανότητά του να αναλύει με τη μέθοδο του Δυϊσμού τα προβλήματα και στο ταλέντο του να προσεγγίζει διαισθητικά τα ζητήματα προπαγάνδας και μαζικής ψυχολογίας, τονίζοντας τα ψέματα και τις υπερβολές των ιδεών, καθώς και στην εκμετάλλευση του γεγονότος ότι οι μάζες ηδονίζονταν στη θέα ενός ποσοστού βίας που γινόταν πράξη.

Το NSDAP επανιδρύθηκε το 1925 και χρειάστηκε να αντιμετωπίσει μια πρόκληση από τα αριστερά στους κόλπους του που κέρδισε στις αρχές του 1926 ο Χίτλερ, προσεταιριζόμενος τους διαφωνούντες με τη χαρισματική φυσιογνωμία του. Στους οπαδούς του ο Χίτλερ πρόβαλλε μια μεσσιανική εικόνα που συναρτούσε με τη ρητορική του δεινότητα και την ικανότητά του για προσεκτικά υπολογισμένες πόζες, ανάλογα πάντα με τη σύνθεση του ακροατηρίου. Η καθοδήγηση του κόμματος συγκεντροποιήθηκε πλήρως, όταν η Επίσημη Διακήρυξη της Αρχής της Ηγεσίας ακύρωσε το σύστημα των εσωτερικών αλλαγών και μετατόπισε όλες τις εξουσίες στον Χίτλερ.

Το 1928 η χαμηλή απήχηση του κόμματος οδήγησε τον Χίτλερ σε αλλαγή στρατηγικής με εγκατάλειψη των εξεγερτικών προσπαθειών και προσαρμογή του κόμματός του στις νόμιμες διαδικασίες, αναγνωρίζοντας ότι στη Γερμανία η κατάληψη της εξουσίας μπορούσε να πραγματοποιηθεί μόνο με νόμιμα μέσα, μετατρέποντας το NSDAP σε διαταξικό κίνημα που στόχευε σε όλους τους μεγάλους κοινωνικούς τομείς, δηλαδή στις ψήφους των εργατών στα βιομηχανικά κέντρα, αλλά και σε

άλλους τομείς της μεσαίας τάξης, καθώς και στους αγρότες. Η νέα στρατηγική απέδωσε γρήγορα καρπούς με τα μέλη του NSDAP να ανέρχονται στα τέλη του 1929 στις 178.000, ενώ στις τοπικές ψηφοφορίες τα ποσοστά του ανέβηκαν κατακόρυφα.

IV. ΥΦΕΣΗ ΚΑΙ ΑΝΟΔΟΣ ΤΟΥ ΝΑΖΙΣΜΟΥ (1930 - 1933)

Η μεγάλη ύφεση έφερε νέα κρίση στη γερμανική κοινωνία με τα μόνα χρόνια ευημερίας μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο τα 1920 - 21, το 1924 και τα 1926 - 28. Μια απότομη πτώση της οικονομικής δραστηριότητας είχε πλήξει την πλειοψηφία του πληθυσμού το 1925 και η ανεργία ακόμη και στα χρόνια ευημερίας δεν εξαφανίστηκε ποτέ.

Η βιομηχανική παραγωγή στο σύνολό της αυξήθηκε πολύ λίγο πάνω από τα επίπεδα του 1913, ενώ ο εξωτερικός δανεισμός ήταν πάντα αναγκαίος για την κάλυψη των ελλειμμάτων του κρατικού προϋπολογισμού, με αποτέλεσμα η Γερμανία να γίνει η πιο εξαρτημένη διεθνώς από κάθε άλλη βιομηχανική χώρα, όπου ο αριθμός των ανέργων αυξανόταν με δραματικούς ρυθμούς και παντού επικρατούσαν ο φόβος και η εμπάθεια.

Υπό αυτές τις συνθήκες τα μετριοπαθή κόμματα κατακερματίστηκαν, οι άνεργοι εργάτες πύκνωναν τις τάξεις του Κομμουνιστικού Κόμματος και οι μεσαίες τάξεις αναζητούσαν καινούργιες εναλλακτικές λύσεις, αφού η ύφεση διέλυσε το «συνασπισμό της Βαϊμάρης», δηλαδή των μεσοαστικών κομμάτων και των σοσιαλδημοκρατών που κυβέρνησαν κατά την προηγούμενη δεκαετία. Για σχηματισμό νέου συνασπισμού ούτε λόγος δεν έγινε, αφενός γιατί ήταν πολύ δύσκολο να επιτευχθεί,

12. Πάουλ φον Χίντενμπουργκ

αφετέρου γιατί ο Πρόεδρος Χίντεμπουργκ ήταν βαθιά μοναρχικός και δεν πίστευε στον κοινοβουλευτισμό. Έτσι, διόρισε καγκελάριο τον Χάινριχ Μπρούνινγκ της δεξιάς πτέρυγας του Καθολικού Κόμματος του Κέντρου, δίνοντάς του τη δυνατότητα να κυβερνά με διατάγματα, όπως προέβλεπε το Σύνταγμα σε καταστάσεις εκτάκτου ανάγκης, καθιστώντας περιττή την επικύρωση των αποφάσεων από τις ψήφους του Κοινοβουλίου, πιστεύοντας στην παλινόρθωση της μοναρχίας και διαταράσσοντας με τον τρόπο αυτό την αντιπροσωπευτικότητα της Κυβέρνησης σε εθνικό επίπεδο, η αποκατάσταση της οποίας έγινε μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Η προκήρυξη εκλογών το Σεπτέμβριο του 1930 αποδείχθηκε πολιτικά ολέθρια, διότι, λόγω της δεινής οικονομικής κρίσης, αναδείχθηκε η επιτυχία της προπαγάνδας των ναζί ως σωτήρων της οικονομίας με την κατακόρυφη αύξηση της τάξης του 800% σε ποσοστά ψήφων του NSDAP που κέρδισε 107 έδρες και έγινε το δεύτερο σε κοινοβουλευτική δύναμη κόμμα με πρώτους τους σοσιαλδημοκράτες και μεγάλη αύξηση των κομμουνιστών, ενώ τα μεσοαστικά κόμματα υπέστησαν περαιτέρω μείωση ποσοστών.

Εκτός της αναδιοργάνωσης του κόμματος και της αναδιάρθρωσης της στρατηγικής του που περιελάμβανε σταθερή συγκεντρωτική διοίκηση, σκληρή δουλειά των μελών του και ιδιαίτερα επιδέξιο κομματικό χειρισμό της μαζικής προπαγάνδας σε όλα τα είδη επικοινωνίας, όπως αφίσες, γιγαντοαφίσες, εφημερίδες, φυλλάδια, ραδιόφωνο, ταινίες και αναρίθμητες μαζικές συγκεντρώσεις, δύο στοιχεία έκαναν την ναζιστική στρατηγική ιδιαίτερα αποτελεσματική: από τη μια η εθνικοσοσιαλιστική προπαγάνδα που απευθυνόταν σε όλα τα μεγάλα τμήματα της κοινωνίας στη γλώσσα τους, υποσχόμενη τη λύση των οικονομικών τους προβλημάτων, και από την άλλη η δια-

κήρυξη του υπερκομματικού, υπερταξικού και, υπεράνω κλικών, εθνικοσοσιαλιστικού κινήματος με μοναδικό εθνικό ηγέτη τον Χίτλερ, ικανό να σώσει την Πατρίδα από την καταστροφή με το Πρόγραμμά του για ολόκληρη την κοινωνία.

Κι ενώ ο Χίτλερ αναδείχθηκε ο μεγαλύτερος πολιτικός ρήτορας του αιώνα, ικανός να επηρεάσει εκατομμύρια ανθρώπους δίνοντάς τους ελπίδα και χαρά με παθιασμένες ρητορικές τεχνικές που σε άλλη περίοδο και κοινωνία θα φαίνονταν γελοίες, όταν απευθυνόταν σε μαζικότερα ακροατήρια οι ακραίες πλευρές και τόνοι των χιτλερικών δογμάτων χαμήλωναν, ώστε ο αντισημιτισμός να παίζει μεν ρόλο, αλλά στη μετριοπαθέστερη εκδοχή του, για να μην τρομάζουν οι καθημερινοί άνθρωποι με τη διακήρυξη τρομακτικών τακτικών εναντίον των Εβραίων, αλλά ούτε με τον πόλεμο εναντίον των Σοβιετικών για την απόκτηση ζωτικού χώρου, γιατί συνήθως δεν γίνονταν αναφορές σ' αυτόν.

Αντιθέτως, η κομματική προπαγάνδα επαναλάμβανε ότι μόνο ο Χίτλερ μπορούσε να δώσει μια ισχυρή κυβέρνηση στη Γερμανία, ικανή να διατηρήσει τη σταθερότητα, τονίζοντας το σύνθημα: «εθνικοσοσιαλισμός σημαίνει ειρήνη» με κυριότερα μοτίβα τον εθνικισμό, την οικονομική σωτηρία και τον αντικομμουνισμό, κερδίζοντας ευρεία αποδοχή από τον πληθυσμό.

13. Φραντς φον

Πάπεν

Ο Χίτλερ, στο διάστημα 1931 - 32, προσπάθησε να προσεταιριστεί κοινωνικές δυνάμεις με επιρροή, συνεργαζόμενος με τη Δεξιά, αν και δεν κατόρθωσε να πείσει τους μεγάλους επιχειρηματίες να του επιτραπεί να σχηματίσει κυβέρνηση. Το 1923, όταν έληξε η θητεία του, ο πρόεδρος Χίντεμπουργκ, ο οποίος απέτυχε να επανεκλεγεί για λίγες μόνο ψήφους, διόρισε στα μέσα του Ιού-

λη καγκελάριο τον Δεξιό αριστοκράτη του Κεντρώου Κόμματος, Φραντς φον Πάπεν που ο στόχος του δεν διέφερε από του Χίντενμπουργκ, δηλαδή τη μετατροπή της γερμανικής κυβέρνησης σε ένα πιο αυταρχικό δεξιό προεδρικό σύστημα. Όμως, στις εκλογές στις 31 Ιουλίου οι Ναζί είχαν εκτοξευτεί στο 37%, καταλαμβάνοντας 230 έδρες στο γερμανικό κοινοβούλιο ως το μεγαλύτερο κόμμα στη Γερμανία.

Μη μπορώντας να κυριαρχήσει σε τέτοιο κοινοβούλιο, ο Πάπεν προκήρυξε πάλι εκλογές και πέτυχε μερική επιτυχία με τη μείωση του ποσοστού των ναζί στο 33% και 196 έδρες στο γερμανικό κοινοβούλιο. Κατά την εκλογική εκστρατεία του 1932 οι ναζί υπόσχονταν να σώσουν τη Γερμανία από τον εμφύλιο, το Μαρξισμό, τη δεξιά «κυβέρνηση των βαρόνων» του Πάπεν, το «αμερικανικό σύστημα ή τον άγριο καπιταλισμό» και στο τέλος του χρόνου τα μέλη τους έφτασαν τις 450.000, περισσότερα από κάθε άλλου κόμματος, με 400.000 στην SA.

Η πολιτική βία παρουσίαζε σταθερή αύξηση από το 1928 έως το 1933 με εντεινόμενους ρυθμούς κατά τις μαζικές κινητοποιήσεις του 1930 και με τους ίδιους ρυθμούς εξάπλωσης μετά, χωρίς να έχει υπάρξει ακριβής καταμέτρηση των βίαιων επεισοδίων στην περίοδο της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης.

Η κατά 10% μείωση του ποσοστού των ψήφων των ναζί στις εκλογές του Νοεμβρίου του 1932 αποτέλεσε σοβαρό πλήγμα γι' αυτούς, την πρώτη ήττα μετά από τρία έτη συνεχών επιτυχιών. Ο Πάπεν ήλπιζε στην πλεονεκτική του θέση για την εξημέρωση των ναζί, προσφέροντας στο Χίτλερ τη θέση του αντικαγκελαρίου στην κυβέρνησή του, αλλά ο Χίτλερ αρνήθηκε φιλοδοξώντας τη νόμιμη εξουσία του καγκελαρίου και θεωρώντας ότι κάθε άλλη υποδεέστερη θέση θα υπονόμευε σοβαρά τις ευκαιρίες του.

Ο Πάπεν μην έχοντας την ελπίδα ενός νόμιμου πλειοψηφικού συνασπισμού, αφού το γερμανικό κοινοβούλιο ήταν κατακερματισμένο, ήλπιζε στη μετατροπή της γερμανικής κυβέρνησης από το Χίντερμπουργκ σε ένα αυταρχικό δεξιό προεδρικό σύστημα. Παρόλους τους δισταγμούς του Χίντερμπουργκ, ο κύριος στρατιωτικός του σύμβουλος, ο Σλάιχερ, τον βοήθησε να απαλλαχθεί από αυτούς, δεσμευόμενος ότι αν διοριζόταν καγκελάριος θα μπορούσε να συγκεντρώσει νόμιμη πλειοψηφία σε συνεργασία με τον Γκρέγκορ Στράσερ, τον υπ' αριθμόν δύο ηγέτη στο κόμμα και την «αριστερή» ναζιστική πτέρυγα και να κατορθώσει την αναζωογόνηση της οικονομίας μέσω των δημόσιων έργων και άλλων κυβερνητικών επενδύσεων. Στις 2 Δεκεμβρίου του 1932 ο Σλάιχερ αντικατέστησε τον Πάπεν στην καγκελαρία και εφάρμοσε άμεσα το οικονομικό του πρόγραμμα με επιτυχία, ενώ η αντικαγκελαρία προσφέρθηκε στον Στράσερ, με την ελπίδα μια σημαντική μερίδα του ναζιστικού κόμματος να εγκαταλείψει τους ναζί και να στηρίξει την κυβέρνηση, όμως ο Χίτλερ έθεσε βέτο στην εκλογή του Στράσερ, ο οποίος παραιτήθηκε από το NSDAP με ελάχιστους να τον μιμούνται σε αυτή του την κίνηση.

14. Κουρτ φον Σλάιχερ

Το τέλος του 1932 ήταν κρίσιμο για τον Χίτλερ, αφού κατέστη εμφανές ότι η δυναμική του κόμματός του που είχε αρχίσει να υποχωρεί, υπήρχε η πιθανότητα να υποχωρήσει περισσότερο, επειδή το καλοκαίρι του 1932 η οικονομική ύφεση έφτασε το κατώτατο όριό της, η ανεργία σταμάτησε ν' αυξάνει, η παραγωγή αγαθών αυξήθηκε, το κόστος μειωνόταν, τα κέρδη αυξάνονταν και το χρηματιστήριο άρχισε να ανεβαίνει, ενώ μερικές βδομάδες μετά την άνοδο του Σλάιχερ στην καγκελαρία μια διεθνής Συνθήκη έθεσε τέρμα στους εξοπλιστικούς περιορι-

σμούς που προέβλεπε η Συνθήκη των Βερσαλλιών για τη Γερμανία και οι πληρωμές των αποζημιώσεων από τη Γερμανία είχαν λήξει πριν από περισσότερο από ένα χρόνο.

Με άλλα λόγια, οι δυο βαριές αλυσίδες των Βερσαλλιών είχαν σπάσει χωρίς τη βοήθεια των ναζί, και η Frankfurter Zeitung, την 1^η Ιανουαρίου 1933, ανακοίνωνε ότι η «μεγάλη επίθεση των εθνικοσοσιαλιστών στο δημοκρατικό κράτος είχε αποκρουσθεί».

Ωστόσο, η αδυναμία του καγκελάρου συνίστατο στο ότι ήταν απλώς ένας στρατηγός με εξουσίες μέσω διαταγμάτων, απόλυτα εξαρτημένος από τον πρόεδρο, με τις προσπάθειές του για εξεύρεση εναλλακτικών πολιτικών λύσεων να μένουν δίχως απτά αποτελέσματα, αφού γεννούσαν σε πολλούς υποψίες μετά την αποτυχημένη προσπάθεια για διάσπαση των ναζί και την προσέγγιση των σοσιαλιστών. Με αποτέλεσμα, όπως έγραψε ένας κορυφαίος ιστορικός της εποχής, ο Καρλ. Ν. Μπράχερ, «ο Σλάιχερ να φλερτάρει με όλους και να ξεσηκώνει τη δυσπιστία όλων».

Η δίμηνη διακυβέρνηση του Σλάιχερ ήταν επιτυχημένη οικονομικά, αλλά αποτυχημένη πολιτικά. Οι προτάσεις του στον Χίντενμπουργκ, η κυβέρνηση να δράσει μονομερώς θέτοντας εκτός νόμου τους κομμουνιστές και τους φασίστες και να διαλύσει προσωρινά το Κοινοβούλιο, επιβάλλοντας με διάταγμα ένα πιο αυταρχικό προεδρικό σύστημα, δεν ενθουσίασαν τον Χίντενμπουργκ, παρόλο που ήταν η μοναδική εναλλακτική λύση που απέμενε στη Γερμανία στις αρχές του 1933.

Ο Πάπεν, λόγω εκδικητικότητας εναντίον του Σλάιχερ από την εποχή δίωξής του από την καγκελαρία, πρότεινε στο γερασμένο και αναποφάσιστο πρόεδρο τη δική του εκδοχή που ήταν το πρώτο σχέδιο του Σλάιχερ, δηλ. μια κοινοβουλευτική κυβέρνη-

15. Χίντενμπουργκ και φον Πάπεν υποβασιάζουν τον Χίτλερ στο δρόμο προς την εξουσία.

περισσότερα μέλη της κυβέρνησης να μην είναι ναζί, ώστε ο Χίτλερ να είναι «δεμένος χειροπόδαρα», αφού η λειτουργική πλειοψηφία θα έκανε δυνατή τη λειτουργία μιας αποτελεσματικής κυβέρνησης για πρώτη φορά από το 1930, υποτιμώντας σοβαρά τη σκληρότητα και τις ικανότητες του Χίτλερ, στον οποίο ο Χίντενμπουργκ έδωσε την ευκαιρία που περίμενε προετοιμαζόμενος, κάνοντάς τον καγκελάριο.

ση συνασπισμού με μια λειτουργική πλειοψηφία, με επικεφαλής τον Χίτλερ που στην πράξη θα κυριαρχούνταν από τον ίδιο τον Πάπεν, ο οποίος θα διοριζόταν στη θέση του αντικαγκελάριου με τα

V. Η ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

16. Στις 30 Ιανουαρίου 1933 ο Χίντενμπουργκ ανέθεσε στον Χίτλερ την καγκελαρία του Ράιχ, υπογράφοντας την πράξη θανάτου της δημοκρατίας.

Ο Χίτλερ στις 30 Ιανουαρίου 1933 έγινε καγκελάριος της γερμανικής κυβέρνησης συνασπισμού, με μόνο δύο από τις υπουργικές θέσεις να δίνονται στους ναζί, αλλά επειδή επιθυμούσε διακαώς την κοινοβουλευτική πλειοψηφία, ως παραπέτασμα νομιμότητας για τη μετάβαση στη δικτατορία, κατόρθωσε να πάρει έγκριση από τον Χίντενμπουργκ για τη διάλυση του Κοινοβουλίου και την προκήρυξη νέων εκλογών ένα μήνα αργότερα, καθώς και την έκδοση ενός διατάγματος για περιορισμό των ελευθεριών του Τύπου και απαγόρευση των «ανατρεπτικών» πολιτικών συναντήσεων.

17. SA: Η επίλεκτη μονάδα
"Χορστ Βέσελ". Βερολίνο, 1933.

Τις επόμενες εβδομάδες ο Χίτλερ επέβαλε το ναζιστικό έλεγχο στις περισσότερες περιφερειακές κυβερνήσεις, με τη συνήθη τακτική της SA να δημιουργεί αναταραχές που ακολουθούνταν από αιτήσεις των ναζιστών στο νέο ναζι Υπουργό Εσωτερικών για αποκατάσταση της τάξης, ώστε να διοριστεί στην περιοχή ναζι αρχηγός της Αστυνομίας.

Οι τοπικοί ηγέτες εξαναγκάζονταν σε παραίτηση εξαιτίας της ναζιστικής πίεσης και ακολουθούσε η αντικατάστασή τους από μια ναζιστική διοίκηση, ενώ από τους 50.000 αστυνομικούς που προστέθηκαν, τα 4/5 ήταν μέλη της SA (της κομματικής πολιτοφυλακής των φαιοχιτώνων, της Μεραρχίας Θυέλλης) και το 1/5 δεξιόι.

Ελάχιστοι ξεγελάστηκαν από την «όλα για όλα» προεκλογική εκστρατεία των ναζί για τις εκλογές της 5ης Μαρτίου του

1933 που χαρακτηρίστηκαν οι τελευταίες εκλογές για τα επόμενα εκατό χρόνια», σύνθημα που υιοθετήθηκε από τους συμμάχους των ναζί, οι οποίοι πίστευαν ότι τελικά θα κατάφεραν να αποκτήσουν τον έλεγχο του νέου καθεστώτος, με αποτέλεσμα η χρηματοδότηση από τις μεγάλες επιχειρήσεις, σε αντίθεση με το παρελθόν, να είναι άφθονη.

Η μυστηριώδης όσο και ξαφνική πυρπόληση του Κοινοβουλίου στις 27 Φεβρουαρίου αποτέλεσε πρόσχημα για περιστολή πολιτικών ελευθεριών που σηματοδοτήθηκε από έναρξη του ναζιστικού αστυνομικού κράτους με συλλήψεις ηγετών και ενεργών κομμουνιστικών στελεχών από την Αστυνομία και άσκηση πολλής βίας εναντίον κομμουνιστών και σοσιαλιστών κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας.

18. Το κάψιμο του Ράιχσταγκ στο Βερολίνο, στις 27 Φεβρουαρίου 1933.

Από τις εκλογές, με τους κομμουνιστές υπό απαγόρευση, οι ναζί κέρδισαν 43,9% και 288 έδρες στο Κοινοβούλιο με τον κυριότερο σύμμαχό τους, το DNVP του Χούγκενμπεργκ, να κερδίζει 52 έδρες και τον Χίτλερ να κερδίζει την κοινοβουλευτική πλειοψηφία, η οποία ψήφισε την «ενεργοποίηση πράξης», δηλαδή «το Νόμο για την Ανακούφιση από τα Δεινά του Λαού και του Ράιχ» που έδινε τη δυνατότητα στον Χίτλερ να κυβερνά με διατάγματα για τέσσερα χρόνια.

A. Ο ΝΑΖΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ

Η κατάληψη της εξουσίας σε δεύτερη φάση πραγματοποιή-

ήθηκε με τον έλεγχο των θεσμών μέσω νόμων που έδιναν τη δυνατότητα στην κυβέρνηση να διορίσει περιφερειακούς διευθυντές ειδικούς κυβερνήτες του Reich, οι οποίοι είχαν δικαίωμα να εκδίδουν νόμους δίχως την επικύρωση των περιφερειακών κοινοβουλίων, ενώ παράλληλα εγκαινιάστηκε με νόμο η απομάκρυνση των Εβραίων και των αριστερών από τη γερμανική γραφειοκρατία και το εκπαιδευτικό σύστημα.

Η Εργατική Πρωτομαγιά κηρύχτηκε Μέρα Εθνικής Εργασίας και την επομένη η αστυνομία κατέλαβε όλα τα γραφεία των εργατικών συνδικάτων, ενώ στις 10 Μαΐου η κυβέρνηση ανακοίνωσε τη δημιουργία του Γερμανικού Εργατικού μετώπου (DAF), της νέας ναζιστικής οργάνωσης για όλους τους εργάτες, με τους αγρότες να εντάσσονται και αυτοί στη νέα Τάξη Σίτισης του Reich.

Τους κομμουνιστές, που είχαν τεθεί εκτός νόμου στις αρχές Μαρτίου, ακολούθησαν οι σοσιαλιστές στις 22 Ιουνίου και έτσι οι δεξιοί συνεργάτες του Χίτλερ αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις αυταπάτες τους για τον «χειροπόδαρο δεμένο» Χίτλερ, πολύ περισσότερο όταν ο μοναδικός μέσα στην κυβέρνηση που θα μπορούσε να δημιουργήσει τον αντίπαλο πόλο, ο Άλφρεντ Χούγκενμπεργκ, ηγέτης του DNVP (Γερμανικό Εθνικό Λαϊκό Κόμμα), του κύριου εθνικιστικού κόμματος στη Δημοκρατία της Βαϊμάρης και βαρόνος καπιταλιστής στον χώρο του τύπου, εκδιώχθηκε στις 26 Ιουνίου και το κόμμα του διαλύθηκε την επόμενη μέρα.

Στις 14 Ιουλίου μοναδικό πολιτικό κόμμα της Γερμανίας κηρύχτηκε το NSDAP, ενώ η επιχείρηση συστηματικής εκκαθάρισης αριστερών και Εβραίων, μεταξύ Φεβρουαρίου και Σεπτεμβρίου, με τη σύλληψη 100.000 περίπου, κυρίως αριστερών και Εβραίων, κατέληξε στη δολοφονία 500 ατόμων,

τη σύνθλιψη και τον κατακερματισμό της αντιπολίτευσης.

Μετά από ένα χρόνο παραμονής στην εξουσία, το κύριο πρόβλημα του Χίτλερ, όπως νωρίτερα του Μουσολίνι, ήταν τα ακραία κομματικά στοιχεία, που γνωρίζοντας ο ίδιος ότι θα μπορούσαν να τον υπερφαλαγγίσουν είτε χρησιμοποιώντας το στρατό για την παλινόρθωση της μοναρχίας μετά το θάνατο του Χίντενμπουργκ είτε με την εκδίωξή του, κατέπνιξε κάθε ανταγωνισμό τόσο της ναζιστικής Αριστεράς όσο και της μη ναζιστικής Δεξιάς στις 30 Ιουνίου του 1934 με τη δολοφονία εκατό πολιτικών προσωπικοτήτων που διέπραξαν ελίτ μονάδες των SS, ξεκινώντας από τον επικεφαλής Ερνστ Ρεμ και άλλους ηγέτες της SA και φτάνοντας μέχρι τον Γκρέγκορ Στράσερ και άλλες προσωπικότητες της αυταρχικής Δεξιάς, όπως το στρατηγό Σλάιχερ, ενώ έθεσε σε κατ' οίκον περιορισμό τον Πάπεν, επιβεβαιώνοντας τον απόλυτο έλεγχο του, που εδραιώθηκε μετά το θάνατο του Χίντενμπουργκ στις 2 Αυγούστου, όταν το υπουργικό συμβούλιο υπέγραψε την απόφαση του να αναλάβει ο Χίτλερ και τις δύο θέσεις, του Καγκελάριου και του Προέδρου, γινόμενος Führer, δηλαδή ηγέτης του Γερμανικού λαού, ηγέτης που υποχρέωσε τους στρατιωτικούς και τους δημοσίους υπαλλήλους να δώσουν δημόσιο όρκο πίστης στο πρόσωπό του, αναδεικνυόμενος σε απόλυτο δικτάτορα.

VI. ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΕΣΘΙΑΙΣΤΙΚΟ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ

Επειδή, όταν κατέλαβε την εξουσία ο Χίτλερ είχε πολύ πιο ξεκαθαρισμένους στόχους από του Μουσολίνι χρειάστηκε όχι τρία χρόνια, αλλά μόνο πεντέμισι μήνες για την οικοδόμηση του μονοκομματικού του κράτος υπό πολιτική δικτατορία, το οποίο αποκαλούνταν «ολικό κράτος» και «κράτος του Führer», και σπάνια με τον ιταλικό όρο «ολοκληρωτικό κράτος».

Ο Χίτλερ αντιλαμβανόταν τον εθνικοσοσιαλισμό ως επανάσταση φυλετικού τύπου, περιφρονώντας εντελώς την αριστοκρατία, τους ηγέτες των επιχειρηματιών, αλλά και όλες τις παλιές ελίτ, επειδή θεωρούσε ότι έπρεπε να αντικατασταθούν από τις νέες φυλετικές ελίτ της φυλής των καθαρών Γερμανών, γεγονός που απαιτούσε επανάσταση στα αισθήματα, ώστε οι Γερμανοί να ανέπτυσαν όχι μόνο μια εξαχνισμένη φυλή, αλλά και έναν καινούργιο τρόπο σκέψης. Κατά τον Χίτλερ, «όσοι βλέπουν στον εθνικοσοσιαλισμό μόνο ένα πολιτικό κίνημα δεν γνωρίζουν τίποτα απολύτως γι' αυτόν, διότι πρόκειται για κάτι πολύ περισσότερο, τη δημιουργία του καινούργιου ανθρώπου».

19. Εθνικοσοσιαλισμός = φυλετική επανάσταση - εξωτερική επέκταση.

Άμεσοι κοινωνικοοικονομικοί ήταν στόχοι έξω από τους βασικούς στόχους του Χίτλερ, επειδή ο εθνικοσοσιαλισμός ήρθε στην εξουσία σε μια ανεπτυγμένη κοινωνία σε κατάσταση πολιτικής αποσύνθεσης μεν, αλλά με ανεπτυγμένους και άθικτους τους υπόλοιπους θεσμούς και δομές της που ο μετασχηματισμός τους θα καθυστερούσε μέχρι την ολοκλήρωση των βασικών στόχων του Χίτλερ, δηλ. της πλήρους φυλετικής επανάστασης με εξωτερική επέκταση. Πίστευε μάλιστα, ότι θα είχε μία μόνο σύντομη ευκαιρία για την επίτευξη των στόχων του, ίσως λίγο περισσότερο από μια δεκαετία για να κυριεύσει την Ευρώπη και να κατακτήσει το ζωτικό χώρο που χρειαζόταν για τη φυλετική του επανάσταση, άρα χρειαζόταν άμεσα μια λειτουργική δικτατορία που θα του επέτρεπε την απόλυτη υποταγή όλων των άλλων ελίτ στο σύστημά του, αλλά όχι την εξάλειψή τους για την ώρα τουλάχιστον. Ζήτημα επαναστατικοποίησης της κρατικής δομής δεν υπήρχε, επειδή ο Χίτλερ μπο-

ρούσε να βασιστεί στη σχετικά αποτελεσματική κρατική γραφειοκρατία και την υψηλή επαγγελματική ευσυνειδησία των σωμάτων των αξιωματικών του στρατού για να βάλει τις βάσεις για στρατιωτική επέκταση. Έτσι, το ναζιστικό κόμμα δεν μπορούσε να καταλάβει το κράτος και ο Χίτλερ δεν μπορούσε να συναινέσει στην περιορισμένη πλουραλιστική δικτατορία, όπως ο Μουσολίνι, με το κόμμα υποταγμένο στο κράτος. Γι' αυτό, στη Γερμανία αναπτύχθηκε ένα «διπλό κράτος», όπου το κανονικό κρατικό σύστημα συνέχισε να λειτουργεί διατηρώντας τη δομή του, ενώ συγχρόνως οικοδομούνταν παράλληλα η γραφειοκρατία και οι λειτουργίες του Εθνικοσοσιαλιστικού Κόμματος με αποτέλεσμα έναν αυξανόμενο αριθμό καινούργιων «διοικητικών συμβουλίων» του Ράιχ, που τελικά κατέληξε σε εξήντα περίπου ειδικές κρατικές επιτροπές, γραφεία και υπηρεσίες, δημιουργώντας ένα «διοικητικό χάος» με μόνο επιβλέποντα τον Χίτλερ, αφού είναι αδύνατο να δημιουργηθεί ακριβές διάγραμμα της κρατικής δομής, γεγονός που από πολλούς έχει υποστηριχθεί ότι επιδίωκε ο Χίτλερ, επειδή αυτό ενίσχυε την προσωπική του κυριαρχία ως υπέρτατης αρχής που δεν ήταν δυνατόν να ανταγωνιστεί κάποιος άλλος, καθώς όλοι οι διαφωνούντες έπρεπε να απευθύνονται σε αυτόν για την επίλυση των διαφωνιών τους.

Το 1935 οι ναζί είχαν τα πέντε από τα δώδεκα υπουργεία, ενώ σε περιφερειακό επίπεδο οι πρωθυπουργοί - πρόεδροι των περιφερειακών κρατιδίων είχαν μεν την ονομαστική εξουσία, αλλά την πραγματική εξουσία ασκούσαν όλο και περισσότερο οι τοπικοί κυβερνήτες του Reich, επαρχιακοί κομματικοί ηγέτες, υπεύθυνοι για την εφαρμογή των κυβερνητικών διαταγμάτων. Ύστερα από λίγα χρόνια, το 60% των μικρών και μεγάλων πόλεων είχαν δημάρχους που ήταν ηγέτες του κόμματος.

VII. ΕΘΝΙΚΟΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΚΑΙ ΤΡΙΠΟ ΡΑΪΧ

Στα δύο πρώτα χρόνια του χιτλερικού καθεστώτος, ο αριθμός των νέων μελών του κόμματος αυξήθηκε κατακόρυφα στα 1,6 εκατομμύρια και οι καιροσκόποι έφτασαν στα 2/3 του συνόλου των μελών, οπότε και οι λίστες εγγραφής του κόμματος έκλεισαν μέχρι το 1937. Το ζητούμενο του Χίτλερ ήταν πώς τα μέλη του κόμματος που είχαν ξεπεράσει το όριο των 5.000.000 θα αποτελούσαν μια ελίτ του 10% του γερμανικού πληθυσμού.

Ο Ρούντολφ Ες, εμπιστότερος υφιστάμενος του Χίτλερ, προήχθη σε ιδιαίτερο βοηθό του για κομματικά ζητήματα και σε υπεύθυνο για θέματα εσωτερικής επιτήρησης και επίσης αυξήθηκε η επιρροή του Μάρτιν Μπόρμαν, προσωπικού κυβερνητικού γραμματέα, σε ζητήματα καθημερινής κυβερνητικής διαχείρισης, ενώ δεκάδες ηγετικά κομματικά στελέχη τέθηκαν επικεφαλής ειδικών συμβουλίων, επιτροπών και

20. Ρούντολφ Ες

κυβερνητικών υπηρεσιών, επεκτείνοντας τις διοικητικές τους λειτουργίες στην όλο και πιο χαοτική δομή του διπλού κράτους, ούτως ώστε με το πέρασμα των χρόνων η επιρροή των ναζί στο κράτος μεγάλωσε τόσο, που το 1944 το καθεστώς είχε μετατραπεί πραγματικά σε κόμμα - κράτος με την εθνική κομματική οργάνωση επεξεργασμένη σε όλες τις λεπτομέρειες, μέχρι το επίπεδο της τοπικής ομάδας.

Η μεγάλη πλειοψηφία των μελών του κόμματος προερχόταν από τις μεσαίες τάξεις που υπεραντιπροσωπεύονταν στο κόμμα, με τους νεαρούς άντρες να αποτελούν το μέγιστο ποσοστό του Κόμματος, σε βαθμό που το ναζιστικό Κόμμα να μπορεί να χαρακτηριστεί κόμμα των νέων ανδρών όλων των τάξεων με πλειοψηφούσα τη μεσαία τάξη, και τις κοινωνικές

ελίτ να υπερεκπροσωπούνται. Βέβαια, με την έναρξη του Πολέμου, μεγάλο ποσοστό του Κόμματος γύρισε την πλάτη στο ναζισμό.

A. ΤΑ SS (ΕΞ-ΕΞ)

Η πιο σημαντική ναζιστική οργάνωση που δεν είχε ακριβές ισοδύναμο σε καμιά άλλη σύγχρονη δικτατορία ήταν τα SS, δηλαδή Αποσπάσματα Άμυνας, τα οποία για πρώτη φορά σχηματίστηκαν το 1925, για την προστασία του Χίτλερ και άλλων ηγετικών φυσιογνωμιών, ως ειδικό τμήμα της SA με τα γνωστά εξ αρχής διακριτικά, μαύρο καπέλο με το έμβλημα του θανάτου, ένα κρανίο με χιαστί κόκκαλα που συμβόλιζε τη σταθερότητα της θέλησής τους να σκοτώσουν και να σκοτωθούν και την επιγραφή στην αγκράφα της ζώνης τους «Η τιμή μου είναι πίστη».

21. Τα SS του Χίμλερ.

«Αυτοκρατορικός ηγέτης» των SS, δηλαδή των Αποσπασμάτων Αμύνης, έγινε ο Χάινριχ Χίμλερ που προερχόταν από

μεσοαστικό περιβάλλον και όντας φανατικά πιστός στη ναζιστική φυλετική ιδεολογία, σύντομα ανήγαγε τα SS σε φυλετική ελίτ του κινήματος, σε αιχμή της φυλετικής επανάστασης, οργανώνοντάς τα πάνω στο μοντέλο του «ειδικού τάγματος», ακολουθώντας μέχρι ενός βαθμού το μοντέλο των μεσαιωνικών Γευτονικών Ιπποτών που σταδιακά του εξασφάλιζε μεγαλύτερη αυτονομία.

Το 1931 μέσα στα SS δημιουργήθηκε μια ειδική Υπηρεσία Ασφαλείας (SD), μια ελίτ οργάνωση πολιτικής κατασκοπείας με αρχηγό τον πρώην αξιωματικό του Ναυτικού Ράινχαρντ Χάιντριχ, τον μόνο υψηλόβαθμο ηγέτη ναζί που ανταποκρινόταν στο φυλετικό στερεότυπο του ψηλού ξανθού με γαλάζια μάτια άριου, πολύ διαφορετικού από το φανατικό Χίμλερ, εφόσον επρόκειτο για κυνικό ψυχοπαθή, εύστροφο και πολυτάλαντο.

22. Το αρχηγείο της Γκεστάπο στο Βερολίνο.

διατηρώντας τις δύο παράλληλες θέσεις και στην πραγματικότητα ανεξάρτητος από τον Υπουργό Εσωτερικών της Κυβέρνησης με τη Γκεστάπο υπεράνω του δικαστικού συστήματος να δρα αυθαιρέτως.

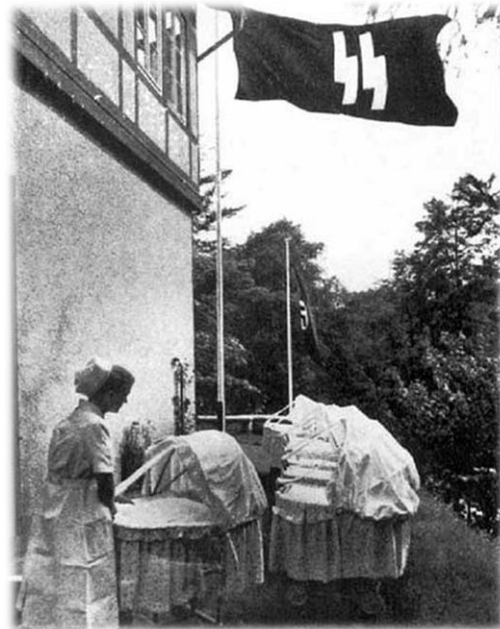
Τον Απρίλιο του 1934 ο Χίμλερ ανέλαβε τη διεύθυνση της αστυνομίας της κυβέρνησης, της Γκεστάπο, δηλαδή της μυστικής κρατικής αστυνομίας, ενώ το 1936 ο Χίμλερ τοποθετήθηκε επικεφαλής όλης της γερμανικής αστυ-

νομίας, εξελίχθηκαν σε μια κάστα που δεν ήταν υπόλογη στα δικαστήρια και η SD σε μια παραστρατιωτική μυστική υπηρεσία. Οι άντρες των SS έπρεπε να ανταποκρίνονται στο

φυλετικό πρότυπο του άριου, αποτελώντας μια υποτιθέμενη ελίτ, αφού το ταξικό τους υπόβαθρο αντανάκλούσε τη γενική δομή της γερμανικής κοινωνίας, αλλά όσο το κύρος τους μεγάλωνε, άρχισαν να προσελκύουν πιο πολλά μέλη από τις ανώτερες τάξεις, παρόλο που το 1/5 της ηγεσίας των SS προέρχονταν από την τάξη των εργατών.

Τα SS και ειδικότερα οι Μονάδες κεφαλών του θανάτου απέκτησαν πολύ γρήγορα, μέσα σε ένα χρόνο, την αποκλειστικότητα της διοίκησης των τριών στρατοπέδων συγκέντρωσης που υπήρχαν το 1937 στη Γερμανία, ενώ το 1938 άρχισαν να οργανώνουν τα δικά τους αγήματα δράσης που, ενώ αρχικά αριθμούσαν 200.000 στρατιώτες, αργότερα μετασχηματίστηκαν σε ένοπλα ή στρατιωτικά SS, αντίστοιχα των στρατιωτικών τμημάτων.

Υπό την εποπτεία των SS λειτουργούσαν ιδρύματα (στρατόπεδα συνεύρεσης άριων ανδρών και άριων γυναικών), τα οποία προωθούσαν τη φυλετικά καθαρή αναπαραγωγή στη βάση της ναζιστικής φυλετικής «επιστήμης» και «έρευνας» που διηύθυναν τα ίδια, ενώ δημοσίευαν και ένα είδος θεωρητικού ναζιστικού περιοδικού με το όνομα «Το Μαύρο Σώμα», καταφέροντας να μετεξελιχθούν σε «κράτος εν κράτει», ένα ειδικό «τάγμα» προσηλωμένο στην αντιπαράθεση, με τα βασικά χαρακτηριστικά του χριστιανικού τρόπου ζωής, τη φιλευσπλαχνία, το έλεος, και την ταπεινοφροσύνη.

23. Δημιουργώντας την Άρια φυλή
στο Λέμπενσμπουργκ.

Στα τέλη του 1938 τα SS αριθμούσαν 238.159 μέλη, ενώ στο αποκορύφωμά τους, στη διάρκεια του Πολέμου, άγγιξαν το 1.000.000.

Β. Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Το ναζιστικό καθεστώς ψήφισε πολλούς νόμους έναντίον των εχθρών του και των Εβραίων, αυξάνοντας την αυστηρότητα της λειτουργίας του δικαστικού συστήματος και της δικαιοσύνης, την οποία διατήρησε, φροντίζοντας το Μάρτιο του 1933 να εγκαινιάσει ένα νέο σύστημα ειδικών δικαστηρίων επανδρωμένο με ναζί δικαστές για να διώξει ποινικά όλα τα πολιτικά εγκλήματα εκτός της εσχάτης προδοσίας, για την οποία το καθεστώς θέσπισε λαϊκά δικαστήρια το 1934 που καταδίκασαν σε θάνατο συνολικά περισσότερους από 12.000 πολίτες.

Γ. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΧΙΤΛΕΡ

Ήδη, στα τέλη της δεκαετίας του 1920 οι κομματικοί εκπρόσωποι έκαναν σαφή το σοσιαλισμό του κινήματος, ο οποίος δεν αντιτίθετο στην ατομική ιδιοκτησία και τον καπιταλισμό, αλλά μόνο στις υπερβολές του και την ξένη καπιταλιστική κυριαρχία. Με την αριστερή πτέρυγα να υπεραμύνεται της εκτεταμένης κρατικής παρέμβασης, αλλά όχι του ολοκληρωμένου σοσιαλισμού, και τη συντηρητική πτέρυγα να προωθεί ένα πρόγραμμα συντηρητικού κορπορατισμού, πολλές φορές οι εκπρόσωποι των ναζί επικαλούνταν ένα σύστημα κορπορατιστικού σοσιαλισμού.

Στην πραγματικότητα, οι ναζί ουδέποτε παρουσίασαν ένα μοντέλο πολιτικής οικονομίας, όμως, με βάση το κεντρικό δόγμα του Χίτλερ, εθνικοσοσιαλισμός σήμαινε υποταγή της οικονομίας στο εθνικό συμφέρον, σύμφωνα με το πιο πολυδιαφημισμένο

ναζιστικό σύνθημα: «το κοινό συμφέρον πριν από το ατομικό συμφέρον», και τον Χίτλερ να καυχιέται ότι δεν υπήρχε ανάγκη εθνικοποίησης της οικονομίας, επειδή είχε εθνικοποιηθεί ο πληθυσμός.

Από το 1936 και έπειτα διευρύνθηκαν η κρατική ρύθμιση και ο έλεγχος, καθώς δημιουργήθηκε ένα δίκτυο κυβερνητικού οικονομικού εξαναγκασμού όχι με τη μορφή άμεσης κρατικής ιδιοκτησίας, αλλά της συστηματικής υποταχής όλων των τομέων της οικονομίας με ελέγχους, ρυθμίσεις, αυστηρή φορολογία, συμβόλαια και αναθέσεις.

Κατά την πρώτη φάση της χιτλερικής εξουσίας, οι ομάδες πίεσης επιχειρηματιών και βιομηχάνων διαλύθηκαν και αντικαταστάθηκαν από περιφερειακές διοικητικές ομάδες, ρυθμιζόμενες από το κράτος με αποτέλεσμα την αύξηση των καρτέλ που ακολουθούσαν τις κυβερνητικές οδηγίες.

Εξαιτίας της κυβερνητικής παρέμβασης για τη διάσωση των τραπεζών, ένα μεγάλο μέρος του τραπεζικού κεφαλαίου είχε περάσει στην κατοχή του κράτους με τον Πόλεμο να επιτείνει τις τάσεις, οι οποίες θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν «στρατιωτικός σοσιαλισμός» από πολλές απόψεις, συνέχεια των ελέγχων από τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο και των μακρόβιων αντιλήψεων της «σχεδιασμένης οικονομίας» με την προπαγάνδα να παρουσιάζει αυτό το οικονομικό μείγμα ως «το πιο σύγχρονο σοσιαλιστικό κράτος στον κόσμο».

24. Χέρμαν

Γκρίνγκ

Οι μεγάλης κλίμακας εξοπλισμοί ξεκίνησαν στα μέσα του 1936, ώστε, όπως δήλωσε ο Χίτλερ, ο γερμανικός στρατός να γίνει ετοιμοπόλεμος στα τέσσερα επόμενα χρόνια, στόχο για τον

οποίο ο Χέρμαν Γκέριנגκ, δεύτερος στην ιεραρχία του κόμματος, ξεκίνησε το φθινόπωρο την εποπτεία του «Τετράχρονου Πλάνου», δηλαδή την προσπάθεια οικοδόμησης μιας κρατικής βιομηχανίας, συμπληρωματικής της ιδιωτικής βιομηχανίας παραγωγής όπλων, που τριπλασίασε τις στρατιωτικές δαπάνες, οι οποίες αυξήθηκαν βαθμιαία μέχρι το 1939, οπότε φάνηκε ο κίνδυνος της οικονομικής κρίσης, επειδή όλες αυτές οι αυξήσεις χρηματοδοτούνταν από ένα πρόγραμμα κρατικών ομολόγων που η αποπληρωμή τους θα άρχιζε μετά από 5 χρόνια, με το ρόλο των ιδιωτικών τραπεζών να έχει μειωθεί πάρα πολύ.

Παρά τη φρενήρη επιτάχυνση των επανεξοπλισμών διατηρήθηκαν και η ατομική ιδιοκτησία και το ατομικό κέρδος, ενώ το καθεστώς περιόριζε σημαντικά τα αυξανόμενα κέρδη καθορίζοντας τη χρήση τους.

Κατά τη διάρκεια του Πολέμου, ακραίες ομάδες του ναζιστικού κόμματος με κάποιους ηγέτες των SS σχεδίαζαν, μετά τη νίκη, μια σοσιαλιστική οικονομία με μερική κρατική ιδιοκτησία, αλλά υπάρχουν απόψεις του Χίτλερ και προς τις δύο κατευθύνσεις. Κατά την τελευταία φάση του Πολέμου ο Χίτλερ καθησύχασε τους βιομηχάνους ότι δεν σκόπευε να εθνικοποιήσει τη γερμανική βιομηχανία και είναι εντελώς υποθετικό το σενάριο τού τι επρόκειτο να συμβεί αν οι ναζί κέρδιζαν τον Πόλεμο.

Πάντως, δεν είναι βέβαιο ότι ο τελικός θρίαμβος του Χίτλερ θα «είχε σώσει τον γερμανικό καπιταλισμό» με την παραδοσιακή σημασία του όρου, επειδή ο γερμανικός καπιταλισμός ήταν αυτόνομος στη φιλελεύθερη δημοκρατία, πριν και μετά από τον Χίτλερ, και ίσως αυτό που τελικά τον έσωσε ήταν η ήττα του εθνικοσοσιαλισμού από τις καπιταλιστικές δυνάμεις των συμμάχων και η πρόσδεση της Δυτικής Γερμανίας στη δυ-

τική σφαίρα επιρροής την περίοδο του Ψυχρού Πολέμου.

VIII. Ο ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΘΕΣΜΩΝ

Η διαδικασία του συντονισμού των θεσμών από το Τρίτο Ράιχ προϋπέθετε την αντικατάσταση των υπαρχόντων από θεσμούς που θα κυριαρχούνταν από το κράτος, όπως έγινε στην περίπτωση της εθνικής ομοσπονδίας των βιομηχάνων, όπου οι ιδιοκτήτες των εργοστασίων έγιναν εργοστασιακοί Φύρερ, κάνοντας προφανή την ανάγκη της «αρχής του ηγέτη». Ειδικές οργανώσεις συστήθηκαν για όλα τα κύρια επαγγέλματα και μία από τις σημαντικότερες ήταν το Γερμανικό Εργατικό Μέτωπο (DAF), το οποίο, υπό τη διεύθυνση του Ρόμπερτ Λέι, έφτασε τα 6.000.000 μέλη και ο προϋπολογισμός του το 1938 ξεπέρασε τον προϋπολογισμό του Ναζιστικού Κόμματος.

Ο Νόμος για την Τάξη της Γερμανικής Εργασίας καθιέρωσε τον Ιανουάριο του 1934 μια νέα δομή ηγετών και ακολούθων εργατών με Δικαστήρια Κοινωνικής Τιμής και για τους δύο, και αν και η DAF συχνά παρενέβαινε για την προάσπιση των εργατικών συμφερόντων, στις πρώτες εκλογές για τα «συμβούλια εμπιστοσύνης» στα εργοστάσια, οι θετικές ψήφοι ήταν πολύ λίγες.

Όπως οι όμοιοί του στην Ιταλία και την Ισπανία του Φράνκο, ο Λέι φιλοδοξούσε να μετατρέψει το Εργατικό Μέτωπο σε μεγάλη αυτόνομη δύναμη, η οποία θα αντικαθιστούσε το Κόμμα στη βάση του εθνικοσοσιαλισμού, αλλά οι στόχοι του καταπνίγηκαν ταχύτατα, διότι δεν μπόρεσε ποτέ να αποκτήσει τον έλεγχο όλης της εργατικής τάξης, αφού μέχρι και το 1934 έπρεπε να βασίζεται σε ένα βαθμό στις συμβάσεις, ενώ εκτεταμένες απεργίες και επιβραδύνσεις της παραγωγής αποτρέπονταν.

Για την αύξηση της παραγωγικότητας χρησιμοποιήθηκαν αποτελεσματικές τεχνικές, δηλαδή μισθολογικά κίνητρα και τονισμός ιδεών, όπως της «κοινότητας της προσπάθειας» και της «ενδυνάμωσης της συντροφικότητας και της κοινότητας», με τους μισθούς να συνδέονται με την παραγωγικότητα, ενώ σε εξειδικευμένους τομείς, όπως στην πολεμική παραγωγή, οι μισθοί αυξάνονταν και δινόταν μεγαλύτερη προσοχή στον αυτοματισμό, στην τήρηση του ρυθμού παραγωγής και στην προώθηση του βιομηχανικού εκσυγχρονισμού.

Οι δύο πρόσθετες παροχές των προγραμμάτων «Δύναμη μέσα από τη Χαρά» και «Ομορφιά της Εργασίας» ανέπτυξαν ένα πρόγραμμα ελεύθερου χρόνου και διακοπών για τους εργάτες, όπου οι ημέρες των διακοπών μετ' αποδοχών για τον κάθε εργάτη αυξήθηκαν στις 12 κατ' έτος, ενώ δεύτερο πρόγραμμα επιδόθηκε στη βελτίωση των σχέσεων των εργατών και των εργασιακών συνθηκών σε μεγάλα εργοστάσια με μαζική τη συμμετοχή των εργατών και στα δύο προγράμματα. Τρίτο πρόγραμμα πρόσθετων παροχών το 1938 ήταν η ευρύτα-

25. Το αυτοκίνητο του λαού.

τα εκτεταμένη εκστρατεία εγγραφής εργατών για την παραγωγή του καινούργιου Φολκσβάγκεν, ενός μικρού οικονομικού αυτοκινήτου των ίδιων των εργατών, αλλά στη συνέχεια η όλη προσπάθεια διοχετεύθηκε στον πόλεμο.

Ο Χίτλερ φρόντισε να τηρήσει τις υποσχέσεις του στους κτηματίες με το «νόμο για την κληρονομιά γης» του 1933 που έδινε την εγγύηση στους ιδιοκτήτες τους ότι μέχρι 1.200 στρέμματα θα παρέμεναν για πάντα ατομική ιδιοκτησία, περι-

ορίζοντας τα ως κληροδότημα ενός μόνο κληρονόμου και αποσύροντάς τα στην ουσία από την αγορά εργασίας, επειδή δεν μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως εγγυήσεις για λήψη δανείων, γεγονός που μείωσε την πιστωτική ικανότητα των κατόχων τους και τους στέρησε έτσι τη δυνατότητα να αγοράσουν νέα γη, με αποτέλεσμα να μειωθεί ο αγροτικός πληθυσμός κατά 500.000, κυρίως εργάτες γης, ενώ οι προσπάθειες για αύξηση τροφίμων πολύ λίγο καρποφόρησαν.

Ο προσεταιρισμός και η κατήχηση της νεολαίας υπήρξαν βασικοί στόχοι για τη χιτλερική νεολαία που το 1939 είχε μέλη της το 82% των αγοριών ηλικίας από 14 έως 18 ετών, ενώ τα πρώτα χρόνια του Πολέμου το ποσοστό έφτασε στο 90% και η «Ένωση Κορασίδων Γερμανίας» το 1937 αριθμούσε 3.000.000. Οι αλλαγές που καθιερώθηκαν στο πρόγραμμα των σχολείων ήταν θεμελιώδεις, δεδομένου ότι το 1937 το 97% των δασκάλων είχε εγγραφεί στην Εταιρεία των Εθνικοσοσιαλιστών Δασκάλων και το 15% από το συνολικό σχολικό χρόνο αφιερώ-

26. Στις περιπτώσεις που μαθητές δεν ήταν ικανοί να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις της φυσικής αγωγής δεν δινόταν η δυνατότητα της αποφοίτησης.

θηκε στη φυσική αγωγή με υποχρεωτική την πυγμαχία για όλα τα αγόρια της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, εφόσον στις περιπτώσεις μαθητών που δεν ήταν ικανοί να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις της φυσικής αγωγής δεν δινόταν η δυνατότητα της αποφοίτησης. Υπό τις παρούσες συνθήκες, η ποιότητα της διδασκαλίας χειροτέρευε, καθώς περιορίστηκαν οι σχέσεις μαθητών - καθηγητών και ο πιο πολύς χρόνος αφιερωνόταν σε εκτός προγράμματος δραστηριότητες.

Βαρύ φόρο πλήρωσαν τα Πανεπιστήμια, από τα οποία το 15% των καθηγητών τους απολύθηκαν και στα προγράμματα σπουδών μειώθηκε η σημασία της διδασκαλίας της Φυσικής και άλλων Επιστημών. Το 1931 το 60% των φοιτητών ψήφισαν τη Ναζιστική Ένωση Φοιτητών, ενώ αργότερα, το 1933, το ποσοστό μειώθηκε περισσότερο από το 50%.

A. Η ΝΑΖΙΣΤΙΚΗ ΕΘΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Οι εθνικοσοσιαλιστές ανακήρυξαν τη γερμανική κοινωνία ως «κοινότητα του λαού» που προορισμό είχε την ένωση όλων των αληθινών Γερμανών με το ξεπέρασμα των παλιών τους διαφορών και στόχο όχι την κοινωνική ισότητα, αλλά την κοινωνική οργανωμένη ενότητα, όπου οι διάφοροι κοινωνικοί τομείς θα συνεργάζονταν για την κάλυψη των αναγκών όλων, γεγονός που θα καθιστούσε εφικτή την άνευ προηγουμένου κινητικότητα και μεγαλύτερη ισότητα πρόσβασης σε καινούργιες ευκαιρίες.

Με την «αρχή του ηγέτη» να μετακυλίεται σε πολλά επίπεδα η ναζιστική Γερμανία μετεξελίχθηκε σε «έθνος ηγετών», με τα αποτελέσματα αυτής της μετεξέλιξης να φαίνονται κατά πρώτον στην πλήρη απασχόληση και κατά δεύτερον σε ένα είδος «ψυχολογικής επανάστασης» κύρους και όχι χρηματικών απολαβών, στην οποία οι Γερμανοί έγιναν μέλη μιας

νέας φυλετικής ελίτ, ενώ το σύνθημα «το κοινό συμφέρον πριν από το ατομικό συμφέρον» εκμεταλλευόταν τις υψηλότερες αξίες του γερμανικού πολιτισμού, τον ιδεαλισμό και την αυτοθυσία και παράλληλα επέβαλε πειθαρχία και αλληλεγγύη με απώτερο σκοπό τη γέννηση του φυλετικά καινούργιου Γερμανού ανθρώπου, με καινούργια συνείδηση και αυτοεικόνα.

Όμως στην πράξη, ο εθνικοσοσιαλισμός απέτυχε να δημιουργήσει μια αληθινά οργανική κοινωνία και τέλεια επανάσταση, διότι οι εργάτες παρέμειναν εργάτες και οι πλούσιοι, πλούσιοι, όμως καμία τάξη του πληθυσμού δεν παρέμεινε αυτόνομη, αλλά εξαναγκάστηκαν όλες στην κρατική εξάρτηση, με τους παλιούς θεσμούς να αντικαθίστανται από καινούργιους προς το Φύρερ, το έθνος, το στρατό ή τη φυλή, γεγονός που διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στο να αισθάνονται οι πολλοί τον εθνικοσοσιαλισμό δημοκρατικότερο από τη Δημοκρατία της Βαϊμάρης, λόγω της κοινής τους συμμετοχής σε συλλογικές μεγαλοπρεπείς τελετές και μεγάλα εθνικά προγράμματα, όπου η έμφαση δινόταν στη λειτουργική ιεραρχία και όχι στην κοινωνική θέση, αίσθηση που συνέβαλε όχι σε πραγματική κοινωνική επανάσταση, αλλά στην μη επαναφορά τού προ του 1933 συστήματος των τάξεων στη Γερμανία, κάνοντας τους αναλυτές να μιλούν για προ και μετά εθνικοσοσιαλισμού γερμανικό ταξικό σύστημα.

Η θέση των γυναικών, παρά τη φαινομενική της βαθιά προστασία, ήταν κοινωνικά υποταγμένη στο ρόλο της μέλλουσας μητέρας της φυλής, αφού κύριος στόχος ήταν η αύξηση των γεννήσεων, γεγονός που επιτεύχθηκε αντανακλώντας τη βελτίωση των οικονομικών, επειδή οι ναζί προσέφεραν οικονομικά κίνητρα και δάνεια γάμου για

27. Γυναίκα: η μητέρα της φυλής.

την αύξηση της ελκυστικότητας της τεκνοποιίας. Η οικονομική ανάκαμψη και η επέκταση της παραγωγής όπλων συνέβαλαν στην εκβιομηχάνιση και την αστικοποίηση με αποτέλεσμα την αύξηση της απασχόλησης των γυναικών και την αναλογία των εγγεγραμμένων στα Πανεπιστήμια γυναικών να αυξάνει κατά 50% σε αντιστάθμισμα της πτώσης της εγγραφής των αγοριών, καθώς και το ποσοστό των γυναικών δασκάλων και γιατρών μέχρι το 1939 να παρουσιάζει ελαφριά άνοδο.

Η εθνικοσοσιαλιστική πολιτική επιτύγχανε ευρεία συμμόρφωση και συνενοχή, πάντα με εξαιρέσεις σε τοπικό και κοινωνικό επίπεδο, καθώς και σε επαγγελματικές τάξεις, αν και σοβαρότατη ένδειξη δυσλειτουργίας της υποτιθέμενης κοινότητας του λαού ήταν η ξαφνική αύξηση της νεανικής εγκληματικότητας από το 1937 και ύστερα.

B. ΤΟ ΦΥΛΕΤΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

Η Εθνική Κοινότητα, τελικός στόχος του Χίτλερ, είχε σχεδιαστεί όχι ως μια από τις μέχρι τότε κοινότητες Γερμανών, αλλά ως μια πλήρως καθαρμένη φυλετική κοινότητα που η επίτευξή της τοποθετούνταν σε κάποιο χρονικά ακαθόριστο μέλλον μέσω μιας βιολογικής φυλετικής επανάστασης, γεγονός που προϋπέθετε εκτεταμένο καθαρμό της υπάρχουσας γερμανικής γενετικής τράπεζας, μια απόλυτα ριζοσπαστική ιδέα που δεν ανακοινωνόταν στους απλούς ανθρώπους. Προς το παρόν, ο φυλετικός καθαρμός ξεκινούσε με το διαχωρισμό των Εβραίων και συνέχιζε με την εξόντωση των φυσικώς και πνευματικώς ανίκανων.

Τα μέτρα αποκλεισμού εναντίον των Εβραίων πάρθηκαν αμέσως μετά την κατάληψη της εξουσίας με σποραδική αρχικά βία, επειδή ο Χίτλερ περιόρισε σκόπιμα το εύρος των διώξεων, αλλά οι ρυθμίσεις σταδιακά αυστηροποιήθηκαν, και με την

έναρξη του Πολέμου ποσοστό μεγαλύτερο από το 50% του εβραϊκού πληθυσμού είχε φύγει από τη Γερμανία, ενώ οι «κατά ένα τέταρτο Εβραίοι» άλλου δόγματος μπορούσαν να αποφύγουν τους νόμους αποκλεισμού τους, όπως και κάθε Εβραίος πριν το 1938 που αποφάσιζε να βαπτισθεί.

Τον Απρίλιο του 1933 οι Εβραίοι απολύθηκαν από τις δημόσιες υπηρεσίες και τα Πανεπιστήμια και τους απαγορεύτηκε η εργασία σε αυτές τις θέσεις, ενώ οι νόμοι της Νυρεμβέργης το Σεπτέμβρη του 1935 απαγόρευσαν τους γάμους μεταξύ Εβραίων και καθαρόαιμων Γερμανών, με τους Εβραίους να χάνουν όλα τα πολιτικά τους δικαιώματα και τις διώξεις να φτάνουν στο αποκορύφωμά τους με το πογκρόμ που οργάνωσαν τα SS στις 9 έως και τις 10 Νοεμβρίου του 1938.

Οι εβραϊκές περιουσίες στο μεγαλύτερο μέρος τους κατασχέθηκαν και οι επιζήσαντες Εβραίοι περιορίστηκαν στα γκέτο, όπου και εξοντώθηκαν συστηματικά στη διάρκεια του Β' Παγκόσμιου Πολέμου. Από τα 8.300.000 περίπου Εβραίους που ζούσαν στην, κατεχόμενη από τη Γερμανία, Ευρώπη εκτελέστηκαν ή πέθαναν στα στρατόπεδα συγκέντρωσης συνολικά έξι εκατομμύρια (6.000.000) περίπου.

28. Γερμανικό στρατόπεδο συγκέντρωσης

Αν και γνώριζε την κατακραυγή που θα προκαλούσαν οι ναζιστικές διώξεις στο εξωτερικό, ο Χίτλερ ήλπιζε στην υποστήριξη των αντισημιτών όλης της Ευρώπης με τους αληθινούς σκοπούς του για την εξάλειψη του «Εβραϊκού προβλήματος» να παραμένουν άγνωστοι.

Ολόκληρος ο γερμανικός πληθυσμός υπήρξε στόχος μιας προσχεδιασμένης ευγονικής εκστρατείας, ώστε να επιτευχθεί η δημιουργία της κυρίαρχης άριας φυλής με αρχική χρήση αρνητικών μέτρων, όπως εκστρατεία στείρωσης των φυσικώς και πνευματικώς διαταραγμένων και εκφυλισμένων κατηγοριών ανθρώπων, με αποτέλεσμα μέχρι το 1937 να στερηθούν 200.000 άτομα, ενώ το δεύτερο βήμα ήταν μια εκστρατεία ευθανασίας ανίατων ασθενών και αναπήρων την Άνοιξη του 1939 με αποτέλεσμα να θανατωθούν 5.000 περίπου πνευματικώς καθυστερημένα και με βαριές αναπηρίες παιδιά, ενώ το φθινόπωρο εκκαθαρίστηκαν περίπου 10.000 «ανιάτα» άτομα.

Σε μια δοκιμή για την **Τελική Λύση** δημιουργήθηκαν έξι ειδικές ολοκληρωμένες μονάδες «ευθανασίας» με «θαλάμους αερίων», ενώ όταν το πρόγραμμα «ευθανασίας» έγινε δημοσίως γνωστό, μετά από έντονες διαμαρτυρίες κυρίως θρησκευτικών ηγετών υποτίθεται ότι ο Χίτλερ το ακύρωσε, λόγω της απαιτούμενης ενότητας προ της έναρξης του Πολέμου, αλλά οι θανατώσεις συνεχίστηκαν κρυφά.

Γ. ΚΟΥΠΟΥΡΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ

Ο Χίτλερ, όπως και ο Μουσολίνι, χρησιμοποίησε κάθε είδους θεάματα, στημένες δημόσιες τελετές και κάθε είδους οπτικά τεχνάσματα για να κινητοποιήσει το γερμανικό λαό, κάνοντας προσφάτως έναν Γερμανό ιστορικό να δηλώνει ότι, «ο εθνικοσοσιαλισμός, ίσως περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο σύστημα, προσπάθησε να ορισθεί και να νομιμοποιηθεί μέσω της τέχνης και της μαζικής του κουλτούρας. Δεν ήταν τα οικονομικά επιτεύγματα, αλλά οι «μεγάλες πολιτιστικές καινοτομίες» μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονταν και οι καινούργιες τεχνολογικές κατακτήσεις που μετρούσαν στα μυαλά των ηγετών και μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού ως αντι-

προσωπευτικά της πραγματικής «παρουσίας της τέχνης και της κοινότητας».

Ίσως, το πιο χτυπητό χαρακτηριστικό της ναζιστικής πολιτιστικής κινητοποίησης ήταν η εκμετάλλευση των μέσων μαζικής επικοινωνίας και το ότι ο Γκαίμπελς έγινε ο διασημότερος Υπουργός Προπαγάνδας του 20^{ου} αιώνα με την άμεση προπαγάνδα, είτε ομιλούσα είτε τυπωμένη, να αποτελεί μία μόνο πτυχή μιας ευρύτερης επίθεσης στο μυαλό και τις αισθήσεις για τη δημιουργία της καινούργιας ψυχολογίας του καινούργιου ανθρώπου, αφού η δημόσια κουλτούρα, τέχνη και προπαγάνδα είχαν δημιουργηθεί για να συγκαλύπτουν και να πείθουν και είχαν εντυπωσιακά αποτελέσματα.

Η ναζιστική πολιτική εκτιμούσε ιδιαίτερα, όπως ο Χίτλερ, τις εικαστικές τέχνες, και το Τρίτο Ράιχ έθεσε νωρίς τους κανόνες που ρύθμιζαν το στυλ της φυλετικής του τέχνης, ρομαντικό, ηρωικό και με μια γερή δόση εκφραστικής ωμότητας που έτεινε στις ρομαντικές παραλλαγές του ρεαλισμού με συνοδεία νεοκλασικών μοτίβων στην αρχιτεκτονική και τη συνηθισμένη θεματολογία της «ολοκληρωτικής τέχνης»: ηγέτες, ήρωες, μάχες, ιστορικά γεγονότα, η εργασία ως αγώνας και ευχαρίστηση, και το κοινό έθνος, ιδιαίτερα οι αγρότες. Έμφαση στο γυμνό ως αποκάλυψη της φυλής, ήταν επίσης ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της ναζιστικής τέχνης.

29. Χίτλερ και Γκαίμπελς το 1938 σε έκθεση
ναζιστικής γλυπτικής.

Το επιμελητήριο του Ράιχ, όταν επικεφαλής το Σεπτέμ-

βριο του 1933 τοποθετήθηκε ο Υπουργός Πληροφοριών Γκαίμπελς, είχε οργανωθεί σε επτά τμήματα: Τύπου, ραδιοφώνου, λογοτεχνίας, μουσικής, θεάτρου, εικαστικών τεχνών και κινηματογράφου και αν και ο Γκαίμπελς δεν μετέτρεψε τελικά ολόκληρη την κινηματογραφική βιομηχανία σε προπαγανδιστική μηχανή, 2.500 συγγραφείς έφυγαν από τη χώρα, ο Τύπος βρισκόταν κάτω από την ασφυκτική λογοκρισία του Ράιχ, και οι περισσότερες εφημερίδες εξαφανίστηκαν κατά τη διάρκεια της επόμενης δεκαετίας.

Κεντρική θέση και στα σχολικά προγράμματα είχαν η σωματική αγωγή και τα αθλήματα, και οι μεγαλοπρεπείς αθλητικές τελετές γίνονταν μέρος των δημοσίων θεαμάτων και των πολιτικών λειτουργιών του καθεστώτος. Εκθειάζοντας παραδοσιακές αξίες της γερμανικής ζωής, όπως σκληρή εργασία, πειθαρχία, καθαριότητα, οικογενειακή ακεραιότητα, η ναζιστική τέχνη και κουλτούρα φάνταζαν ελκυστικές, αντανakλώντας μια καινούργια σύνθεση ατόμου και κοινότητας με μεγάλη αλλαγή της σημασίας των όρων εξαιτίας της επιθετικής φυλετικής πολιτικής του εθνικοσοσιαλισμού.

Δ. ΝΑΖΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ

Ο εθνικοσοσιαλισμός υπήρξε αμιγώς παγανιστικό κίνημα και πολιτική θρησκεία, αφού στόχος του Χίτλερ ήταν η αριανή φυλετική ιδεολογία του να αντικαταστήσει κάθε θρησκευτική λειτουργία, όπως φαίνεται και από το χαρακτήρα λειτουργίας των δημόσιων ναζιστικών τελετών. Κατ' ιδίαν, ο Χίτλερ δήλωνε: «είμαι θρησκευόμενος, αν και όχι με τη συνηθισμένη σημασία της λέξεως».

Καθώς ο εθνικοσοσιαλισμός μετατρεπόταν σε μαζικό κίνημα, οι ναζί μιλούσαν καιροσκοπικά με σεβασμό για το χριστιανισμό και την Εκκλησία, επικρίνοντας τον αντιθρησκευ-

τικό χαρακτήρα του μαρξισμού με στόχο τη σταθεροποίηση της ναζιστικής εξουσίας, εφόσον υπάρχουν ενδείξεις που λένε ότι ο Χίτλερ σκόπευε στην εξάλειψη του Χριστιανισμού στην κεντρική Ευρώπη για τη σταθεροποίηση της νορδικής φυλετικής του επανάστασης, σύμφωνα και με τις δηλώσεις του γραμματέα του ναζιστικού κόμματος, Μάρτιν Μπόρμαν, ότι: «ο εθνικοσοσιαλισμός και ο χριστιανισμός είναι δύο ασύμβατες έννοιες».

Ο Μπόρμαν αποκαλύπτει ακόμη τι σημαίνει πίστη στο Θεό για τους ναζί, προσθέτοντας: «Όταν οι εθνικοσοσιαλιστές μιλούν για την πίστη στο Θεό, το Θεό δεν τον εννοούν όπως οι αφελείς χριστιανοί και οι κληρικοί εντολοδόχοι τους [...]. Η δύναμη που κινεί όλα αυτά τα σώματα στο σύμπαν, σύμφωνα με τους φυσικούς νόμους, είναι αυτό που αποκαλούμε Παντοδύναμο ή Θεό [...]. Όσο πιο βαθιά γνωρίζουμε και παρακολουθούμε τους νόμους της φύσης και της ζωής, τόσο περισσότερο εμμένουμε σ' αυτούς, τόσο πιο πολύ ανταποκρινόμαστε στη βούληση του Παντοδύναμου. Όσο πιο βαθιά είναι η γνώση μας για τη βούληση του Παντοδύναμου, τόσο μεγαλύτερη θα είναι

η επιτυχία μας».

30. Αρχαίες πολεμικές Βαλκυρίες

Υπό αυτές τις προϋποθέσεις δεν είναι τυχαίο ότι ο ναζισμός της χιτλερικής περιόδου στράφηκε στις χθόνιες δυνάμεις της θρησκείας των αρχαίων γερμανικών λαών, τις πολεμικές Βαλκυρίες.

Επίσης ο Μπόρμαν παρατηρούσε ότι: «οι χριστιανικές εκκλησίες βασίζονται στην ανθρώπινη άγνοια και στην προσπάθεια ένα μεγάλο μέρος της ανθρωπότητας να κρατηθεί στην άγνοια, αφού αυτός είναι ο μόνος τρόπος για τις χριστιανικές

εκκλησίες να διατηρήσουν την εξουσία τους. Από την άλλη μεριά, ο εθνικοσοσιαλισμός είναι επιστημονικά θεμελιωμένος [...]. Ο εθνικοσοσιαλισμός [...] θα πρέπει πάντα να καθοδηγείται από τα πιο πρόσφατα στοιχεία της επιστημονικής έρευνας.

Ο Χίτλερ μετά την κατάληψη της εξουσίας έκλεισε συμφωνία με το Βατικανό και για τους Γερμανούς προτεστάντες δημιουργήθηκε η ναζιστική «Εκκλησία του Ράιχ των Γερμανών Χριστιανών» με αποτέλεσμα την εξέγερση μιας μερίδας αντιναζιστών Γερμανών προτεσταντών ιερέων, από τους οποίους συγκροτήθηκε η ανεξάρτητη Εκκλησία του Εξομολογητηρίου που υποστήριξαν 4.000 από τις 17.000 προτεστάντες ιερείς, αντίσταση που υποχρέωσε τον Χίτλερ να υπαναχωρήσει, μην τολμώντας να διορίσει άλλους «Γερμανούς Χριστιανούς» επισκόπους σε προτεσταντικές αρχιεπισκοπές, αν και οι πιέσεις εναντίον των προτεσταντών επισκόπων αυξήθηκαν, καθώς μέλη της «Εκκλησίας του Εξομολογητηρίου» διαμαρτύρονταν για κρατικές πολιτικές.

Τον Απρίλιο του 1937 η εγκύκλιος του Πάπα (Με Διακαή Ανησυχία) που αποκήρυττε το ρατσισμό και τις διώξεις των ναζί διαβάστηκε στις καθολικές εκκλησίες, αν και η επίθεση του ναζισμού εναντίον των διαφωνούντων κληρικών είχε ξεκινήσει πολύ νωρίτερα, αφού στο διάστημα 1936 - 1937 περίπου 700 ιερείς στάλθηκαν στο στρατόπεδο συγκέντρωσης του Μπούχενβαλντ, ενώ πολλοί καθολικοί κληρικοί και καλόγριες συνελήφθησαν και το 1941 οι χριστιανοί ξεκίνησαν εκστρατεία εναντίον της ευθανασίας.

ΙΧ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ Η Τ Τ Α

Σκοπός του Χίτλερ στην εξωτερική πολιτική του ήταν η ματαίωση των όρων της συνθήκης των Βερσαλλιών (1919) και η ηγεμονική επέκταση της Γερμανίας σε ολόκληρη την Ευρώπη,

για την εκπλήρωση του οποίου η Γερμανία αποχώρησε από την Κοινωνία των Εθνών, εξαιτίας υποτίθεται της βραδύτητας των κρατών - μελών της στην προώθηση της πολιτικής του αφοπλισμού.

Η προσάρτηση από το Χίτλερ του Σάαρ, του οποίου οι κάτοικοι επιθυμούσαν την ένωση με τη Γερμανία, η μη συμμετοχή του στην προσπάθεια διακανονισμού των ευρωπαϊκών υποθέσεων, καθώς και η κατάφωρη παραβίαση των όρων της Συνθήκης των Βερσαλλιών με την επαναφορά της υποχρεωτικής στρατιωτικής θητείας, για να σχηματίσει στρατό 36 μεραρχιών έγιναν δεκτές με χλιαρές διαμαρτυρίες από τις άλλες δυνάμεις, γεγονός που άνοιξε ακόμη περισσότερο την όρεξη του Χίτλερ για την υλοποίηση των σχεδίων του, με εκμετάλλευση από τον ίδιο των ανταγωνισμών ανάμεσα στις άλλες δυνάμεις.

Ο Χίτλερ συνήψε ναυτική συμφωνία με τους Βρετανούς τον Ιούνιο του 1935, ωφελήθηκε επιπλέον από τη διαμάχη της Ιταλίας με τις δυτικές χώρες για την Αιθιοπία, σύσφιξε τις σχέσεις του με τον δικτάτορα ηγέτη της Ιταλίας Μπενίτο Μουσολίνι με αφορμή τον ισπανικό εμφύλιο, απέσπασε τη διεθνή συναίνεση για τον επανεξοπλισμό της Ρηνανίας (1936), παρά τη δεύτερη κατάφωρη παραβίαση της συνθήκης των Βερσαλλιών, αυξάνοντας ακόμη περισσότερο την εμπιστοσύνη στο πρόσωπό του και αποδυναμώνοντας τις συμμαχίες της Γαλλίας στην Ανατολική Ευρώπη.

Όταν η Ιταλία προσχώρησε στο αντικομμουνιστικό Σύμφωνο του Άξονα το 1937 και η Ρηνανία επανεξοπλίστηκε επαρκώς, ο Χίτλερ, έχοντας τη βεβαιότητα ότι η Αγγλία και η Γαλλία δεν επρόκειτο να πολεμήσουν και επιφέροντας με τη συνεργασία του με την Ιταλία ρήγμα στις σχέσεις της Σοβιετικής Ένωσης με τις δυτικές δυνάμεις, πέρασε σε επιθετική εξωτερική

πολιτική με την προσάρτηση της Αυστρίας στις 12 Μαρτίου του 1938, δρώντας αστραπιαία για την ματαίωση του δημοψηφίσματος που θα διεξαγόταν στη χώρα την επόμενη μέρα σχετικά με αυτό το θέμα.

Παρά τις διαμαρτυρίες των άλλων δυνάμεων, ο Χίτλερ στράφηκε αμέσως στο δεύτερο στόχο του, την Τσεχοσλοβακία, με αφορμή αιτήματα ένωσης της γερμανικής μειονότητας των Σουδητών της Τσεχοσλοβακίας που ανάγκασαν τη Βρετανία και τη Γαλλία να του παράσχουν βοήθεια, ασκώντας πίεση στην κυβέρνηση της Πράγας και εγγυόμενοι την παραχώρηση της Σουδητίας από την Τσεχοσλοβακία, γεγονός που δεν κατόρθωσε να ανακόψει την ορμή του Χίτλερ, ο οποίος με πρόσχημα την υποβόσκουσα διαμάχη Σλοβάκων και Τσέχων κατέλαβε ολόκληρη τη Βοημία και Μοραβία το Μάρτιο του 1939.

Επόμενος στόχος του Χίτλερ ήταν η Πολωνία με τη διεκδίκηση της ελεύθερης πόλης του Ντάντσιχ και την κατασκευή δρόμου και σιδηροδρόμου δια μέσου της Πολωνικής Πομερανίας για τη σύνδεση της Ανατολικής Γερμανίας με την υπόλοιπη Γερμανία, αξιώσεις που απορρίφθηκαν με κατηγορηματικό τρόπο, ενώ Βρετανία και Γαλλία, εγκαταλείποντας την πολιτική κατευνασμού μετά από την κατάληψη της Βοημίας - Μοραβίας, εγγυήθηκαν σε περίπτωση επίθεσης στήριξη στην Πολωνία. Η απάντηση του Χίτλερ στο διπλωματικό αυτό ελιγμό ήταν η εδραίωση της συμμαχίας του με την Ιταλία και η Γερμανοσοβιετική Συνθήκη, το σύμφωνο μη επίθεσης Μολότοφ - Ρίμ-

31. Σύμφωνο Μολότοφ

Ρίμπεντροπ

πεντροπ που υπέγραψε η Γερμανία με τη Ρωσία στις 23 Αυγούστου 1939 στη Μόσχα και στο οποίο επισυναπτόταν μια μυστική συνθήκη διαίρεσης ολόκληρης της Ανατολικής Ευρώπης σε σφαίρες επιρροής και διαμελισμός της Πολωνίας.

Ενώ ο Χίτλερ ανέμενε ότι μετά τη συμφωνία του με τη Ρωσία, Βρετανοί και Γάλλοι θα απέσυραν τις εγγυήσεις τους προς την Πολωνία, η Βρετανία απάντησε με υπογραφή συμφώνου αμοιβαίας βοήθειας με την Πολωνία και όταν διαπιστώθηκε ότι η Βρετανία δεν είχε διάθεση να ασκήσει πιέσεις στην Πολωνία, όπως στην Τσεχοσλοβακία, την 1^η Σεπτεμβρίου ο Γερμανικός στρατός εισέβαλε στην Πολωνία και στις 3 Σεπτεμβρίου Βρετανία και Γαλλία κήρυξαν τον πόλεμο εναντίον της Γερμανίας.

Αρχικά, ο Χίτλερ υπολόγιζε σε περιορισμένο τοπικό πόλεμο εναντίον της Πολωνίας και στη συνέχεια σε ειρηνικό διακανονισμό, όμως η ταχύτητα και ευκολία της κατάκτησης τον έκαναν να επεκτείνει τον πόλεμο προς Δυσμάς, καταλαμβάνοντας τον Απρίλιο του 1940 τη Νορβηγία και τη Δανία, σκοπεύοντας να εξασφαλίσει τη Βαλτική Θάλασσα και τον ανεφοδιασμό του Γερμανικού στρατού σε σιδηρομετάλλευμα από τη Βόρεια Σουηδία μέσω του νορβηγικού λιμένα του Νάρβικ. Στις 10 Μαΐου του 1940 ξεκίνησε η εισβολή σε Ολλανδία, Βέλγιο και Γαλλία, με τα γερμανικά στρατεύματα να διασπούν το συμμαχικό μέτωπο στις Αρδένες και να προελαύνουν στις ακτές της Μάγχης, αποκόπτοντας Γάλλους και Βρετανούς που μάχονταν στο Βέλγιο.

Η Ολλανδία και το Βέλγιο παραδόθηκαν πριν τα τέλη Μαΐου, οι Βρετανοί απέσυραν το στρατό τους από τη Δουνκέρκη στη Βρετανία στα μέσα Ιουνίου, οι Γάλλοι ζήτησαν ανακωχή, ενώ ο Χίτλερ, μετά την ήττα της πολεμικής του Αεροπορίας

στη μάχη της Βρετανίας, ανέβαλε τον Οκτώβριο του 1940 επ' άριστον την εισβολή του στη Βρετανία.

Η είσοδος της Ιταλίας στον πόλεμο και η επίθεσή της στην Ελλάδα τον Οκτώβριο του 1940 δημιούργησε ένα επιπλέον μέτωπο, το βαλκανικό, δίνοντας την ευκαιρία στους Βρετανούς να επωφεληθούν από την πλήρη αποτυχία της Ιταλίας και την υποχρέωση του Χίτλερ να τους βοηθήσει, και στη Βόρεια Αφρική και στα Βαλκάνια. Την Άνοιξη του 1941 η Γερμανία με

32. Η οβάστικα στην Ακρόπολη.

εισδύοντας βαθιά μέσα στο σοβιετικό έδαφος, μην υπολογίζοντας το δριμύ ρωσικό χειμώνα και τη ρωσική αντεπίθεση που προκάλεσαν κρίση στις σχέσεις του Χίτλερ με τους στρατιωτικούς ηγέτες. Έτσι, ανέλαβε ο ίδιος τη γενική αρχηγία των μαχόμενων γερμανικών στρατιών και η επιτυχία του, με τη διαταγή για πάση θυσία απόκρουση των σοβιετικών επιθέσεων στη διάρκεια του χειμώνα, τον έκανε να πιστέψει ακόμη περισσότερο στη στρατιωτική μεγαλοφυΐα του.

δορυφόρους την Ουγγαρία και τη Ρουμανία, καταλαμβάνοντας θέσεις - κλειδιά στη Βουλγαρία, εισέβαλε και κατέλαβε Γιουγκοσλαβία και Ελλάδα, ενώ στη συνέχεια επιτέθηκε εναντίον της Σοβιετικής Ένωσης εισβάλλοντας και

Ο πόλεμος εξελίχθηκε σε παγκόσμιο με την επίθεση της Ιαπωνίας εναντίον της βάσης των Η.Π.Α. στο Περλ Χάρμπορ το Δεκέμβριο του 1941, όταν η Γερμανία κήρυξε πόλεμο εναντίον των Η.Π.Α. Επειδή ο Χίτλερ δεν μπόρεσε ν' αντιληφθεί εγκαίρως τη σημασία της ναυτικής ισχύος και του πολέμου των

υποβρυχίων, οι Σύμμαχοι κατόρθωσαν στα τέλη του 1943 να κερδίσουν τη Μάχη του Ατλαντικού, ενώ ο απεγνωσμένος αγώνας διεκδίκησης του Στάλινγκραντ (σημερινού Βόλγκογκραντ), μετά την πεισματική άρνηση του Χίτλερ να αποσυρθούν οι γερμανικές δυνάμεις, κατέληξε στην παράδοσή τους τον Ιανουάριο του 1943 και ταυτόχρονα στη Μεσόγειο, όπου οι Βρετανοί είχαν ξαναπεράσει στην επίθεση, παρέδωσαν το Μάιο του 1943 περισσότερους από 250.000 Γερμανούς και Ιταλούς στην Τυνησία, ήττες που απετέλεσαν την αποφασιστική καμπή του πολέμου.

Στο ζενίθ της δράσης του, όταν ο Χίτλερ ήταν κυρίαρχος των περισσότερων ευρωπαϊκών κρατών, η εκμετάλλευσή τους από τις δυνάμεις κατοχής ήταν ανελέητη, αφού άτομα με πιθανές ηγετικές ικανότητες εξοντώθηκαν ανελέητα μαζί με τους Εβραίους και τεράστια πλήθη ξεριζώθηκαν από τον τόπο τους για να εργαστούν στη Γερμανία (στα τέλη του 1944, 4.795.000 περίπου ξένοι εργάτες, κυρίως Ρώσοι, Πολωνοί και Γάλλοι είχαν στρατολογηθεί, παρά τον ανταρτοπόλεμο που αντιμετώπισαν σε κάποιες χώρες οι Γερμανοί από ομάδες εθνικής αντίστασης). Ο αντίκτυπος του πολέμου στη Γερμανία έγινε έντονα αισθητός μόλις το 1942, όταν οι απώλειες στο μέτωπο της Ρωσίας έφτασαν το ύψος των απωλειών του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, επειδή οι συνέπειες του αποκλεισμού των συμμάχων αντισταθμίστηκαν σε ένα βαθμό με τη λεηλασία των υπό κατοχή χωρών.

Το 1942 επιβλήθηκε γενική επιστράτευση στη Γερμανία και η πολεμική παραγωγή αυξήθηκε παρά τις αεροπορικές επιδρομές σε βιομηχανικά κέντρα και σε συγκοινωνίες, η μη αναχαίτιση των οποίων έγινε αιτία να παραμεριστεί εντελώς ο Γκαίρινγκ, διάδοχος του Χίτλερ, και τη θέση του να πάρει ο Χίμλερ, ο διοικητής των SS που επεξέτεινε τις δικαιοδοσίες τους,

ώστε να λειτουργούν ως κράτος εν κράτει, ανταγωνιζόμενα τον παραδοσιακό στρατό.

Κι ενώ στα τέλη του 1943 η τελική ήττα της Γερμανίας ήταν προφανής για πολλούς Γερμανούς στρατιωτικούς ηγέτες, ο Χίτλερ δεν το παραδεχόταν ούτε μετά την ανατροπή του Μουσολίνι, την εισβολή των Αγγλοαμερικανικών δυνάμεων στην Ιταλία και την επίθεση των Ρώσων. Το 1944 τον Ιούνιο Βρετανοί και Αμερικανοί έκαναν απόβαση στη Νορμανδία, ενώ οι συμμαχικοί βομβαρδισμοί της Γερμανίας προκαλούσαν τεράστιες ζημιές, με τον Χίτλερ αποκομμένο από τη ζωή του έθνους του, απομονωμένο από τα μέσα του 1941 στο επιτελείο του στην ανατολική Πρωσία, με σπάνιες δημόσιες εμφανίσεις ή ραδιοφωνικές ομιλίες.

Μια πατριωτική στρατιωτική ομάδα προσπάθησε, αντιλαμβανόμενη τον όλεθρο στον οποίο οδηγούσε ο Χίτλερ το γερμανικό λαό με την ανυποχώρητη στάση του, να τον δολοφονήσει στις 20 Ιουλίου του 1944, αλλά η απόπειρα απέτυχε μαζί με τις προσπάθειες των συνωμοτών να καταλάβουν την εξουσία.

Στα τέλη του 1944, οι Δυτικές συμμαχικές δυνάμεις ήταν ήδη στο Ρήνο, οι Ρώσοι προέλασαν στα Βαλκάνια απει-

33. Βερολίνο, Φεβρουάριος 1945.

λώντας την Ανατολική Πρωσία, ενώ στις αρχές του 1945 εξαπέλυσαν επίθεση από τη Βαλτική έως τα Καρπάθια και μπήκαν στη Γερμανία. Βρετανοί και Αμερικανοί το Μάρτιο του 1945, πέρασαν το Ρήνο και μπήκαν από τα δυτικά

στη Γερμανία, η οποία υπό τις διαταγές του Χίτλερ μετατράπηκε σε πεδίο μάχης ενός αγώνα δίχως νόημα και ελπίδα.

Παρά τις προτροπές να διαφύγει σε υπόγειο οχυρό στη Βαυαρία, ο Χίτλερ αρνήθηκε να φύγει από το Βερολίνο και όρισε διάδοχό του στην αρχηγία του κράτους το ναύαρχο Νταίνιτς και καγκελάριο τον Γκαίμπελς, πριν αυτοκτονήσει στις 30 Απριλίου, ενώ ο Γκαίμπελς αυτοκτόνησε την επόμενη μέρα, λίγο πριν από τον Χίτλερ. Οι υπόλοιποι ναζιστές ηγέτες συνελήφθησαν και δικάστηκαν από τους Συμμάχους, ως εγκληματίες Πολέμου, ενώ στις 7 Μαΐου του 1945 υπογράφηκε η άνευ όρων παράδοση της Γερμανίας, με συνέπεια σε πρώτη φάση τη διαίρεσή της από τους συμμάχους σε τέσσερις ζώνες στρατιωτικής κατοχής και σε δεύτερη φάση (1945 - 1949) τη συγκρότηση της δυτικής και ανατολικής Γερμανίας, με το τείχος να χωρίζει και το Βερολίνο σε Δυτικό και Ανατολικό.

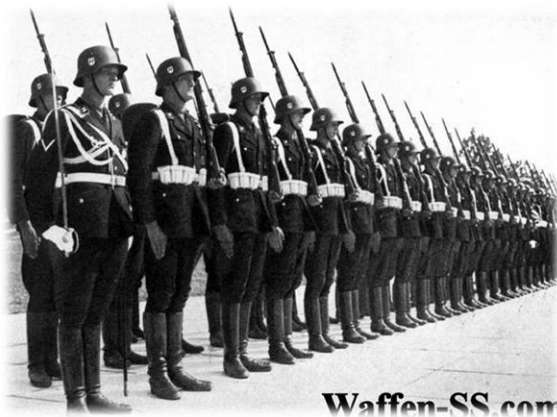
Χ. ΝΕΟΦΑΣΙΣΜΟΣ

Μετά την ιστορική ήττα του φασισμού το 1945 ο νεοφασισμός απέτυχε να εξελιχθεί σε σημαντική κινητήρια δύναμη του υπόλοιπου του 20^{ου} αιώνα, διότι στο μεταπολεμικό κόσμο οι ανταγωνιστικές ιδεολογικές δυνάμεις μοιράζονταν έναν κοινό ουμανιστικό υλισμό, αποκλείοντας και τον ιδεαλισμό και το βιταλισμό. Ο θρίαμβος του υλισμού αφαιρούσε το έδαφος και από τον επαναστατικό ασκητισμό και από τον ιδεαλισμό, φασιστικό και κομμουνιστικό. Στη μεταπολεμική Ευρώπη εξαφανίστηκαν όλες οι αναγκαίες προϋποθέσεις για τη δημιουργία του φασισμού.

Παρότι ο φασισμός εξαφανίστηκε, οι φασίστες παρέμειναν ως μόνιμο, αν και εξαιρετικά μικρό, υπόλειμμα του. Όμως, μετά την κατάρρευση του ανατολικού μπλοκ, οι φασιστικές ομά-

δες έχουν αρχίσει να γίνονται όλο και πιο δραστήριες στη Ρωσία και την Ανατολική Ευρώπη, ελπίζοντας σε κάποια εκλογική θέση στις σταθερές δημοκρατίες με διαφοροποίηση των θέσεών τους, ώστε να δηλώνουν τη θέση τους στην άκρα Δεξιά του πολιτικού συστήματος. Η κοινωνική ευημερία και το κοινωνικό κράτος έχουν (;) καταφέρει να εξαλείψουν την πιο επαναστατική εκδοχή του φασισμού, αναγκάζοντας τα καινούργια κινήματα να απευθύνονται σε κατεστημένα συμφέροντα.

Ο αριθμός των νεοφασιστικών ομάδων στην πραγματικότητα αυξάνει, ακολουθώντας τον κανόνα: «Όσο πιο ασήμαντα, τόσο πιο πολλά», με χαρακτηριστικά τους την «οργανωτική πολυπλοκότητα και την ιδεολογική ετερογένεια». Ακόμη και οι πιο αυθεντικές νεοφασιστικές ομάδες διαφέρουν από τα ιστορικά κινήματα. Ο νεοφασισμός ορίζεται συχνά ως «ευρωφασισμός», με την έννοια της αναφοράς του στο μύθο της «Άριας Ευρώπης» και οι νεοφασίστες αποδίδουν μεγαλύτερη σημασία στο δόγμα από ότι οι προκάτοχοί τους, ενώ η τρομοκρατία παίζει πολύ σημαντικότερο ρόλο απ' ό,τι για τον ιστορικό φασισμό. Οι γνήσιες νεοφασιστικές οργανώσεις διακηρύσσουν τα ίδια βιταλιστικά και βίαια πιστεύω των ιδεολογικών προκατόχων τους, γεγονός που εντείνει την πλήρη περιθωριοποίησή τους. Διακηρύσ-

34. Τα Waffen SS.

Παγκοσμίου Πολέμου.

σουν επίσης ένα είδος «απελευθερωτικού εθνικισμού» εναντίον της πρώην αμερικανορωσικής ηγεμονίας στην Ευρώπη με στόχο μια «ευρωφασιστική Ευρώπη», οικοδομημένη στο μύθο του πανευρωπαϊσμού που ανέπτυξαν τα Waffen SS στα τελευταία χρόνια του Β'

Διακρίνουμε διάφορα είδη νεοφασιστών, με βασική τάση να γίνονται νεοναζιστές παρά νεοφασίστες. Συχνά, αυτοπροσδιορίζονται ως εθνικοί επαναστάτες που οραματίζονται τη δημιουργία μιας νέας εθνικής κοινότητας, με ελεύθερες ιδιωτικές επιχειρήσεις, αυτόνομες συνεργατικές ομάδες παραγωγών και εθνικοποίηση των κύριων βιομηχανιών και των δημοσίων υπηρεσιών, υποστηρίζοντας σε κάποιες περιπτώσεις τη συνδιαχείριση των βιομηχανιών από ιδιοκτήτες και εργάτες. Απαιτούν την απελευθέρωση της Ευρώπης από τους Αμερικανούς (παλαιότερα και από τους Σοβιετικούς), δίνοντας έμφαση στην οικογένεια, το Δήμο και τα συνδικάτα. Στα αριστερά τους βρίσκεται μια μικρή μειονότητα «αριστερών φασιστών», όπως οι «αναρχοφασίστες» και κάποια ή περισσότερες ομάδες «ναζιστών - μαοϊκών». Παρούσα είναι η τάση του **κοινωνικού ρατσισμού** με περιφερειακούς κύκλους συζητήσεων και προπαγάνδα υπέρ του φασισμού, που αρνούνται το Ολοκαύτωμα.

Ένα ακόμη γνώρισμα του δεύτερου μισού του 20^{ου} αιώνα είναι οι «φασιστικές διεθνείς», παρότι καμιά δεν έχει αναπτυχθεί σε σημαντική δύναμη. Η πιο πρόσφατη απειλητική αναβίωση νεοναζιστικής οργάνωσης, κατά την τελευταία φάση της διαχωρισμένης Γερμανίας, ήταν το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα που στις δημοτικές εκλογές του 1989 στο Δυτικό Βερολίνο κέρδισε το 7,5% των ψήφων, αν και αντιδρούσε στην ταύτισή του με νεοφασιστικά κόμματα, επικεντρώνοντας στη σκλήρυνση των περιορισμών για τους μετανάστες, τις εθνικές μειονότητες, τους εγκληματίες και άλλες περιθωριακές ομάδες. Στις δεκαετίες του 1980 και 1990 η δραστηριότητα των αυθεντικών νεοναζί αυξήθηκε, εξαιτίας της δημιουργίας τέτοιων μικροομάδων με χαρακτηριστικά τη νεανική νεοναζιστική βία, ιδιαίτερα με το κίνημα των σκίνχεντς, και μετά την ενοποίηση, την ανάπτυξη νεοναζιστικών αισθημάτων στην πρώην Ανατολική Γερμανία.

Καμιά από τις καινούργιες νεοναζιστικές ομάδες δεν είχε ευρεία εκλογική βάση ούτε πολιτική σημασία από μόνη της, αλλά οι βίαιες και τρομοκρατικές ενέργειες τούς προσέδωσαν μεγάλη δημοσιότητα. Πολλές διατηρούσαν επαφές με ομάδες της Δυτικής Ευρώπης και των Ηνωμένων Πολιτειών. Το 1988, μια έκθεση της κυβέρνησης της Δυτικής Γερμανίας εκτιμούσε το «συνολικό αριθμό των εξακριβωμένων δεξιών εξτρεμιστών» σε 25.000 περίπου και τις δεξιές ριζοσπαστικές και νεοναζιστικές οργανώσεις σε 69. Λιγότερο από το 10% των μελών τους ανήκε σε γνήσιες νεοναζιστικές ομάδες, από τις οποίες 220 μέλη εξακριβώθηκε ότι εμπλέκονταν σε πράξεις βίας, με τους αριθμούς να έχουν αυξηθεί τελευταία.

35. Σκίνχεντς

Εντούτοις, ο κυριότερος χώρος του νεοφασισμού στο δεύτερο μισό του 20^{ου} αιώνα υπήρξε η Ιταλία για πολλούς λόγους, σχετικούς με τη μη καταβολή συστηματικής προσπάθειας αποφασιστοποίησης της χώρας. Δεν είναι τυχαίο ότι ο γερμανικός νεοναζισμός βρήκε τον ηγέτη του σε θεωρητικό επίπεδο στο πρόσωπο του Τζούλιους Έβολα, από την Ιταλία.

Η κυριότερη πολιτική δύναμη στη μεταπολεμική Ιταλία που εμπνεύστηκε από το φασισμό ήταν το Ιταλικό Κοινωνικό Κίνημα (MSI), το οποίο οργανώθηκε σε πολιτική οργάνωση, συμμετείχε στις εκλογές και θεωρητικά ήταν νομοταγές.

Ο πολλαπλασιασμός των ριζοσπαστικών κινητοποιήσεων και η αύξηση της πολιτικής βίας μετά το 1965 οδήγησαν σε ένταση το 1968-69, δημιουργώντας ευνοϊκές συνθήκες για τον πολλαπλασιασμό των μικρών συνωμοτικών νεοφασιστικών και νεοναζιστικών ομάδων. Η πλειοψηφία των βομβιστικών επιθέσεων, των δολοφονιών και άλλων πράξεων βίας ήταν έργο

των Ερυθρών Ταξιαρχιών και πολλών άλλων αριστερών επαναστατικών οργανώσεων, αλλά η τρομοκρατία των νεοφασιστών και των νεοναζί ήταν αναλογικά πολύ πιο φονική, αφού όλες σχεδόν οι μαζικές ενέργειες τρομοκρατίας με πολλαπλούς θανάτους ήταν δικές τους. Οι ενέργειες ξεκίνησαν με την τεράστια έκρηξη στο Μιλάνο το 1969 και συνεχίστηκαν με την έκρηξη στο σιδηροδρομικό σταθμό της Μπολόνιας το 1980, όπου σκοτώθηκαν 80 άνθρωποι, ενώ από καιρού εις καιρόν προχωρούσαν και σε δολοφονίες προσώπων, ενώ όλο και περισσότερες τρομοκρατικές ομάδες ανέπτυσαν δεσμούς με τις δομές του οργανωμένου εγκλήματος. Δεσμοί με ανατρεπτικά στοιχεία υπήρχαν και στο στρατό και στην αστυνομία και οδήγησαν σε αρκετές συνωμοσίες για την κατάληψη της εξουσίας, συμπεριλαμβανομένης και μιας αποτυχημένης απόπειρας πραξικοπήματος στη Ρώμη. Όλα αυτά τα χρόνια, το MSI αποστασιοποιόταν από τις νεοφασιστικές τρομοκρατικές ομάδες, αν και κάποια μέλη του διατηρούσαν συγκαλυμμένες επαφές.

36. Alleanza & Forza Italia

Μετά την κατάρρευση του μεταπολεμικού ιταλικού κομματικού συστήματος το 1993, κάτω από το βάρος της διαφθοράς και την παρατομπή στη Δικαιοσύνη αρκετών εκατοντάδων πολιτικών και οικονομικών προσωπικοτήτων, ξεκίνησε μια καινούργια πολιτική εποχή. Στην εκπνοή του ίδιου χρόνου, το MSI έγινε μέρος μιας ευρύτερης Εθνικής Συμμαχίας (Alleanza Nazionale) με πρώην δεξιόστροφους χριστιανοδημοκράτες και άλλους συντηρητικούς. Στις κοινοβουλευτικές εκλογές του 1994 δόθηκε δυνατότητα στην Alleanza να σχηματίσει ευρύτατη κεντροδεξιά συμμαχία με το καινούργιο κόμμα Forza Italia του Σίλβιο Μπερλουσκόνι και τη Lega Lombarda που κέρδισε το 13,5% της λαϊκής ψήφου.

Αυτή η σχετική νίκη έδωσε τη δυνατότητα στην Alleanza να κερδίσει μερίδιο στη διακυβέρνηση της χώρας, καταλαμβάνοντας τρεις υπουργικές θέσεις στην κυβέρνηση συνασπισμού του Σίλβιο Μπερλουσκόνι που η είσοδός του στην κυβέρνηση τον Ιούνιο του 1994 αναβίωσε τη «φασιστική απειλή» στην ιταλική πολιτική σκηνή και στη δυτικοευρωπαϊκή πολιτική σκηνή, γενικότερα.

Στη Γαλλία, νεοφασιστική και ριζοσπαστική τρομοκρατία έπαιξαν πολύ περιορισμένο ρόλο, αλλά η ιδεολογική και δογματική επιρροή αυτών των ομάδων ερχόταν δεύτερη μετά την Ιταλία, ενώ το κυριότερο δεξιό εθνικιστικό κόμμα κέρδισε τη μεγαλύτερη εκλογική υποστήριξη στη δεκαετία του '80 από όλα τα παρόμοια κόμματα της Δυτικής Ευρώπης.

Οι θεωρητικοί με τη μεγαλύτερη επίδραση στο πολιτιστικό επίπεδο ήταν οι συγγραφείς και οι ιδεολόγοι της Νέας Δεξιάς (*nouvelle droite*) της δεκαετίας του '70 και '80. Σε αντίθεση με την κλασική Δεξιά, η θρησκευτική θέση της νέας Δεξιάς είναι αποκλειστικά παγανιστική, αντιτιθέμενη τόσο στο μαρξισμό όσο και στον Ιουδαϊσμό και χριστιανισμό.

Πιο σημαντικός τα τελευταία χρόνια είναι ο Ζαν Μαρί Λεπέν με το Εθνικό Μέτωπο (*Front National*), ένα δεξιό εθνικιστικό κίνημα που αντιτίθεται στη μετανάστευση, στις ξένες μειονότητες, στο έγκλημα, στην αταξία, στο σύγχρονο εξισωτισμό, στη φυσική οργανική ιεραρχία της ανθρώπινης ζωής, υποστηρίζοντας μια οργανική και πιο ιεραρχική εθνική κοινότητα, αποκτώντας μεγάλη εκλογική δύναμη στη δεκαετία του '80. Τελικά ο φασισμός, η μόνη καινούρια ιδεολογία του πρώιμου 20^{ου} αιώνα,

εμφανίζεται και πάλι σε ριζοσπαστικά κινήματα και αυταρχικά καθεστώτα με μια σειρά αδρών χαρακτηριστικών του ακόμη και αν το προφίλ των νέων δυνάμεων είναι διαφορετικό. Πολλά αυταρχικά καθεστώτα φέρουν κάποια γνωρίσματά του, που είναι:

1. Ο σταθερός αυταρχικός μονοκομματικός αυταρχισμός.
2. Η αρχή της χαρισματικής ηγεσίας.
3. Η εθνικιστική ιδεολογία, διακριτή τόσο από το φιλελευθερισμό όσο και από το μαρξισμό.
4. Το αυταρχικό κράτος και η κορπορατιστική οικονομία.
5. Η φιλοσοφική αρχή του βολονταριστικού ακτιβισμού.

Υπό αυτές τις προϋποθέσεις, ο φασισμός αποτελούσε θεμελιώδες χαρακτηριστικό του επαναστατικού εθνικισμού και των δικτατορικών κινήματων του 20^{ου} αιώνα με αισθητή επιρροή και στον 21^ο αιώνα. Η ανησυχία για την «επιστροφή» του φασισμού άρχισε να κορυφώνεται μετά την πτώση της Σοβιετικής Ένωσης και την επανανοποίηση της Γερμανίας, το 1989, εξαιτίας α) της αύξησης της δραστηριότητας και της βίας των σκίνχεντς και άλλων μικρών νεοφασιστικών και νεοναζιστικών ομάδων εναντίον μεταναστών και ξένων, β) της εκλογικής υποστήριξης κοινοβουλευτικών δεξιών κομμάτων που υποθάλπουν την ξενοφοβία και τον νεοεθνικισμό, προτείνοντας σκληρή πολιτική για τη μετανάστευση και τις εθνικές μειονότητες, και γ) της αύξησης του νεοφασισμού και της ριζοσπαστικής Δεξιάς στις πρώην κομμουνιστικές χώρες.

Οι περισσότεροι αναλυτές αναγνωρίζουν ότι, η απόλυτη αναδημιουργία του χιτλερικού και μουσολινικού καθεστώτος είναι ιστορικά και πολιτικά αδύνατη, όσο αδύνατη στάθηκε επί δεκαετίες στο εξωτερικό, η κλωνοποίηση μαρξιστικών και λενινιστικών καθεστώτων. Όπως έγραφε και ένας Γερμανός σχολια-

στής, «σήμερα η αναβίωση του φασισμού στην παραδοσιακή του μορφή στην Ευρώπη ή στις Η.Π.Α. έχει ελάχιστες πιθανότητες. Όμως ο κίνδυνος ενός νέου είδους φασισμού, πιο άριστου στο περίγραμμά του, είναι μεγάλος και εντεινόμενος».

ΣΥΝΟΨΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μεγάλο ποσοστό δυτικών χρησιμοποιοούν τον όρο «Φασισμός» για να αναφερθούν στον εθνικοσοσιαλισμό του Χίτλερ και όχι στο κίνημα του Μουσολίνι.

Η άποψη που εντοπίζει τις απαρχές του εθνικοσοσιαλισμού στην απώτατη γερμανική ιστορία ως επακόλουθο ισχυρότατων επιρροών θεωρείται πολύ απλουστευτική, διότι η σύγχρονη Γερμανία δεχόταν και επιρροές άσχετες με τον εθνικοσοσιαλισμό. Πάντως, στην ιστορία του γερμανικού εθνικισμού ενυπάρχει η «γερμανική επανάσταση» του έθνους που πάντα υπερέβαινε τον απλό εθνικισμό.

Χαρακτηριστικό γνώρισμα της γερμανικής σκέψης στη θεωρία της Οικονομίας υπήρξε η αναγωγή της εθνικής γερμανικής οικονομίας σε «πανηπειρωτική οικονομία», καθοδηγούμενη από τη Γερμανία.

Ο Χίτλερ βάσιζε όλη τη φιλοσοφία του πάνω στη φυσική τάξη, διότι η ίδια η φύση είχε χωρίσει την κοινωνία σε διακριτές φυλές με διαφορετικές ποιότητες, ούτως ώστε οι φυλές να σχηματίζουν ένα είδος πυραμίδας με την **αρία ή νορδική φυλή** στην κορυφή ως ανώτερη όχι μόνο πολιτισμικά, αλλά και ως προς όλα τα άλλα υψηλά γνωρίσματα, μια φυλή που δεν περιοριζόταν στους Γερμανούς, αλλά επεκτεινόταν και σε άλλους λαούς ή τμήματα άλλων λαών στην Κεντρική και Βόρεια Ευρώπη.

Η ανώτερη φυλή εδικαιούτο να κυριαρχήσει, αλλά για την κυριαρχία της χρειαζόταν **ζωτικό χώρο** που, κατά τον Χίτλερ, εντοπιζόταν κυρίως στα ανατολικά, σε βάρος της Σοβιετικής

Ένωσης, αν και ο πιο επικίνδυνος εχθρός των Αρίων δεν ήταν οι κομμουνιστές ή οι κατώτερες φυλές, αλλά οι Εβραίοι που τους περιέγραφε ως δαιμονική αντιφυλή, προσηλωμένη στην καταστροφή της καθαρότητας όλων των άλλων φυλών και για τούτο έπρεπε να εκλείψουν. Το δόγμα του δαιμονικού φυλετικού αντισημιτισμού ο Χίτλερ το ανήγαγε σε κεντρικό σημείο της ιδεολογίας του.

Η επιτυχία του Χίτλερ βασιζόταν στην ικανότητά του να αναλύει με τη μέθοδο του Δυϊσμού τα προβλήματα και στο ταλέντο του να προσεγγίζει διαισθητικά τα ζητήματα προπαγάνδας και μαζικής ψυχολογίας, τονίζοντας τα ψέματα και τις υπερβολές των ιδεών, καθώς και στην εκμετάλλευση του γεγονότος ότι οι μάζες ηδονίζονταν στη θέα ενός ποσοστού βίας που γινόταν πράξη.

Όταν ο Χίτλερ στις 30 Ιανουαρίου 1933 έγινε καγκελάριος της γερμανικής κυβέρνησης συνασπισμού, χρειάστηκε όχι τρία χρόνια, αλλά μόνο πεντέμισι μήνες για την οικοδόμηση του μονοκομματικού του κράτος υπό πολιτική δικτατορία, το οποίο αποκαλούνταν «ολικό κράτος» και «κράτος του Führer» και σπάνια με τον ιταλικό όρο «ολοκληρωτικό κράτος».

Η Εθνική Κοινότητα, τελικός στόχος του Χίτλερ, είχε σχεδιαστεί όχι ως μια από τις μέχρι τότε κοινότητες Γερμανών, αλλά ως μια πλήρως καθαρμένη φυλετική κοινότητα που η επίτευξή της τοποθετούνταν σε κάποιο χρονικά ακαθόριστο μέλλον μέσω μιας βιολογικής φυλετικής επανάστασης, γεγονός που προϋπέθετε εκτεταμένο καθαρμό της υπάρχουσας γερμανικής γενετικής τράπεζας, μια απόλυτα ριζοσπαστική ιδέα που δεν ανακοινωνόταν στους απλούς ανθρώπους.

Σκοπός του Χίτλερ στην εξωτερική πολιτική του ήταν η ματαίωση των όρων της συνθήκης των Βερσαλλιών (1919) και η ηγεμονική επέκταση της Γερμανίας σε ολόκληρη την Ευρώπη, για την εκπλήρωση του οποίου, η Γερμανία αποχώρησε από την Κοινωνία των Εθνών, εξαιτίας υποτίθεται της βραδύτητας των κρατών - μελών της στην προώθηση της πολιτικής του αφοπλισμού και ξεκίνησε την εκστρατεία της πανευρωπαϊκής κυριαρχίας της, εμπλέκοντας τις χώρες του Δυτικού κόσμου σε έναν ακόμη Παγκόσμιο Πόλεμο.

Στο ζενίθ της δράσης του, όταν ο Χίτλερ ήταν κυρίαρχος των περισσότερων ευρωπαϊκών κρατών, η εκμετάλλευσή τους από τις δυνάμεις κατοχής ήταν ανελέητη, αφού άτομα με πιθανές ηγετικές ικανότητες εξοντώθηκαν ανελέητα μαζί με τους Εβραίους και τεράστια πλήθη ξεριζώθηκαν από τον τόπο τους για να εργαστούν στη Γερμανία.

Οι Ρώσοι μπήκαν στη Γερμανία στις αρχές του 1945, Βρετανοί και Αμερικανοί το Μάρτιο του 1945 μπήκαν από τα δυτικά στη Γερμανία, η οποία υπό τις διαταγές του Χίτλερ μετατράπηκε σε πεδίο μάχης ενός αγώνα δίχως νόημα και ελπίδα.

Στις 7 Μαΐου του 1945 υπογράφηκε η άνευ όρων παράδοση της Γερμανίας με συνέπεια σε πρώτη φάση τη διαίρεσή της από τους συμμάχους σε τέσσερις ζώνες στρατιωτικής κατοχής, και σε δεύτερη φάση (1945-1949) τη συγκρότηση της δυτικής και ανατολικής Γερμανίας με το τείχος να χωρίζει και το Βερολίνο σε Δυτικό και Ανατολικό.

Σήμερα, διακρίνουμε διάφορα είδη νεοφασιστών με βασική τάση να γίνονται **νεοναζιστές** παρά νεοφασίστες. Όπως έγραφε

και ένας Γερμανός σχολιαστής, «σήμερα, η αναβίωση του φασισμού στην παραδοσιακή του μορφή στην Ευρώπη ή στις Η.Π.Α. έχει ελάχιστες πιθανότητες. Όμως, ο κίνδυνος ενός νέου είδους φασισμού, πιο άοριστου στο περίγραμμά του, είναι μεγάλος και εντεινόμενος».

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ

1. Robert O. Paxton, Η ανατομία του φασισμού, Εκδόσεις ΚΕΔΡΟΣ, Αθήνα 2006
2. Marcel Gauchet, Η ΑΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟ ΤΗ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΤΙΣΜΩΝ, 1914-1974, Εκδόσεις ΠΟΛΙΣ, Αθήνα 2012
3. Emilio Gentile, Φασισμός, ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ, Εκδόσεις Ασίνη, Αθήνα 2013
4. ΣΤΑΝΛΕΪ ΠΕΪΝ, η Ιστορία του ΦΑΣΙΣΜΟΥ 1914-1945, Εκδόσεις Φιλίστωρ, Αθήνα 2.000
5. Richard Tames, Φασισμός, Εκδόσεις Σαββάλας, 2004
6. ΠΑΤΤΥΡΟΣ LAROUSSE BRITANICA, Τόμος 16, Λήμμα «Γερμανία», Έκδοση συνεργασίας, Grande Encyclopedia Britannica, Εκδοτικός Οργανισμός Πάπυρος, Αμαρούσιον Αττικής 1994
7. Γ. ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗ, ΛΕΞΙΚΟ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΦΙΑΣ, ΑΘΗΝΑ 2002
8. Διαδίκτυο